"Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi".
(IOAN 8, 32)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL V,
Nr. 2/50
februarie
1995

16 pag. - 400 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

Pag. 3
La semicentenarul morţii lui Robert Brasillach

Pag. 4
Reeducarea de la Aiud

Pag. 6
Elena Codreanu povesteşte...

Pag. 10
Poveste (tristă) despre ochelarii roz şi democraţie occidentală

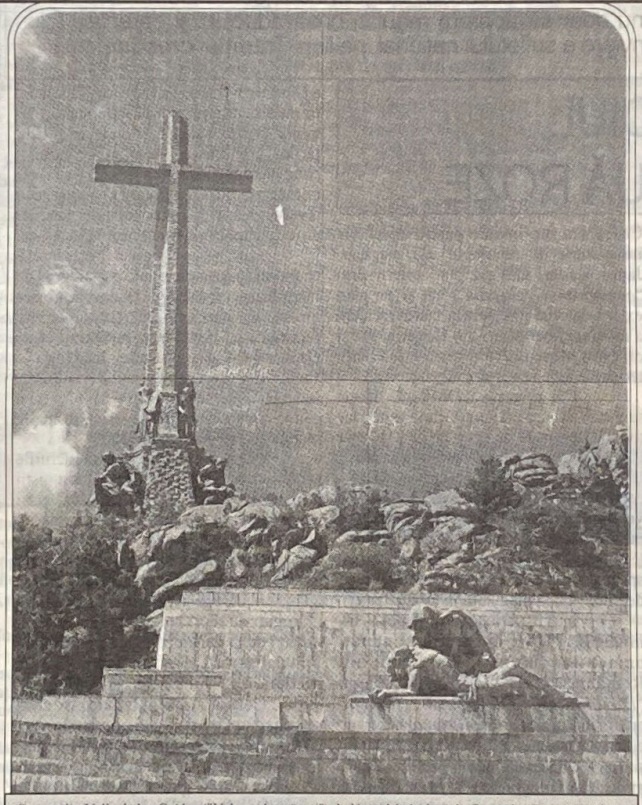

Crucea din Valle de los Caídos ("Valea celor căzuţi") de lângă Madrid, unde Generalul Franco - ultimul cavaler al Europei creştine - i-a îngropat, cu egale onoruri, atât pe prietenii cât şi pe duşmanii morţi în Războiul Civil din 1936-1939

RĂZBOIUL CELOR DOUĂ ROZE

Nu se poate spune că aparatul de dirijare a opiniei publice şi de creare de diversiuni pe care-l foloseşte actuala Putere, nu funcţionează ireproşabil. Preşedintele Ion Iliescu ştie bine că în privinţa posibilităţilor de a-i face pe oameni sclavii puterii, societatea capitalistă dispune de mijloace tot atât de eficiente ca şi sistemele politice totalitare. Şi chiar dacă în democraţie se evită, pe cât posibil, brutalitatea şi teroarea poliţienească pe care regimurile totalitare le practică pe faţă, rezultatele obţinute sunt la fel de dăunătoare pentru climatul de libertate spirituală de care este nevoie pentru evoluţia firească a persoanei umane. Iată ce scrie în acest sens filosoful rus Nikolai Berdiaev în lucrarea sa intitulată *"Împărăţia spiritului şi împărăţia cezarului"*, apărută recent în traducerea lui Ilie Gyurcsik la Editura Amarcord din Timişoara:

*"... În democraţiile capitaliste, banul şi o presă vândută pot guverna societatea eliminând libertatea reală. Şi toate acestea în timp ce declaraţia drepturilor omului şi cetăţeanului are origini religioase: ea s-a născut din afirmarea libertăţii de conştiinţă de către Reformă. Dar apoi s-a produs o îndepărtare de această sursă religioasă. Astfel, sufletele neeliberate interior au creat noi forme de societate servilă. Propaganda mincinoasă exercită o constrângere asupra maselor. Suportând această propagandă dăunătoare, masele sunt lipsite de libertate interioară. Răutatea şi ura generate de propaganda demagogică fac ca oamenii să fie interior sclavi. Iar puterea şi partidele profită de aceste sentimente de sclavi, pentru a-şi atinge propriile scopuri. În aceste condiţii nu poate fi vorba de o democraţie reală. **Societatea nu poate fi altceva decât sunt oamenii ce o compun**"*. (s.n.)

§

Problema maghiară a constituit pentru regimul *"democrato-comunist"*, condus de preşedintele Ion Iliescu, una din temele preferate de diversiune. Ori de câte ori s-a simţit nevoia de a se abate atenţia opiniei publice de la gravele probleme cu care este confruntată ţara, îndeosebi de la problema lipsurilor şi sărăciei în care se zbate majoritatea populaţiei, dar şi de la nemulţumirile provocate de orientarea politică de inspiraţie comunistă a guvernării Iliescu, Puterea a inventat un conflict maghiaro-român. Au fost mobilizate toate *"forţele patriotice"* şi s-a strigat în gura mare că ungurii pun în primejdie existenţa României ca *"stat naţional, suveran şi independent, unitar şi indivizibil"*, aşa cum prevede primul punct din Art.I al Constituţiei. Din păcate, Puterea care, prin agenţii ei provocatori, întreţine o atmosferă de *"cruciadă antimaghiară"*, uită punctul al treilea al aceluiaşi articol din Constituţia României pe care, din respect faţă de ideea de echilibru, îl citâm în continuare.

"România este un stat de drept, democratic şi social, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate".

§

Animozităţile dintre români şi unguri, cu rădăcini în trecutul istoric al celor două popoare, au fost folosite ca pretext de diversiune încă de la începutul guvernării Iliescu. Tragicele evenimente din 20 martie 1990 de la Târgu Mureş care au tulburat profund conştiinţele cinstite şi au stârnit consternare în lumea civilizată, ne sunt încă proaspete în memorie. Cum a fost cu putinţă, ne întrebam atunci, ca aceiaşi oameni, români şi maghiari, care, cu numai trei luni înainte, luptaseră cot la cot împotriva detestatului regim comunist, să se dezlănţuie, unii împotriva altora, ca două haite de fiare sălbatice, stăpânite de cele mai josnice instincte?

Nedumerirea ne-a fost însă spulberată repede. **"Războiul româno-maghiar" de la Târgu Mureş a fost necesar Puterii, ca pretext, pentru a reactiva Securitatea, eliminată din viaţa publică a României în primele zile ale evenimentelor din Decembrie '89**. Şi pentru ca reactivarea aparatului de represiune pe care s-a sprijinit Partidul Comunist Român să aibă o motivaţie cât mai convingătoare, după ce prin agenţii ei provocatori a dezlănţuit sângerosul conflict interetnic, Puterea l-a lăsat să se consume cât mai violent, fără să intervină imediat, aşa cum ar fi fost normal în orice ţară civilizată. Să ne reamintim că intervenţia publică a lui Petre Roman, primul-ministru de atunci, a avut loc în ziua de 23 martie, la trei zile după ce

(continuare în pag.2)

Gabriel CONSTANTINESCU

Revista "Puncte Cardinale" a ajuns la al **50**-lea număr. Meritele şi lipsurile noastre le vor judeca, mai aspru sau mai binevoitor, cititorii înşişi. În peste 4 ani de apariţie lunară vor fi fost şi în scrisul nostru inconsecvenţe sau ezitări. Am căutat să reflectăm evoluţia uneori contradictorie a realităţilor, atât la nivel **politic**, cât şi la nivel **cultural**. Constantele activităţilor noastre, pe care cititorii permanenţi şi oneşti nu credem că le pot contesta, au fost trei: **creştinismul, românismul** şi **refuzul oricărui sectarism**. Poate că am fost adeseori incomozi, nu numai pentru duşmani, dar chiar şi pentru prieteni. Am căutat, pe cât omeneşte cu putinţă, să rămânem sinceri şi realişti. Ne-am asumat astfel noi înşine in-comoditatea, căci nu-i e deloc comod celui ce se face incomod altora...

Le mulţumim încă odată celor ce au fost alături de noi în tot acest răstimp, sprijinindu-ne publicistic sau financiar, din ţară sau din străinătate. Noi am avut iniţiativa, dar fără acest sprijin permanent n-am fi izbutit să supravieţuim, într-o lume în care presa "evenimentizată" tinde să înăbuşe orice eforturi de publicistică mai serioasă. Tragem nădejde că Dumnezeu ne va învrednici şi pe mai departe nu doar să apărem regulat, ci să aducem şi oarecare folos eforturilor mai generale de reînviere a sufletului naţional, pe linia **Tradiţiei creştine.**

A devenit sub demnitatea noastră să mai răspundem pe larg răstălmăcirilor şi insinuărilor penibil-veninoase ale celor de la "Mişcarea". Cu privire la articolul redacţional *"Puncte cardinale"...în haos!"* ("Mişcarea", nr.3/1995), în care este incriminat, cu totală rea-voinţă, editorialul nostru din luna ianuarie, *("Apelul unui licean către oastea naţionalistă")*, facem doar precizarea că semnatarul Apelului...este - oricât nu le-ar veni să creadă "mişcăriştilor", obişnuiţi doar cu inteligenţe mediocre şi atitudini sectare - elev în clasa a XI-a la Liceul "Moise Nicoară" din Arad (şi nu semnează pentru prima oară în revista noastră). Dacă "tinerii de la MPR" (ce-şi închipuie că deţin monopolul naţionalismului românesc!) vor totuşi "să-l pipăie şi să urle: este", atunci le putem înlesni acest lucru, cu toată urbanitatea.

Altminteri am primit o lecţie tristă de cum poate fi astăzi receptat la noi un apel la unitate...

PUNCTE CARDINALE

P.S. Pe dl. Ilie Bădescu-Băneasa nu-l confundă nimeni - nu vă faceţi iluzii! - nici cu gen. Dumitru Bădescu, nici cu altcineva...

RĂZBOIUL CELOR DOUĂ ROZE

(continuare din pag. 1)

ireparabilul se produsese, iar luarea de poziţie a preşedintelui Iliescu a fost adusă la cunoştinţa ţării abia în 25 martie. Probabil că cei doi *"tovarăşi"* de atunci, care au condus în tandem România pe marginea prăpastiei, au urmat cu fidelitate prescripţiile ocultei comuniste care pregătea opinia publică pentru apropiatele alegeri. Şi rezultatele s-au văzut la scrutinul pentru Adunarea Constituantă din mai, 1990, când populaţia ţării, bezmetică după aproape o jumătate de veac de teroare comunistă, a votat tot Partidul Comunist, rebotezat de circumstanţă Frontul Salvării Naţionale.

§

Dovedindu-se profitabil pentru orientarea opiniei publice după nevoile evoluţiei politice, Puterea a conservat şi a păstrat deschis conflictul româno-maghiar, găsindu-i cadrul instituţionalizat în care să se desfăşoare. Aşa au luat naştere **Partidul de Uniune Naţională Română (PUNR)** şi **Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (UDMR).**

Privind încrâncenările periodice dintre aceste două formaţiuni politice, încrâncenări care tulbură liniştea ţării ori de câte ori Puterea consideră că este în folosul ei ca astfel de tulburări să se producă, gândul ne fuge spre conflictul dintre faţiunile nobiliare Lancaster şi York care au înscris pagina sângeroasă din istoria Angliei cunoscută sub denumirea de **Războiul celor două roze** (1455-85). Ca şi în Marea Britanie, unde cele două partide în conflict, casa de Lancaster şi casa de York, proveneau din acelaşi trunchi, dinastia Plantagenet, *"cele două roze"* ale scenei politice româneşti, PUNR-ul şi UDMR-ul, îşi au originea în trunchiul Partidului Comunist Român.

În această ordine de idei, filiaţia PUNR-ului din PCR este prea bine cunoscută spre a mai fi necesar să fie dovedită cu acte. Începând cu cuplul Funar-Gavra, toţi activiştii *"naţionalişti"* ai PUNR-ului au fost membri devotaţi şi marcanţi ai PCR-ului. De altfel, sentimentele antimaghiare nutrite de comuniştii români nu sunt de dată recentă. Ele au fost infiltrate şi cultivate de Nicolae Ceauşescu din invidie pentru succesele înregistrate de omologul său maghiar, Janos Kadar, atât pe plan intern prin *"comunismul gulaşului"*, cât şi pe plan extern, datorită aprecierii de către Occident a relativei liberalizări din Ungaria, dar şi de către Moscova ca urmare a fidelităţii teoretice faţă de ideologia comunistă.

Cât priveşte UDMR-ul, filiaţia sa din PCR este mai puţin cunoscută, dar tot atât de lipsită de echivoc ca şi filiaţia PUNR-ului. În primul rând toţi fruntaşii UDMR-ului au fost membri PCR. Dar ceea ce astăzi se cunoaşte mai puţin, este vechimea încârduirii unor organizaţii politice maghiare cu ideologia comunistă. (Spunem *"organizaţii politice maghiare"* spre a nu se strecura impresia că ar fi vorba de minoritatea maghiară în totalitatea ei).

Încă în perioada României Mari, în august 1934 a fost creată **"Uniunea oamenilor muncii maghiari din România"** (*MADOSZ*), reunind conform *"Dicţionarului enciclopedic român"* apărut în Editura Politică în anul 1965 sub egida Academiei RPR, muncitori, ţărani şi intelectuali democraţi din rândurile minorităţii maghiare. *"MADOSZ-ul a urmat* - citâm din aceeaşi sursă - *orientarea generală democratică dată de PCR organizaţiilor de masă legale; în 1935-37, MADOSZ-ul s-a aliat forţelor politice în frunte cu PCR, care militau pentru crearea unui front democratic de luptă antifascistă. Interzis în 1938 de către dictatura regală, MADOSZ-ul a activat sporadic în ilegalitate. În 1943 a făcut parte din Frontul patriotic antihitlerist, iar în toamna anului 1944, a aderat la Frontul naţional democratic. În noiembrie 1944 a intrat în Uniunea populară maghiară"*.

Afirmând existenţa unor rădăcini comune ale PUNR-ului şi UDMR-ului, nu pledăm pentru ideea unei identităţi totale între cele două formaţiuni politice. Între ele există deosebiri importante, care reflectă diferenţierile, ce nu pot fi ignorate, între comunismul din România şi cel din Ungaria, în perioada care a precedat prăbuşirea sistemului comunist în Estul Europei.

Comuniştii unguri, în frunte cu Janos Kadar, instalaţi la cârma ţării după tragicele evenimente din anul 1956, au construit cu dibăcie o faţadă de comunism ortodox pentru a înşela vigilenţa ideologică a Moscovei. La adăpostul acestei faţade, în mod tacit, s-a acordat populaţiei mai multă libertate decât oriunde în blocul ţărilor comuniste. Pe plan economic, comuniştii unguri au creat discret premizele unei economii de piaţă care a condus la un nivel de trai invidiat de populaţiile hămesite din celelalte ţări ale Pactului de la Varşovia.

În paralel cu liberalismul economic a fost tolerat un anumit grad de liberalism cultural. Pe când la noi orice aluzie cu caracter anticomunist era reprimată cu brutalitate, putându-l costa chiar viaţa de temerar, în Ungaria funcţionau cercuri de studii culturale independente, universităţi volante şi chiar edituri clandestine, faţă de care autorităţile închideau, de multe ori, ochii.

Cum s-au petrecut însă lucrurile la noi în aceeaşi perioadă? Comuniştii români, începând cu Gheorghiu-Dej şi terminând cu Nicolae Ceauşescu au construit şi ei o faţadă, dar nu pentru a înşela Moscova, ci de convenţă cu ea. O faţadă de naţionalism şi antisovietism, la adăpostul căreia, în interior, s-a instaurat un regim de reprimare brutală a oricărei devieri de la linia ideologică a partidului. Populaţia ţării era ţinută în frâu cu sperietoarea, *"fiţi cuminţi căci altfel vin ruşii"*. Concomitent, în politica externă, se solicitau Occidentului ajutoare pentru ca, chipurile, România să se poată menţine fermă pe poziţia de independenţă faţă de Moscova. Atât spre ruşinea noastră a românilor, cât şi a politicienilor occidentali, această şiretenie ieftină a prins. Românii şi-au plecat capul docili, acceptând tot ce li s-a cerut pentru ca să *"nu vină ruşii"*, iar Occidentul a pompat cu naivitate miliarde de dolari pentru ca România să-şi joace, mai departe, rolul de *"copil teribil"* al lagărului socialist. Şi pentru că şiretlicul a funcţionat o dată, actuala Putere încearcă să uzeze din nou de el. Pentru uzul Occidentului guvernarea Iliescu mimează democraţia, dar la adăpostul acestei faţade înşelătoare, consolidează vechile structuri comuniste.

§

Deosebirile dintre comunismul de tip maghiar şi comunismul dâmboviţean se regăsesc, cu precădere, în modul de comportament al conducătorilor celor două formaţiuni politice aflate în conflict: PUNR şi UDMR. Comuniştii PUNR-işti intraţi în arena democraţiei se dovedesc incapabili să se dezbare de năravurile secretarilor de partid de pe vremea dictaturii ceauşiste la a cărei şcoli au fost formaţi. Nu au reuşit şi este de presupus că nu vor reuşi niciodată să-şi însuşească virtutea toleranţei şi să utilizeze un limbaj cuviincios chiar atunci când prin intermediul lui se exprimă atitudini ferme. Ei dovedesc grave carenţe atât în cultura lor generală, cât şi în cea politică. Dar ceea ce este mai regretabil, este confuzia pe care fruntaşii PUNR-işti o fac între *"naţionalism"* şi *"toroipan"*.

Oponenţii PUNR-ului, fruntaşii UDMR-işti, deşi manifestă mult mai mult echilibru în comportament şi dovedesc a avea o remarcabilă pregătire politică, îngrijorează prin radicalismul lor promaghiar. Noi, românii ne temem, în primul rând, de primejdia revenirii la un sistem politic de inspiraţie comunistă. Or, în această privinţă nu uităm că Ungaria este guvernată de comunişti, actualii guvernanţi de la Budapesta nefiind alţii decât comuniştii de ieri. Furtuna creată în jurul *"săpăturilor arheologice"* de la Cluj, de înfiinţare a *"Consiliului primarilor şi consilierilor UDMR-işti"*, precum şi recentele *"Festivităţi de la Odorheiul Secuiesc"*, la care s-a cântat imnul naţional maghiar şi s-a arborat stindardul Ungariei reprezintă o adevărată mană cerească pentru Puterea din România care îşi ascunde neputinţa şi relele intenţii în spatele acestor acte de diversiune.

Prin comportamentul lor, atât conducătorii UDMR-ului, cât şi fruntaşii PUNR-ului greşesc, făcându-se uneltele Puterii comuniste din România. Ei nu înţeleg că aceeaşi primejdie pândeşte atât existenţa naţiunii române, cât şi existenţa naţiunii maghiare: **RUSIA.**

Dar mai ales nu înţeleg că pentru salvgardarea celor două naţiuni este imperios necesar ca România şi Ungaria să fie unite pentru a face faţă expansionismului slav.

§

Şi în încheiere o ultimă precizare cu semnificaţie de *"memento"*. După ce *"cele două roze"*, casa de Lancaster şi casa de York s-au istovit, războindu-se între ele, la cârma Angliei s-a instaurat absolutismul dinastiei Tudor. O posibilitate pe care nu trebuie să o excludem din destinul politic al României. Sub pretextul instaurării păcii şi ordinii interne, preşedintele Iliescu ar putea pune capăt firavei noastre democraţii.

O situaţie în care este puţin probabil că am putea spera la ajutorul Occidentului. Prea sunt multe exemplele din trecutul nostru istoric nu prea îndepărtat, în care s-a dovedit că prietenia cu Rusia este mai importantă pentru Occidentali decât soarta naţiunilor mici. Tragedia Ceceniei se consumă sub ochii noştri şi trebuie să ne dea de gândit.

LA SEMICENTENARUL MORȚII LUI ROBERT BRASILLACH

Când Franța pe care a iubit-o l-a condamnat la moarte, crezând că-și poate răzbuna astfel propria netrebnicie, Robert Brasillach nici nu împlinise 36 de ani. Fusese unul dintre vârfurile generației sale și o speranță a dreptei franceze și europene, poate un nou Charles Maurras. Născut la Perpignan, la 31 martie 1909, după o carieră scurtă, dar materializată în remarcabile volume de proză, poezie, teatru, articole, studii și eseuri, este închis la Fresnes, în 1944, sub acuzația de "colaboraționism" cu mișcarea fascistă (colaborase la *"Action Française"* și la *"Je suis Partout"*, participase, ca om de dreapta, dar nu neapărat filogerman, la Congresul național-socialist de la Nürnberg, din 1937, iar între 1939-1941 fusese pe frontul de est și în prizonierat, purtându-se ca un erou), pentru ca în curând să fie condamnat la moarte și executat (6 februarie 1945). În Robert Brasillach se întâlneau *literatul* și *cavalerul*, iar demnitatea cu care a știut să înfrunte moartea l-a încununat cu o aură de legendă. S-a vorbit mult despre "grandoarea antică" a sfârșitului său. "Pentru moment - declara Brasillach în ajunul condamnării - nu pot fi decât credincios, chiar față de ceva în care nu mai cred"... Dușmanii înșiși se văd siliți să-i recunoască măreția morală de martir al unei istorii perverse: "Politica lui n-a fost niciodată asemănătoare cu a mea. Dar abia acum simt cât de puțin contează acest lucru în raport cu ceea ce a dovedit el: demnitate umană, curaj al răspunderii, mândrie" (Svetlana Pitoeff).

Împrumutăm câte ceva din onestele rânduri pe care i le dedică Pierre de Boisdeffre în *O istorie vie a literaturii franceze de azi* (1958; trad.rom.1972, pp.50-54): "...Brasillach înfruntă destinul, ceea ce îi atrage omagiul pe care adversarii l-au adus curajului, neputând să-l aducă ideilor sale. În prima tinerețe fusese cel mai bun critic al generației sale [...] Într-o epocă fericită, destinul lui Robert Brasillach ar fi fost o viață împlinită. Era croit să fie, dacă nu poetul care se visase, cel puțin un critic de mare clasă [...] *Portretele* (1935), eseurile sale despre *Virgil* (1931) și *Corneille* (1938), admirabila sa *Antologie a poeziei grecești*, articolele mobilizatoare și sănătoase adunate în volumul *Les Quatre Jeudis* (postum, 1950) fac din acest absolvent al Școlii Normale Superioare [unde i-a întâlnit pe Simone Weil și pe viitorul său cumnat, Maurice Bardeche, cu care va semna o *Histoire du Cinéma* în 1935 - n.n.], adăpat la izvoarele clasicismului, un vrednic urmaș al lui Jules Lemaître și Émile Faguet [...] Reîntors în Franța în aprilie 1941 [după front și prizonierat - n.n.], și-a reluat colaborarea la <<*Je suis Partout*>> [...] S-a retras în august 1943, în dezacord cu colaboraționiștii extremiști. Dar era prea târziu. Ca și Drieu [scriitorul Drieu de la Rochelle, cel care, spre deosebire de Brasillach, "va fugi din fața destinului", sinucigându-se în 1945 - n.n.], nu s-a gândit nici o clipă să se desolidarizeze de cei care apăreau deja în postura unor învinși; așa încât refuză să treacă în Elveția sau în Spania [...] A venit Eliberarea; mama lui a fost arestată; Brasillach s-a predat. <<Așteptă judecători, public, o experiență. Înțelese însă foarte repede că nu exista nimic din toate acestea, ci numai o loterie>> (Maurice Bardeche). În închisoare, a continuat să trăiască de parcă nimic nu s-ar fi schimbat, pregătindu-se pentru proces <<așa cum aștepți un examen>> [a se vedea a sa *Lettre à un soldat de la classe soixante*, apărută postum, în 1948 - n.n.]... Poemele sale de la Fresnes [apărute în 1949 și din care d-l D.Bacu semnează aici trei versiuni românești - n.n.] s-au născut din acel <<cine pierde câștigă>> care, după Sartre, este adevărata creație poetică"...

Îl omagiem și noi, în chip modest, la 50 de ani de la martirizarea sa (acum, în așa-zisul "an al toleranței"!), publicând grupajul pe care ni l-a trimis de la Paris d-l D.Bacu, căruia îi mulțumim și pe această cale.

(R.C.)

DIN POEMELE DE LA FRESNES

Ghetsimani

(după Luca)

Ai mei în somn demult s-au adâncit,
Cu visul turburat. Un negru chin e.
Se năclăie sudoare pe trupu-mi ostenit
Și sângele-mi se scurge lin din vine.

De undeva mă priveghează-un înger:
Cu palme dulci, durerea mi-o mângâie,
Îmi șterge turburarea, nu mai sânger,
Sudoarea-i cânt de smirnă și tămâie.

Muntele Măslinilor

(după Matei)

Pe Muntele Măslinilor mă rog, rănit,
De-a lungul nopții fără de hotar.
E noaptea oarbă, grea, un infinit
Cu gust de agonie și calvar.

Pustiu e tot în jur. Tăcut și mort.
Tot ce visasem s-a topit în scrum
Și-n sufletu-mi tristețe-adâncă port;
Doar veghea stă de pază lângă drum.

Tată, răsare alba făr'de întrebări?
Și cel ce mă va vinde e pe drum?
Paharul se sustrage la chemări,
Dar voi trăi o zi de chin și fum.

Ce-i scris în Carte se va împlini,
Căci nimeni lanțul poate sfărâma.
Paharul pân'la fund îl voi sorbi:
"Facă-se voia Ta"... și nu a mea!

Camaradul

Noi l-am văzut atuncea când a trecut de poartă.
Noi l-am văzut atuncea când a întors lin fruntea.
Noi l-am văzut atuncea, în noaptea oarbă, moartă,
Cum se ducea agale, sortit să treacă puntea.

Noi l-am văzut atuncea, cum am văzut destui,
trecând pe lângă ziduri spre recea judecată.
De-a fost sau nu ortac al visului ce nu-i,
Ne-a înfrățit în lanțuri gândirea-nsângerată.

Noi i-am văzut pe umeri, grea, legea de oțel,
În zorii reci ai toamnei de neguri putrezind.
Noi l-am văzut, același ca și noi toți, la fel
Călcând cu pasul sigur și ochiul cald zâmbind.

Noi l-am văzut în zorii de brumă picurând,
I-am spus în gând drum bun, i-am jinduit plecarea.
Închiși în taina mută, ne frământa un gând:
Îi vom vedea iar chipul când s-o lăsa-nserarea?

În românește de ***Dumitru BACU***

Proces Verbal privind executarea lui Robert Brasillach. 6 Februarie 1945 (tradus după o fotocopie a originalului)

La ora 8,30, în fața grilajului Palatului de Justiție se formează cortegiul de șase mașini negre care trebuie să conducă la Fresnes persoanele cerute de lege și de obicei pentru execuție [1]. De-a lungul întregului parcurs, un important serviciu de ordine, compus din sergenți de stradă înarmați cu mitraliere. În împrejurimile (satului) Fresnes serviciul de ordine este mult mai dens. Împreună cu diferitele personalități, așteptăm câteva clipe în fața grilajului marelui coridor care duce spre locul de detenție.

La ora nouă fix intrăm, urmați de un pluton de gărzi-mobile, la secțiunea condamnaților la moarte.

Comisarul guvernului, François, deschide poarta de la celula lui Robert Brasillach și îl anunță, cu o voce rece, că recursul de grațiere i-a fost respins.

În acel moment intru în celulă împreună, cu Dra Mireille Noel și cu preotul confesor. Robert Brasillach ne îmbrățișează pe toți trei. Apoi cere să rămână singur cu preotul. Doi gardieni vin și-i scot lanțurile. După spovedanie și după câteva minute de convorbire cu preotul, mă cheamă împreună cu Dra Noel. Îmi dă atunci ultimele scrisori: pentru mama sa, pentru familia sa, pentru prieteni, pentru Dra Noel și pentru mine însumi.

Îmi dă, de asemenea, manuscrisele poemelor scrise în închisoare și o coală de hârtie care conținea câteva rânduri cu titlul "În fața morții". Din când în când mă privește cu un surâs de copil. Înțelesese încă de ieri că urma să fie pentru dimineața aceasta.

"Știți, mi-a spus, am dormit în noaptea asta perfect de bine".

Cum trebuie să îmbrace hainele civile, în locul costumului condamnaților la moarte pe care-l poartă, Dra Noel se retrage și rămân singur cu el.

"Da, rămâneți lângă mine", îmi spune.

Îmi arată fotografia mamei sale și a celor doi nepoți.

Le pune în portofel și îmi exprimă dorința de a muri cu aceste fotografii pe inimă. În acest moment, are o mică slăbiciune, suspină și din ochi îi curg lacrimi. Se întoarce spre mine și-mi spune, ca și când ar încerca să se scuze:

"Este oarecum firesc. Peste puțin nu voi fi lipsit de curaj, fiți liniștit". Se îmbracă apoi tăcut, cu multă grijă, își reface cărarea în fața unei mici oglinzi, apoi, gândindu-se la toate, retrage dintr-o bucată de pâine un cuțit mic și o pereche de foarfeci (ascunse acolo) și mi le dă. Îmi explică: "Pentru ca nimeni să nu aibă neplăceri"...

Își aranjează efectele personale într-un sac mare. În acest moment îi este sete. Bea puțină apă din gamelă. Apoi își termină toaleta. Poartă pardesiul bleu pe care-l avea la proces. Și-a trecut în jurul gâtului un fular de lână roșu.

Cere să se întrețină cu Dl Comisar al Guvernului, Reboul.

Acesta înaintează. Este încordat de emoție, cu chipul frământat și de o mare paloare. Cu o voce înăbușită, Brasillach îi face declarația următoare:

"Nu vă port nici un fel de resentiment, Dle Reboul; știu că D-voastră credeți că ați acționat conform datoriei; dar vreau să vă spun că nu m-am gândit la altceva decât să-mi servesc patria. Știu că sunteți creștin ca și mine. Singur Dumnezeu ne va judeca. Pot să vă cer un serviciu?"

Dl Reboul acceptă, înclinându-se. Robert Brasillach continuă: "Familia mea a fost foarte încercată; cumnatul meu [2] este închis fără motiv de șase luni. Sora mea are nevoie de el. Vă cer să faceți tot ce este în puterea D-voastră pentru a fi eliberat. A fost camaradul meu în toată tinerețea".

Comisarul Guvernului îi răspunde: "Vă promit".

Robert Brasillach îi spune pentru a termina discuția: "Veți consimți oare, Dle Reboul, să-mi strângeți mâna?" Comisarul Guvernului îi strânge mâna îndelung.

Robert Brasillach mă îmbrățișează încă o dată; o îmbrățișează, de asemenea, pe Dra Mireille Noel, care abia intrase, și îi spune: "Fiți curajoasă și rămâneți lângă sărmana mea soră". Este gata. Deschide poarta celulei el însuși.

Înaintează în fața celor ce-l așteaptă și spune: "Domnilor, sunt la dispoziția D-voastră".

Doi gardieni se îndreaptă spre el și îi pun cătușele. Intrăm pe marele culoar care duce la ieșire. Trecând prin fața unei celule, cu o voce clară Robert Brasillach strigă: "La revedere, Beraud!" și, câțiva metri mai departe, "La revedere, Lucien Combelle!"

Vocea lui răsună sub boltă, peste zgomotul pașilor.

Când ajungem în curtea mică, unde așteaptă duba celulară, se întoarce spre Dra Noel, îi sărută mâna și îi spune: "Vă încredințez pe Suzanne și pe cei doi copii". Apoi adaugă: "Astăzi este 6 Februarie [3]; vă veți gândi la mine, dar și la ceilalți, care au murit, în aceeași zi, acum unsprezece ani".

Urc cu el în aceeași mașină, care ne va conduce la fortul Montrouge. S-a așezat impasibil și mi-a luat mâna. Din acel moment nu a mai spus nici un cuvânt.

Stâlpul este înfipt la picioarele unei movilițe de gazon. Plutonul (de execuție - n.n.), compus de 12 ostași și un sub-ofițer, ne întoarce spatele. Robert Brasillach mă îmbrățișează, bătându-mă pe umăr în semn de încurajare. Un surâs îi luminează chipul și privirea nu-i deloc cea a unui nefericit. Apoi, foarte liniștit, foarte degajat, fără urmă de tresărire, se îndreaptă spre stâlp. M-am desprins puțin de grupul oficial. S-a întors, sprijinit cu spatele de stâlp. Mă privește. Parcă mi-ar spune: "Iată... s-a sfârșit".

Un soldat iese din pluton, ca să-i lege mâinile. Dar își pierde cumpătul și nu reușește. La rândul lui, șeful plutonului, la ordinul locotenentului, încearcă și el. Secundele trec... Se aude vocea locotenentului, care taie liniștea: "Plutonier!... Plutonier!"...

Robert Brasillach întoarce ușor capul de la stânga la dreapta. Buzele schițează un surâs aproape ironic. Cei doi ostași se alătură în cele din urmă plutonului.

Robert Brasillach este legat la stâlp; foarte drept, ține capul ridicat cu mândrie. Grefierul citește decizia prin care recursul i-a fost refuzat.

Apoi, cu o voce puternică, Robert Brasillach strigă plutonului: "Curaj!"... Și cu privirea înălțată: "Trăiască Franța!"...

Focul salvelor răsună. Trupul se desprinde de stâlp, parcă s-ar ridica spre cer; gura i se crispează. Plutonierul se repede și îi dă lovitura de grație. Corpul alunecă ușor la pământ. Este ora nouă și treizeci și opt de minute!

Dr.Paul înaintează să constate decesul. Preotul și cu mine îl urmăm și ne închinăm. Corpul este aparent intact. Culeg, pentru cei care-l iubesc, marea picătură de sânge care se prelinge pe frunte.

Paris, 6 Februarie 1945. Jacques Isorni, Avocat la Curtea de Apel.

1 M.François, comisar al Guvernului, împreună cu grefierul său; M.Raoult, Judecător de Instrucție, împreună cu grefierul său; Dr.Paul, Locotenent-Colonel, comandantul Fortului Montrouge, etc.

2. Este vorba de Maurice Bardeche, o figură de mare valoare a literelor franceze, prieten foarte devotat al lui Brasillach, director și colaborator la diferite publicații de dreapta, autor al unei interesante istorii a fascismului italian.

3. La 6 Februarie 1934, cu ocazia unei manifestări de dreapta în piața Concorde, poliția intervine și reprimă sălbatec manifestanții. Confruntarea se soldează cu mai multe victime printre civili.

REEDUCAREA DE LA AIUD

XVII. "Cartea Albă"

Motto:

"Eu sunt rob şi robul nu are voinţă"

(Răspunsul dat de avocatul Traian Trifan atunci când a fost somat să-şi fixeze poziţia şi să-şi ia angajamente în faţa deţinuţilor)

Nu ştiu cum a fost, iniţial, botezată. Oficialităţile Aiudului i-au spus, se pare, atunci când au iniţiat-o, **"Cartea albă"**. Noi deţinuţii, când am aflat de existenţa ei şi am început să bănuim ce conţine, i-am spus **"Cartea neagră"**. Spun, *"când am început să bănuim"*, pentru că cei mai mulţi dintre noi, cei care am trecut prin reeducare, nu ştim nici până astăzi, exact, ce conţine acest document. Şi acum, bănuim numai.

Dar, ce este, de fapt, această "operă" pe care hai să o numim şi noi, aşa cum a fost ea botezată de oficialitate atunci când aceasta a iniţiat-o, *"Cartea albă"*?; aceasta cu atât mai mult cu cât, probabil, tot sub acest nume figurează şi în arhivele pe care S.R.I. le-a preluat de la fosta Securitate. Deci, ce este ea de fapt?

În cea de a doua parte a reeducării, pe la sfârşitul anului 1963, atunci când această acţiune a început să dea roade şi administraţia închisorii era în posesia unei bogate recolte de declaraţii, demascări şi autodemascări, colonelul Crăciun a dispus crearea unui colectiv format din deţinuţi, reeducaţi bineînţeles, care să stilizeze, să sistematizeze şi să dea coerenţă acestui material informativ pe care îl avea la dispoziţie şi pe care îl obţinuse, aşa după cum am amintit deja, prin silnicie, şantaj, ameninţări şi prin alte asemenea metode. Acest colectiv şi-a început imediat activitatea şi a lucrat intens până la sfârşitul reeducării, atunci când toţi deţinuţii au fost puşi în libertate. Munca lui s-a materializat în apariţia unei "opere" voluminoase (trei tomuri numărând câteva mii de pagini, se spune), frumos prezentate şi legate cu grijă între coperţi solide *"pentru a fi transmise posterităţii"*, cum ironic, zice-se, s-ar fi exprimat colonelul Crăciun. Deoarece printre cei care au lucrat în acest colectiv au fost selectaţi şi deţinuţi care aveau un scris frumos şi citeţ, este de presupus că multe dintre materialele incluse în aceste volume au fost cu grijă transcrise, pentru a fi uşor descifrate şi citite de către cei ce urmau să le consulte. Bineînţeles că aceste cópii vor fi fiind însoţite, pentru a li se atesta autenticitatea, de originalul după care au fost transcrise. Dar ce anume materiale au fost incluse în această *"operă"*?

În primul rând, probabil, declaraţiile scrise şi mai elaborate, pe care personalităţile legionare din închisoare au fost obligate să le facă, mai întâi verbal, în faţa celorlalţi deţinuţi, cu ocazia acelor "spectacole" de pomină pe care colonelul Crăciun le organiza periodic. Am arătat, cu altă ocazie, ce trebuia să cuprindă o astfel de declaraţie. Renegarea propriului trecut şi, neapărat, referiri cât mai denigratoare la adresa Mişcării Legionare în general şi a liderilor acesteia, în special. În nici un caz nu trebuia să lipsească, dintr-o astfel de declaraţie, prezentarea, în culori cât mai sumbre, a întemeietorului acestei mişcări, Corneliu Zelea Codreanu.

În al doilea rând, este de presupus că în această "operă" sunt incluse cel puţin o parte (cele considerate mai importante, desigur) din procesele verbale întocmite cu ocazia şedinţelor de reeducare ţinute în aşa-zisele cluburi. Amintesc, în treacăt, că fiecare deţinut care, până la urmă, era *"convins"* (prin ce mijloace!?) să-şi facă autodemascarea, eufemistic numită autoprezentare, era obligat să-şi recunoască, în faţa celorlalţi deţinuţi şi a comitetului de reeducare, toate "uneltirile" şi "crimele" pe care le comisese împotriva poporului şi a clasei muncitoare. Tot ceea ce spunea era consemnat într-un proces-verbal care, la terminarea expunerii, era semnat atât de el cât şi de membrii comitetului în faţa cărora făcuse expunerea. La încheierea şedinţei, foile procesului verbal erau cu grijă strânse, numerotate şi, a doua zi (aceste şedinţe aveau loc, de obicei, după-amiaza sau seara), la prima oră, erau predate ofiţerului politic care răspundea de clubul respectiv. Uneori, când cel în cauză era o persoană mai importantă sau declarase unele lucruri inedite, acesta era chemat de ofiţerul politic pentru a face unele precizări şi completări în legătură cu cele declarate.

De asemenea, printre aceste materiale s-ar putea să figureze şi o serie de note informative date de *"turnători"* de profesie în legătură cu comportamentul şi cu viaţa de zi cu zi, în condiţiile regimului celular, a unor persoane sau personalităţi care trebuiau neapărat compromise.

În afară de aceste materiale care sunt în directă legătură cu reeducarea, în *"opera"* respectivă mai sunt, probabil, incluse şi alt fel de materiale care, cel puţin aparent, nu au legătură cu reeducarea propriu-zisă, în sensul că ele nu au avut nici un impact asupra celor supuşi acestei acţiuni. Despre ce este vorba?

În Aiud, ca şi celelalte închisori de altfel, erau întemniţate şi o serie de personalităţi de prestigiu ale vieţii intelectuale şi culturale româneşti, adevărate somităţi în domeniul lor de specialitate. Acestora, în perioada reeducării, li s-a impus de către administraţie, din ordin de la centru bineînţeles, să elaboreze anumite lucrări, fiecare în specialitatea sa. În acest scop li s-au creat condiţii speciale, în sensul că au fost izolaţi în celule separate unde li s-au pus la dispoziţie unelte de scris şi hârtie, iar unora dintre ei, probabil, şi ceva material documentar. Dar cum nu de rigoare ştiinţifică aveau nevoie cei ce au comandat aceste lucrări, ci de cu totul altceva, acesta din urmă (materialul documentar) putea să lipsească, respectivii urmând să-şi elaboreze lucrările pe baza bagajului de cunoştinţe cu care intraseră în închisoare. Două obiective au urmărit cei ce au dispus elaborarea acestor lucrări. În primul rând să obţină o serie de informaţii şi unele puncte de vedere originale în domenii care interesau şi regimul comunist şi, în al doilea rând, să compromită şi să ştirbească prestigiul intelectual al autorilor lor, căci aceste lucrări trebuiau scrise în spiritul învăţăturii marxist-leniniste şi să fie neapărat critice. Au fost elaborate, cu această ocazie, două categorii de lucrări. Unele aveau un caracter general şi prezentau diferite aspecte ale vieţii politice şi culturale din trecut, iar altele se refereau strict la istoria şi activitatea Mişcării Legionare.

Din prima categorie fac parte următoarele lucrări:

Profesorul Grigore Popa a elaborat, împreună cu profesorul Octavian Paleologu, o lucrare despre filosofia românească, cu referire specială la caracterul ei idealist, retrograd şi antiştiinţific.

Cornel sau Ion (nu-mi amintesc bine numele mic) Blaga, diplomat de carieră, a întocmit o lucrare asupra diplomaţiei româneşti din perioada celui de al doilea război mondial, lucrare cu care, după propria-i mărturisire, nu se prea mândrea.

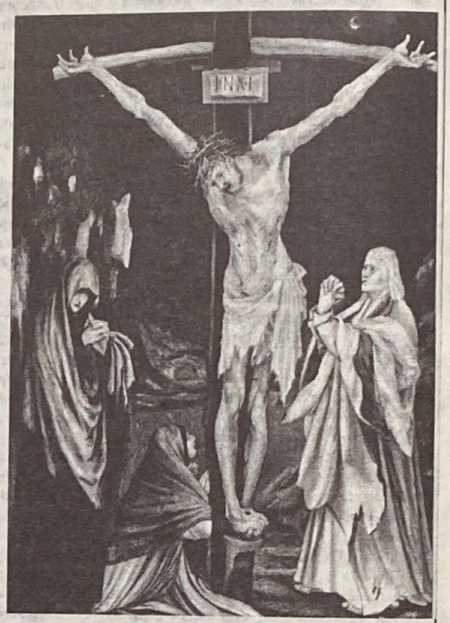

Lui Petre Ţuţea i s-a comandat o lucrare cu caracter economic, în care să scoată în evidenţă şi să argumenteze superioritatea sistemului socialist asupra celui capitalist.

Profesorul Alexandru Popescu zis Teologul a elaborat un studiu despre misticismul românesc şi despre influenţa acestuia asupra ideologiei Mişcării Legionare.

Din cea de a doua categorie de lucrări, cele care se referă strict la istoria şi activitatea Mişcării Legionare amintesc pe următoarele:

Eugen Teodorescu a scris despre caracterul conspirativ al Mişcării Legionare.

Victor Vojen, care i-a cunoscut îndeaproape atât pe Corneliu Zelea Codreanu, cât şi pe Horia Sima, a fost pus să scrie (şi a scris sute de pagini) împotriva acestora. A povestit, printre altele, cu lux de amănunte, cum a regizat el, la ordinul lui Codreanu, bineînţeles, marea manifestaţie care a avut loc cu ocazia înmormântării lui Ionel Moţa şi Vasile Marin.

Preotul Dumitrescu-Borşa a scris şi el sute de pagini împotriva propriului său trecut şi împotriva celor alături de care a luptat. A renegat, printre altele, toate "minciunile" pe care le-a scris la întoarcerea din Spania (a făcut parte din echipa care a luptat în Spania), la îndemnul lui Codreanu, despre revoluţia comunistă din această ţară şi despre eroismul celor care au luptat împotriva ei.

Desigur, vor mai fi fost şi alţii care, constrânşi fiind, au elaborat astfel de lucrări, dar cum în jurul unor astfel de activităţi se păstra un strict secret, noi nu avem cunoştinţă de ele. Despre existenţa celor pe care le-am amintit aici nu am aflat decât târziu, după "eliberare", fie direct de la autorii lor (cazul Blaga, Ţuţea etc.), fie de la alţi foşti deţinuţi care aveau cunoştinţă de existenţa lor. Le-am enumerat aici pentru că, aşa după cum am mai spus, este foarte probabil ca unele dintre ele, în totalitate sau numai extrase, să fie incluse în această *"colecţie de documente contrafăcute"*. Căci asta este celebra *"Carte albă"* a Aiudului: o colecţie de *"mărturii"* obţinute prin silnicie şi teroare, care să servească la falsificarea istoriei.

(va urma)

Demostene ANDRONESCU

DIMENSIUNEA TRANSCENDENTĂ A POLITICULUI

În ultimul timp, în lume, se petrec prea multe lucruri ciudate, unele de-a dreptul stranii; de la calamitățile naturale mult prea frecvent catastrofale și până la manifestări ale oamenilor, străine de orice omenesc. Dispute teritoriale, neînțelegeri politice, sinucideri colective, cutremure, inundații, tensiuni sociale se acumulează, uluiesc. Oamenii și-au luat soarta în propriile mâini. Suportăm consecințele.

În pofida exasperantelor discuții purtate, la toate nivelele, în întâlniri internaționale, cu un mereu sporit număr de participanți, aplanarea conflictelor nu pare nici măcar să se zărească. Tot ce se obține sunt promisiuni, condiții pentru negocieri. Emisarii circulă, perfectează noi întâlniri, prilejuri pentru dejunuri, dineuri, cocteiluri "de lucru".

De la Descartes încoace tot învățăm să gândim rațional. Dar urmărind evoluția lumii, fie și numai cea din secolul nostru, atât cât am putut-o face cu proprii ochi, după cele două mari traumatisme ale războaielor mondiale și după multele conflicte locale, tot mai numeroase, mai virulente, constatăm că singura noutate notabilă a secolului nostru este promovarea inapților la conducerea statelor. În trecut mai parveneau, printre prinți, regi și împărați și câte un om, câte un erou. Acum vârfurile par a fi acaparate exclusiv de diferitele specii de dementi sau handicapați. Care conducător ar fi deschis drumul hoardelor asiatice, lăsându-le pradă jumătate de Europă, dacă n-ar fi avut și sufletul de paralitic, de om care urăște lumea? Să nu fi știut Franklin Delano Roosevelt că aranjamentul de la Teheran va avea drept consecință zeci de milioane de morți, sute de milioane de chinuiți în zecii de ani de sclavie? Să nu fi știut "marele om politic" Nicolae Titulescu, care a încheiat înțelegerea prin care se accepta trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României, ce înseamnă ocupație rusească? Îmi vine să cred că nu există om informat, cu judecată solidă și cinstită care să nu ajungă să se îndoiască de însăși raționalitatea lumii.

Dar în ce să ne punem nădejdea când drumul urmat se dovedește greșit? Nu devine oare necesar să căutăm puncte de sprijin dincolo de realul imediat, în grădina de alături, unde este loc luminat și cu verdeață, unde se intră în puterea unei legi de la care nu s-a putut sustrage nimeni?

Dacă nici noi, românii, un popor "miracol", dacă nici noi cei ce am privit moartea în avans, străbătând, un timp, împărăția gulagurilor și am apucat să ajungem la un țărm, nu ne ridicăm glasul să denunțăm "urâciunea pustiirii", mă tem că la judecata din urmă mulți se vor ridica să ne acuze că ei nu au avut de unde să știe, dar noi am știut. Și învinuirea lor va fi dreaptă.

Dacă noi, cei ce am cunoscut pușcăriile comuniste pe dinăuntru, adică în toată drăcească lor alcătuire, dacă cei ce n-am apucat ziua de astăzi decât cu ajutorul Celui de Sus, dacă cei ce au fost, și unii încă au mai rămas într-o tainică legătură cu cealaltă dimensiune, dacă noi nu vom ridica glasul să spunem cu tărie Adevărul, cine s-o facă?

Că avem și dubii? Mulțimea îndoielilor ne confirmă lucrul ce-l știam de la înaintași, și acum îl simțim noi înșine, că lumea, și cu ea țara noastră, golită de credință, bate căile răului; și nu de ieri, de azi. Există rău pricinuit cu bunăștiință și oameni ai pierzării. Nu e suficient că nu ne numărăm printre ei. Mereu suntem tentați să ne luăm după cei ce dau vina pe "cauze complexe", când totul este uluitor de simplu. Am să-mi permit să-l parafrazez pe H.Bergson. Cele două surse ale degradării și decăderii sunt: prostia noastră și nebunia celorlalți. Răul, din păcate, e-n noi. Și nu sunt singurul care spun asta. "Și astăzi, ca întotdeauna, adevăratul dușman al omului se află în el însuși. Numai că, dacă altă dată dușman era ignoranța, astăzi el este minciuna." (Jean-François Revel, *Cunoașterea inutilă*, Humanitas 1993, pag.21).

Căderea spectaculoasă a comunismului, prăbușit în imensitatea minciunii sale, ar trebui să fie, pentru mulți, prilej de reflecție. Efortul construirii și menținerii lui în stare de funcționare, s-a dovedit epuizant. Este proba irefutabilă că nimic nu se poate construi pe neadevăr, și să dureze. În ultimă instanță, minciuna, infinită în forme, încearcă să înșele adevărul; unic. Noi știm că Adevărul e, în același timp, Calea de urmat și însăși Viața, dar asta nu ne împiedică, văzându-i pe ceilalți cum se încurcă, cum cedează, să fim, adeseori, dezorientați.

În ce lume am trăit și trăim? A slăbiciunilor și concesiilor morale, a compromisului cu neadevărul. A trebuit să devenim noi înșine maturi ca să înțelegem că părinții noștri în dorința de a ne ocroti, ne-au ascuns dureroasele eforturi ce le-au făcut, umilințele ce le-au îndurat, ca să ne poată crește, că educatorii, din neglijență, și învățătorii, din ignoranță, nu ne-au învățat cele într-adevăr folositoare pentru viața de aici și de dincolo. Mai multe am înțeles singuri. Dar cu ce efort? Cu ce pierdere? Ce-a mai rămas din copilăreasca noastră candoare? Cum să mai ajungem în Împărăție dacă ne-am pierdut sufletul de copil?

A trebuit să trecem prin viață, să îmbătrânim, ca să înțelegem că universitarii, judecători și preoți ai științei, pe care i-am ascultat cu atâta atenție, se slujeau pe ei în loc să slujească Sfânta Dreptate, că șefii pe care i-am avut, pe diferite trepte ierarhice, erau prea preocupați ca să-și păstreze scaunul pentru a ne mai putea oferi un exemplu de corectitudine. Cât îi privește pe preoți, duhovnicii noștri, erau prea timorați, prea plecați stăpânirii ca să poată, cum s-ar fi cuvenit, să-L slujească pe Dumnezeu în inimile noastre. A trebuit să trecem prin temnițele unde se afla, la ora aceea, toată fosta cremă politică a țării, ca să aflăm de la ei, și în condițiile de acolo, cum s-au desfășurat evenimentele în lumea politică românească, și astfel să avem explicația decăderii, regresului suferit. Au trebuit să treacă ani, în acele condiții, în acel mediu subuman, ca să pricepem, într-un târziu, de ce a trebuit să stăm în temnițe, noi copiii, să plătim cu candoarea noastră păcatele, cele multe și grele? Câți din cei de-atunci, bătrâni astăzi, mai pot să-și reamintească, să mediteze și să mărturisească?

George Brătianu scria că poporul român e "un miracol istoric". De la apariție, la devenirea în sine, la persistența lui pe aceste meleaguri, eu văd un șir de miracole; rezistente în timp, uluitoare în forme. Nu cunosc alt popor, în epoca modernă, cu o existență atât de periclitată, amenințată în însăși ființa lui de niște monștri numiți: Ribbentrop-Molotov, Yalta, Malta etc., și căruia să i se nască o generație de titani care cu suferința și sacrificiul lor, cu efortul și geniul lor au salvat neamul de la moarte fizică și spirituală și i-au dus numele departe, în cele patru colțuri ale lumii. Nicicând n-a fost o țară, aflată în marginea prăpastiei, mai miraculos oprită de la prăbușire de sacrificiul unei generații, de jertfa unor tineri ce-au oferit ceva mai scump decât viața: copilăreasca lor nevinovăție. Dacă n-aș fi trecut prin cumplitele temnițe comuniste începând de la nouăsprezece ani, n-aș fi înțeles asta.

*

Principala grijă a slujitorilor răului e să ne răpească speranța. Ei nu vor să se știe că există un dincolo. Fac tot ce pot ca oamenii să fie reținuți în cotidian, continuu preocupați cu satisfacerea unei pofte, pricinuită de foame, ca-n "societatea socialistă", de ghiftuială sau orgoliu ca-n "societatea de consum". De aceea apariția unei mișcări orientate către spiritual care-și propune nu sațietatea ci frugalul, nu comoditatea ci asprimea spartană, nu acumularea ahtiată de bunuri ci viața "în sărăcie cu alungarea luxului și a îmbuibării", este o adevărată revoluție spirituală, o deturnare de la direcția materialistă, o abandonare a derizoriului pentru esență.

Un partid, o formație politică poate fi interzisă, poate fi scoasă în afara legii de orice pseudo-justiție sau dizolvată printr-un "Jurnal al Consiliului de Miniștri" ca cel semnat de I.G.Duca, din decembrie 1933 dar lucrarea unui înger nu poate fi anulată prin nici un decret căci e știut că cel mai mare dintre oameni e mult mai mic decât cel mai neînsemnat slujitor din casa lui Dumnezeu.

În 1940, generalul Ion Antonescu a instituit, în România, "Statul Național Legionar", a îmbrăcat cămașa verde și a așteptat să fie proclamat șef al legiunii, lucru ce i se părea firesc din moment ce a făcut-o părtașă la guvernare. Atât doar că Mișcarea Legionară nu era un partid ca celelalte. Aprecierea greșită a generalului a dus la conflictul ce a urmat. *Mutatis mutandis*, ceva asemănător a ieșit la iveală, recent, la conferința de presă ținută după prezentarea raportului SRI în fața parlamentului. Trecând deci peste scurgerea unei bune jumătăți de veac și peste faptul că azi trăim în "democrație", s-ar părea că șeful SRI face aceeași greșală: ignoră ideologia Mișcării Legionare. (Cel puțin așa afirmă dl.profesor Suru). Care a fost consecința erorii de apreciere a generalului Antonescu se știe: plutoane de execuție, pușcării și lagăre, trimiteri pe front pentru "reabilitare", prin moarte. Dar acestea aparțin trecutului. Întrebarea de acum, este ce consecințe va avea noua eroare de informare, a actualului șef SRI? N-aș vrea să las impresia că încerc o apropiere, evident forțată, între generalul Antonescu și generalul Măgureanu, atât doar, ținând să amintesc că erorile militarilor au, vai, urmări în viața civililor, niciodată plăcute. Mă veți înțelege de ce mă abțin de la comentarii și prefer să-i dau cuvântul lui Horia Sima: "Dacă aș fi acceptat pe Antonescu șef al Legiunii, punând legionarii să strige <<Trăiască Legiunea și Generalul!>>, nu s-ar fi întâmplat lovitura de Stat a generalului Antonescu, cu implicațiile ei sângeroase, deși persecuția ar fi izbucnit totuși sub o altă înfățișare; dacă m-aș fi conformat dorinței germane de a schimba numele mișcării legionare în mișcare național-socialistă, nu numai că nu intram în lagăr dar poate stăteam și la putere; dacă nu m-aș fi angajat în lupta pentru eliberarea țării, după 23 August, viața atâtor legionari ar fi fost cruțată. Dar mai eram atunci legionari? Mai reprezentam spiritul de la Dobrina?"[1]

*

Nu știu cât de reală sau simulată este teama șefului SRI că legionarii ar putea deveni "singura modalitate de scoatere a României din haosul politic, economic și social în care se află", dar sunt sigur că sunt unii care se tem. Frica înavuțiților prin mijloace necinstite, a celor ce au comis inimaginabilele atrocități și s-au bucurat de nedreptate iar astăzi pozează în bătrânei cumsecade, este reală. Pentru că, oricât de tare ar fi trâmbițate, pe toate canalele, vorbele producătorilor și beneficiarilor de politică și oricare ar fi directivele secrete ale diferiților Moses care se succed la conducerea ocultă a României, frica revenirii miraculoase în arenă a Legiunii s-a insinuat și crește cu fiecare nouă hoție, înșelătorie, tâlhărie și crimă, cu fiecare insultă adusă neamului românesc, cel atât de răbdător.

Desființată și interzisă, cu toți foștii aderenți morți sau sfârșiți, Legiunea pare să renască, în chip ciudat, din chiar teama de ea a dușmanilor ei. În realitate ea se reîncheagă, în alte forme, din imensa nevoie a lumii de adevăr. S-au străduit, timp de mai bine de o jumătate de secol, slujitorii nedreptății să-i șteargă din amintire, până și numele. Așa încât, existența astăzi a Mișcării Legionare, fie și doar într-un raport SRI, ține de miracol.

Dar ce nu devine miracol când Duhul Domnului coboară asupră-i?

NOTĂ

[1] *ȚARA ȘI EXILUL, Anul VIII, nr.7-8, Mai-Iunie 1972, "La un an de la moartea lui Ilie Gârneață", pag.41.*

Constantin IORGULESCU

ELENA CODREANU

povesteşte...

Reproducem interviul de mai jos cu îngăduinţa celui ce l-a realizat: d-l Claudio Mutti. Traducerea s-a efectuat în Redacţie, urmând textul apărut în publicaţia italiană "Orion" (decembrie 1994, pp.46-48). Cele câteva croşete marchează exclusiv eliminarea unor repetiţii datorate oralităţii. Este unul dintre ultimele interviuri acordate de fosta doamnă Codreanu. Selecţiunile sunt precedate în sursa menţionată de următoarea notă a d-lui C.Mutti: "Vineri, 8 septembrie 1994, a murit la Bucureşti, în vârstă de 92 de ani, Elena Ilinoiu Praporgescu, văduva lui Corneliu Zelea Codreanu. În zilele de 26 şi 27 septembrie 1992, avusesem cu domnia-sa o lungă convorbire, în modesta locuinţă de la periferia Bucureştiului, unde şi-a petrecut, după anii de închisoare, ultima parte a vieţii, într-un fel de exil interior. Din înregistrarea convorbirii de acum doi ani, selectăm şi reproducem aici câteva fragmente, în care Elena Codreanu schiţează un portret spiritual al Căpitanului, evocă împrejurarea în care l-a cunoscut, precum şi pe aceea în care l-a văzut pentru ultima oară, la reînhumare; se mai referă, în fine, la o curioasă întâmplare căreia Corneliu Z.Codreanu i-a fost protagonist, la Milano, în mai 1927".

CLAUDIO MUTTI: Cum era Corneliu Codreanu în viaţa particulară?

ELENA CODREANU: Era o persoană foarte afabilă, cu toată lumea. Era foarte serios şi le impunea seriozitate şi celorlalţi, atunci când împrejurările o cereau. În asemenea momente dădea dovadă de o mare energie, ceea ce şi făcea să fie ascultat. Avea un fel de a fi în faţa căruia era imposibil să spui nu: trebuia să asculţi, trebuia să faci cum spunea el. Până şi din vocea lui răzbătea seriozitatea, voinţa. În rest, era destins. Era foarte binevoitor cu oamenii sărmani. Când dobândea ceva bani, mai întâi împărţea celor pe care înţelegea să-i ajute, apoi venea acasă cu ce-i mai rămânea. Dacă nu-i mai rămânea nimic, îşi întorcea buzunarele şi zicea: "Nu mai am nimic. Am împărţit tot ce-am avut". În faţa unei asemenea declaraţii, ce puteai să faci? Nu mai era nimic de zis. Lucrurile trebuiau luate ca atare. Era milos, religios, dar nu bigot. Se ruga cam de două ori pe zi; postea în fiecare vineri (post "negru", total) şi uneori şi miercurea.

C.M.: Aţi fost de faţă la reînhumarea lui Corneliu Codreanu. Aţi putea să vorbiţi despre asta?

E.C.: Am fost prezentă, ştiind că în acel loc era o groapă comună. Legionarii se chinuiau să scoată cadavrele, care erau azvârlite în fundul gropii. Era de faţă toată familia lui Corneliu. După ce scoseseră deja câteva cadavre şi le aşezaseră pe marginea gropii, oamenii ziceau: "Nu-l găsim pe Căpitan! Nu-l găsim pe Căpitan!"... Dar la un moment dat eu i-am văzut bocancii, cei cu care ştiam că plecase de acasă, folosiţi de obicei când se ducea la munte. Văd bocancii şi le strig băieţilor: "Băgaţi de seamă, acesta-i Corneliu. Fiţi atenţi la fiecare mişcare". Îl găsisem, într-adevăr, iar ei îl scoaseră afară. Faţa îi era distrusă de acidul sulfuric, de varul nestins sau de ce-or mai fi turnat peste ei; faţa îi era distrusă, dar corpul lui era ceva extraordinar: galben ca şi ceara, fără nici o vânătaie, întreg, intact, de parcă nu trecuseră doi ani de când zăcea în pământ! Era absolut nedeteriorat. Singurele părţi deteriorate erau cele atinse de varul nestins şi de ce mai turnaseră deasupra. Foarte probabil, acid sulfuric. Puţin după ce-l scoseseră din groapă, m-am aplecat deasupra lui, încercând să-i scot verigheta din deget. Şi am reuşit, dar destul de anevoie. Soacră-mea mi-a strigat că trebuia s-o las acolo, că era a lui: de ce să i-o fi scos? N-am zis nimic, n-am reacţionat, că era lume de faţă. I-am dat ascultare soacră-mi şi i-am băgat din nou verigheta pe deget; dar verigheta nu a mai intrat la locul ei, rămânând pe vârful degetului. Aşa a rămas pentru totdeauna, aşa l-au înmormântat.

Repet: faţa îi era distrusă... Şi avea lângă el o valijoară, pentru că, atunci când îi ridicaseră din închisoarea de la Râmnicu Sărat, le ziseseră să-şi ia cu ei lenjerie de schimb; numai un rând, căci îi vor aduce înapoi. Că i-ar duce la un interogatoriu şi apoi i-ar aduce înapoi la Râmnicu Sărat... Deci avea lângă el o valijoară, în care se afla o cămaşă de noapte ţărănească, pentru că el nu purta pijama, ci cămaşă de noapte din pânză de casă. Mai erau şi cele de trebuinţă pentru ras, un prosop, un schimb de lenjerie intimă. Nimic altceva. Chiar şi aceste lucruri mi-au fost confiscate în timpul unei percheziţii... [Oftează]

Era lume multă, mulţime de legionari veniţi să asiste la reînhumare. Era un coşciug acolo, lângă groapă: în el i-au fost depuse rămăşiţele, aşa cum s-au găsit. Nu i s-au pus haine noi sau mai ştiu eu ce. A fost aşezat în coşciug cu aceleaşi veşminte în care fusese dezgropat. Aşa i s-au făcut funeraliile, la Biserica "Ilie Gorgani", înainte de a fi adus la Casa Verde. A fost ceva tulburător. Desigur, şi durerea părinţilor lui a fost mare, mare de tot. O durere cumplită. Erau toţi din familie, dar în acele împrejurări aproape că nu mai distingeam pe nimeni. Socrul şi soacră-mea - numai pe ei îi reţin. N-au fost scene, blesteme, cum se întâmplă în astfel de situaţii. Nu. Toţi au păstrat o resemnare demnă. Şi lacrimi în ochi; toţi aveau lacrimi în ochi...

C.M.: Puteţi să ne povestiţi prima dumneavoastră întâlnire cu Corneliu Codreanu?

E.C.: Terminasem studiile liceale şi părinţii voiau să-mi facă un dar. Eram cea mai mare dintre copiii lor şi ei ar fi vrut să mă fac doctoriţă, dar eu n-aveam înclinaţii pentru medicină... Deci, spuneam, ei voiau să am o amintire de la ei, cu acel prilej. Tatăl meu, care era funcţionar la Căile Ferate, era informat că se făcea o excursie la Putna, la mânăstirea ctitoriţă de Ştefan cel Mare. M-a întrebat dacă mi-ar fi plăcut să iau parte la excursia aceea. Ştiind că el o să mă însoţească, am zis că da. Ajunşi la gară, la Iaşi, am găsit trenul tras la peron. Vagoanele erau ticsite; singurele mai puţin aglomerate erau cele pe care scria: "Vagon studenţesc" [...] Tatăl meu mi-a propus să ne urcăm într-unul dintre acelea. Eu eram cam timidă, ezitam. Ce-aveam de-a face eu cu universitarii, eu care eram doar o proaspătă absolventă de liceu? Dar până la urmă m-am urcat într-unul, am găsit loc şi m-am aşezat. Deîndată am fost întrebată la ce facultate eram înscrisă. "La nici una. De-abia am terminat liceul. Am de gând să mă înscriu la Universitate, dar nu ştiu încă la care dintre facultăţi, nici în ce oraş; sunt nehotărâtă între Iaşi şi Cluj". Tocmai atunci, pe culoarul vagonului, lângă fereastra deschisă din dreptul compartimentului nostru, s-a ivit un om îmbrăcat în costum naţional, înalt şi chipeş. Am întrebat: "Cine-i acela? E student la Universitate ca şi voi?". "Nuuu! Chiar nu-l cunoşti?!". "Nu - am zis eu, de unde să-l cunosc?". "Păi e Corneliu Zelea Codreanu". Dacă mi-ar fi spus Ionescu sau Popescu, pentru mine ar fi fost totuna. Nu mai auzisem de el. Viaţa mea fusese strict legată de şcoală; nu ştiam nimic despre mişcările studenţeşti, nici măcar de ce se petrecea la Universitatea din Iaşi. Habar n-aveam de politică.

Studenţii, atunci, îmi explicară că omul acela era capul mişcării studenţeşti şi că terminase Dreptul cu mare bătaie de cap, din pricina piedicilor puse de profesorii comunişti. Ori de câte ori trenul se oprea în vreo staţie, îl vedeam coborând şi luând parte la câte-o horă improvizată pe peron. Apoi trenul pornea iarăşi, iar el se aşeza mereu la aceeaşi fereastră. La un moment dat am ieşit pe coridor, căci voiam să văd şi eu la ce se tot uita întruna. Atunci a trebuit să mă supun şi întrebărilor lui: "Cine sunteţi dumneavoastră? Cum vă numiţi? La ce facultate sunteţi înscrisă?"... Mă rog, aceeaşi poveste de mai devreme...

C.M.: Dar el, înainte, nu vă văzuse?

E.C.: Nu, deloc. Se uita numai pe fereastră. Nu se uita în compartiment şi nu vorbea cu nimeni [...] Când i-am spus şi lui de intenţia mea de a merge la Universitatea din Cluj, el a observat: "Nu e rău nici la Cluj. Dar n-ar fi mai bine să frecventaţi Universitatea din Iaşi, oraşul dumneavoastră?". "Nu ştiu dacă ar fi mai bine sau mai rău - i-am răspuns eu,- dar la Cluj am un unchi şi o mătuşă fără copii, iar eu mă gândesc să mă duc la ei"... Între timp, trenul ajunsese la Putna.

Aici am fost luaţi în primire de un comitet de organizare [...] Fetele au fost găzduite într-o şcoală elementară; băieţii au fost cazaţi în altă parte, nu ştiu unde. Era o după-amiază frumoasă, însorită. S-a format un substanţial grup care s-a îndreptat spre crucea ridicată pe dâmbul de unde Ştefan cel Mare îşi slobozise săgeata ce căzuse în locul pe care avea să se construiască altarul mânăstirii. El a dat de mine în mulţime şi mi-a spus că ar fi bucuros să suim împreună până la cruce. Din când în când mai dădeam şi de tatăl meu. Şi aşa am urcat alături de el, până ce-am ajuns la locul unde se înalţa crucea. Cred că mi-a povestit despre Ştefan cel Mare, despre zidirea Putnei. Povestea, dar tot lucruri serioase, nu nimicuri. Şi în timp ce ne învârteam printre ceilalţi, acolo sus, în preajma crucii, am dat de un copac doborât de fulger. Ne-am aşezat pe trunchiul lui. Am vorbit. Nu-mi mai aduc bine aminte de câte le-am spus. În orice caz, s-a vorbit despre studii, despre Universitate; nimic despre politică. A venit vorba şi despre dorinţa părinţilor mei ca eu să urmez Medicina... Mă rog, chestii dintr-astea... Am rămas acolo, aşezaţi pe trunchiul prăbuşit, până ce ne-am dat seama că în preajmă nu mai era nimeni [...] Se făcuse deja vremea cinei. I-am zis: "Ei bine, nu coborâm? Se înserează. Ne aşteaptă cu cina. Doar n-o să servească o cină specială pentru noi..." "Da - zice el -, să coborâm, dar să grăbim pasul". M-a prins de mână, ridicându-mă de pe trunchi, şi porniram la vale. Am ajuns chiar în timp ce se servea cina [...]. După ce am cinat, s-a dus în locul unde îi cazaseră, dar nu înainte de a mă întreba: "Când aş putea să vă revăd? Când veţi pleca la Cluj? V-aş mai putea revedea până atunci?". I-am răspuns: "S-ar putea să trec eu pe la Râpa Galbenă, să văd ce faceţi dumneavoastră acolo. Poate că atunci ne vom revedea..." Cam aşa s-a terminat prima noastră întâlnire.

Apoi m-am hotărât să plec la Cluj. Şi el urma să plece în Germania, pentru doctorat. Am plecat amândoi prin toamnă, eu ceva mai înaintea lui, chiar la deschiderea cursurilor universitare. Mi-a zis că-mi scrisese, dar nu primisem nici o scrisoare. Ce, avea el timp să scrie fetelor? Îmi promisese c-o să-mi scrie şi de la Berlin, dar nu mi-a scris. Aşa că, o vreme, n-am ştiut absolut nimic despre el [...]. Deci m-am înscris la Cluj, la Litere: română cu istorie. Într-o zi, ieşind din facultate, o luasem pe jos spre casa unchilor mei. La un moment dat am văzut un om în straie ţărăneşti stând de vorbă cu doi tineri îmbrăcaţi orăşeneşte, chiar în faţa mea. Mi s-a părut că-i recunosc pasul, statura. Dar cum ar fi putut să fie el, de vreme ce era la Charlottenburg? Atunci m-am apropiat, să-i văd chipul mai bine. Era el! M-a văzut, şi-a cerut scuze de la cei doi tineri cu care se afla şi m-a însoţit până la casa unchilor, poate şi ca să vadă unde locuiam şi dacă era adevărat tot ceea ce-i spusesem. Acolo s-a întâlnit cu unchiul meu, care făcea politică naţional-ţărănistă. Unchiul meu era mare profesor şi inspector şcolar la Cluj. A cunoscut-o, tot atunci, şi pe mătuşa mea; şi ea tot profesoară şi directoare la Şcoala Normală. Amândurora le-a făcut o foarte bună impresie; a vorbit cu unchiul meu despre politică, dar nu mai ştiu exact ce, căci eu şi mătuşa eram ocupate cu pregătirea mesei, la bucătărie. L-am invitat să rămână la masă, la prânz, iar el nu s-a lăsat prea mult rugat. Apoi s-a dus din nou să se vadă cu băieţii lui. Nu ştiu unde anume trăsese în Cluj. Trebuia să se întâlnească, în orice caz, cu studenţii clujeni. (Pe atunci Moţa era preşedinte al studenţilor de la Drept). Era ocupat cu problemele pentru care se şi întorsese în ţară. Din toate acele probleme, mie nu-mi spusese nimic; am prins doar o frântură din discuţia lui cu unchiul meu, dar exact nu ştiam cum stăteau lucrurile. Aveam să aflu abia după aceea, de la unchiul meu, că-şi schimbase locul studiilor (îi povestise ce se petrecuse în Germania: de la Charlottenburg se transferase la Iena, pentru doctorat).

C.M.: Înainte de război, a venit la Bucureşti,

(continuare în pag. 7)

DICȚIONAR DE IDEI PRIMITE

MOARTEA CULTURII

Doina MARIAN

(continuare din numărul trecut)

Dacă atitudinea creatorului față de puterea dinlăuntru este, de regulă, deosebit de aspră, acuzând-o de "moartea culturii", să vedem care este atitudinea aceloraşi creatori față de puterea cealaltă, mondialistă, şi în ce raport se află această putere cu... "moartea culturii".

Față de perioadele de afirmare glorioasă a spiritului național în cultură, perioada contemporană oferă un tablou năucitor. Nu doar că cei mai mulți oameni de cultură au demisionat cu totul de la obligațiile pe care le presupune apartenența la o etnie, dar se îngrămădesc cu multă râvnă să îndeplinească, de bună voie, funcția de agenți sau de comisari politici ai susnumitei puteri. Sarcina le-a fost mult uşurată de unii dintre cei care trăiesc de un număr de ani în alte țări şi care chiar sunt agenți ai respectivei puteri. Exemplul unei lingviste (notorii în România) care, după ce a trăit 20 de ani în SUA, le-a vorbit, cu ocazia unui simpozion în România, foştilor ei studenți, ei înşişi profesori ori cercetători astăzi, despre aceleaşi lucruri de care le vorbea acum 20 de ani, este grăitor. Subtilii cunoscători ai concepției profesoarei lor din junețe nu s-au putut abține să-şi pună întrebarea legitimă: Ce-o fi făcut femeia asta 20 de ani în America?

Efectele cele mai semnificative ale mondializării pe cale de înfăptuire sunt ştergerea diferențelor şi particularităților specifice care fac o cultură să fie ceea ce este, Acesta, da, este un prim pas spre *moartea culturii*. Omul nostru de cultură pare însă a nu sesiza gravitatea acestui fapt, efectele uniformizării care-i anulează însăşi individualitatea. Într-un efort sinucigaş, el doreşte nu doar pentru sine, ci pentru întreaga breaslă, acest statut. Preconizata "uniformizare culturală", pe care o aduce după sine statalitatea mondială, nu mai lasă loc "pentru vreo diferență culturală între Paris şi oraşele de provincie, între Paris, periferie şi sat. De la *Fast-food* la supermagazine, de la centrele comerciale, sclipind ca nişte cioburi în soare, la mult prea tristele muzee etnografice, tot atâtea semne şi simptome ale unei morți culturale deja consumate", scrie Claude Karnoouh într-o carte semnificativ intitulată *Adio diferenței* (Ed.Dacia, 1994), pentru a conchide: "Pe scurt, dictatura flască a unei libertăți bine supravegheate, cea a culturii de masă, gradul zero al gândirii, al meditației şi contemplației, al emoției şi iubirii." Spre deosebire de acest Occident invocat de un occidental, Estul poate fi, *mai* poate fi, locul în care tradițiile încă pot viețui, deosebirea reală, nu pseudodiferența, mai poate dăinui; mai păstrează ceva din sensul sacru al vieții, mai are resurse să inițieze un efort de resacralizare a lumii. Şi-mi place să cred că, dacă cei de astăzi s-au ticăloşit până la a-şi dori un destin de turmă, acest pământ îi va zămisli pe cei care să răscumpere ticăloşia acestor vremuri. În atitudinea lor față de cultura din care fac parte, agenții şi comisarii politici invocă necesitatea de a ne rediscuta periodic valorile. O necesitate în sine legitimă şi binevenită. Atâta doar că valorile rămân valori în virtutea unui criteriu axiologic şi orice "rediscutare" a lor nu poate decât să le sporească, nu să le diminueze! Or, criteriul întrebuințat de comisari nu este cel axiologic, ci cel politic. Invazia criteriului politic în judecarea culturii este una dintre demisiile cele mai pline de consecințe ale omului de cultură. Substituirea criteriului axiologic cu cel politic îl transformă brusc pe condeier în comisar politic. La ieşirea din comunism, în locul unei necesare şi benefice "cerneri" a puținelor valori care s-au încăpățânat să fie valori, în ciuda vremilor, şi mai presus de ele, s-a trecut, printr-o ingenioasă alunecare "democratică", la rediscutarea valorilor clasice şi consacrate ale culturii române, campanie întemeiată pe criteriul politic. Citit prin grila "drepturilor omului", până şi Shakespeare e un reacționar... Trecut prin strunga îngustă a "democrației" ca lege supremă, Platon este vinovat de toate dictaturile lumii, Sfinții Părinți par promotorii intoleranței, iar Heidegger un nazist oarecare. Când, în 1987, auzeam la "Europa liberă" (care părea farul nostru de lumină) o cronică la o carte a lui Farias despre Heidegger, nu ştiam că în Apusul stângist este moda reactualizării, din vreme în vreme, a unui mai mic sau mai mare scandal editorial, care vizează pretinsul "nazism" al lui Heidegger. "<<Afacerea Heidegger>>, veche deja, câştiga astfel o dimensiune națională, permițând unor istorici uitați să arunce mulțimilor ignorante de auditori sau telespectatori opiniile lor "peremptorii", să pozeze în judecători, somând un public cu totul neavizat să se pronunțe asupra uneia dintre operele cardinale ale spiritului contemporan şi asupra unuia dintre subiectele într-un fel enigmatice ale secolului. Or, indiferent de ce-am face, de ce-am adopta -respingerea sau corijarea -, o asemenea operă pretinde, ca toate evenimentele inaugurale, cea mai mare pacientă meditativă. Iată însă cum dau buzna acești răuvestitori ai noului spirit european.'' (Karnoouh, Id). Iată cum, în acest fel, prin "ajutorul" de neprețuit al "Europei libere" am fost din vreme pregătiți pentru ceea ce avea să urmeze, am gustat, cu anticipație, din acest fals spirit "european", menit să ne familiarizeze cu aberația grilei ideologice în cultură. Nu întâmplător am evocat exemplul lui Heidegger, ci pentru că el ne evocă similitudinea demolării unei alte enigme a veacului, care a strălucit orbitor pe cerul culturii românești, de astă dată, promotor genial şi neînduplecat al spiritualității românești, subiect predilect al comisarilor politici: Nae Ionescu. Comisarii politici sunt mereu aceiaşi: (Al.George, Z.Ornea, S.Damian, N.Manea, A.Marino) iar cei "rediscutați", şi ei mereu aceiaşi, dovedind, acești comisari culturali, o explicabilă paralizie mintală şi secătuire imaginativă pe care o produce fixarea obsesivă pe un singur subiect şi nemernica transformare a substanței acestuia în venin împroşcat apoi în toate direcțiile. Comisarii politici au misiunea de a repune pe tapet, cu deosebire, tot ce poartă pecete națională în cultură, urmând apoi ca aceste creații să fie stigmatizate ca maladii ale spiritului național, "naționaliste", purtând în ele germenele fascizant sau fiind chiar întrupări "antidemocratice" şi "reacționare". Dovedind o vigilență de-a dreptul jidovească, nimic n-a scăpat comisarilor politici, începând cu Eminescu şi terminând cu Noica. Pentru perioada comunistă, nu închinătorii de ode dictatorului, nu proletariştii şi promotorii realismului socialist (despre care, unii, "purificați" de noua misiune care le-a fost încredințată, au devenit chiar comisari politici) trebuie "rediscutați", ci Noica este cel care a stârnit cele mai multe patimi, cu deosebire în virtutea a ceea ce ar putea fi, decât a ceea ce este. Trăind suficient încât să ne treacă hăul comunist, prelungind astfel, prin viața şi opera lui, autenticul spirit românesc până în zilele noastre, Noica este perceput de comisarul politic drept un pericol potențial, ca posibil punct de plecare al unei noi renaşteri naționale. Iată de ce, înciudatei întrebări a comisarului politic, căruia i-a revenit sarcina demolării, cu argumente politice, a lui Noica: "Este chiar atât de capital, de indispensabil culturii române, a edita tot şi despre Nae Ionescu şi elevii săi?" (iată, aşadar, o propunere nedisimulată de cenzură ideologică "democratică", agrementată cu propunerea publicării unei... istorii a drepturilor omului, pe care un distins om de cultură român o avansează, spre ruşinea lui, odată ce şi-a pierdut capul în dansul ameților ai mondialismului), acestei întebări, deci, ii vom răspunde fără echivoc: este absolut necesar şi este singura cale de a ne salva de la pieirea spirituală la care domnia sa însăşi îşi pune, atât de pătimaş, umărul. Fără drepturile omului, cultura română va supraviețui, dar fără Şcoala Nae Ionescu va muri, căci acolo sălăşluieşte vâna cea mai autentică a culturii şi spiritualității româneşti.

ELENA CODREANU - *povesteşte...*

(urmare din pag. 6)

special ca să-l cunoască pe Corneliu Codreanu, un scriitor italian pe nume Iulius Evola. Se ştie că a luat contact cu Căpitanul prin intermediul lui Mircea Eliade.

E.C.: Nu-mi amintesc, pentru că biroul lui Corneliu de la Casa Verde avea două intrări: una pentru legionari şi feluriți oaspeți, alta care-i permitea accesul în apartamentul particular. În ce mă priveşte, stând în apartamentul privat, nu auzeam nimic din ce se petrecea în birou, căci uşa era capitonată. În timp ce pe Cioran nu-mi amintesc să-l fi întâlnit vreodată, pe Eliade l-am cunoscut pe vremea când era căsătorit cu o englezoaică, moartă, sărmana, când a fost bombardat Bucureştiul [este o confuzie; nu Eliade era căsătorit cu o englezoaică; ar putea fi vorba de Mihail şi Mary Polihroniade, ce făceau parte din acelaşi anturaj - n.Red.]. L-am cunoscut pe Eliade, dar dacă trebuie să spun unde, în casa cuiva sau la sediul din strada Gutenberg, nu mai sunt în stare să-mi amintesc [la data convorbirii, nu trebuie să uităm, Elena Codreanu avea 90 de ani -n.Red.]. Cu Corneliu se vedea la sediul din strada Gutenberg. O vreme am locuit şi noi la generalul Cantacuzino, care avea un fel de dependință, unde nu locuia nimeni. Era o singură cameră, o odăiță, ce dădea într-un coridor; şi în acelaşi coridor dădea şi o altă cameră, în care locuia inginerul Clime. În acea dependință am avut într-adevăr ocazia să întâlnesc persoanele care se perindau, dar la Casa Verde nu [...]

Corneliu era şi un inspirat. Avea adeseori presentimentul, inspirația că într-un loc anume se afla ceva ce căuta el şi că numai acolo l-ar fi putut găsi. Nu ştiu dacă am apucat să vă povestesc despre o călătorie pe care a făcut-o el, prin 1927 parcă, din Franța în România. Din România primise rugămintea de a se întoarce în țară, pentru că la Focşani tocmai urmau să se țină alegeri pentru Parlament. Atunci a plecat din Franța, de la Grenoble, unde ne găseam, să se întoarcă în România. Ca să vă dau un exemplu de ceea ce v-am spus, anume că el avea presentimente foarte precise, vă voi povesti o întâmplare. Pentru a lua trenul ce urma să-l ducă în România, trebuia să se oprească în Italia. În gara unde a coborât [Milano - n.C.M], şi-a depus temporar bagajele, pentru că trenul spre România pleca abia spre seară [...]. După ce şi-a cumpărat biletul şi şi-a dus valiza la depozitul de bagaje, a ieşit din gară, cu gândul de a se duce să-şi aranjeze părul şi barba la un frizer. Când să plătească, bagă mâna în buzunar (atunci purta haine europenești), dar portofelul - ioc! Dispăruse, cu tot cu bani şi cu bilet. "Când oare să-mi fi fost furat? - se gândi. Poate că am adormit în compartiment şi mi l-a sustras careva... Sau l-oi fi pierdut? Ce-o să se întâmple acum?"... S-a decis să se ducă la consulatul român din acel oraş, căci nu mai putea nici să se întoarcă la Grenoble, nici să-şi continue drumul spre România... Bun: s-a dus la consulat, să solicite un împrumut bănesc. Faee formalitățile şi promite ca, odată ajuns la București, să restituie datoria. La consulat i-au râs în nas, pentru că - ziceau ei - dacă ar satisface astfel de cereri, atunci toți şarlatanii s-ar înghesui să solicite pomeni! S-a întors atunci de la consulat la gară. Ajuns acolo, s-a postat undeva în spatele gării, privind la lume, care venea sau pleca; era şi locul de unde hamalii luau bagajele călătorilor, să le ducă la tren. La un moment dat, Corneliu pune mâna pe umărul unui hamal şi îl întreabă: "N-ați găsit cumva un portofel?". Şi acela, hamalul, îi zice: "Veniți cu mine". S-au dus la depozitul de bagaje şi hamalul vorbi cu omul de acolo: "Iată-l pe cel care şi-a pierdut portofelul". Chiar hamalul cu pricina găsise portofelul şi-l predase poliției feroviare. Corneliu mai fusese la poliția feroviară, dar îi spuseseră că nu ştiau nimic de vreun portofel pierdut. Acum ducându-se iarăşi, însoțit de hamal, i s-a cerut o nouă descriere a portofelului. Le-a spus că era de culoare maron, câți bani avea înăuntru, că se afla în el şi un bilet pentru România, în fine, a descris exact conținutul portofelului. Atunci polițiştii au scos portofelul: "Ăsta este?" Corneliu a confirmat. Îi lunecase, probabil, după ce pusese în el tichetul de bagaje şi dăduse să-l bage la loc în buzunar... Vedeți dumneavoastră: pune mâna pe prima persoană care se nimereşte şi-o întreabă: "N-ați găsit cumva un portofel?"; şi dă tocmai peste cel care-l găsise! Iar asta în învălmăşeala unei gări ca aceea...

TEOLOGIA MISTICĂ şi DOGMATICĂ

14. Viaţă, moarte şi înviere

Creştinismul este RELIGIA VIEŢII ŞI A ÎNVIERII. Moartea fizică are doar un caracter accidental în ordinea existenţei: ea nu e trecere de la existenţă la neexistenţă, ci trecere de la o existenţă inferioară ("viaţa de aici") la o existenţă superioară ("viaţa de dincolo"). Iar prin învierea cea de obşte, după chipul Învierii lui Hristos, ne înveşnicim nu doar cu sufletul (credinţă curentă şi-n religiile necreştine), dar şi cu trupul, într-o condiţie conformă vredniciei arătate în viaţa pământească.

Existenţa omului, în lumina religiei creştine, nu se mişcă, deci, între naştere şi moarte, ci între naştere şi veşnicie. Ea are început, dar nu are sfârşit. Fiinţa, odată primită, nu ne mai este luată înapoi. Dumnezeu ne poate pedepsi după dreptate (deşi mai degrabă ar trebui spus că ne pedepsim singuri, cu fiecare păcat săvârşit!), dar nu ne anulează nici fiinţa, nici personalitatea; nu pentru că nu o poate, ci pentru că nu o vrea ("Poate să facă pe toate câte le voieşte, dar nu voieşte să facă pe toate câte le poate; căci poate şi să piardă lumea, dar nu vrea", spune Sf.Ioan Damaschin în *Dogmatica* sa, ed.cit., p.43). Dumnezeu nu dăruieşte ca să ia înapoi; El nu "se joacă" cu Creaţia Sa! Noi suntem fâpturi ale Domnului, iar fâpturile Domnului sunt fâpturi ale veşniciei. Suntem veşnici prin însuşi faptul că *existăm*.

Omului, în condiţia lui actuală (hotărnicită de "căderе"), îi este dată mai întâi, prin naşterea din părinţi, o viaţă pământească, în trup firesc, al cărei punct terminal este moartea trupească. Acesteia îi urmează o postexistenţă a sufletului des-trupat, stare intermediară între moartea fizică şi obştească înviere cu trupul din ajunul Marii Judecăţi. După Judecata finală, al cărei soroc Tatăl singur îl ştie (MATEI 24, 36), oamenii vor intra definitiv în starea cea veşnică, a cărei taină abia o putem aproxima, cu suflet şi cu trup înviat, "fiecare în rândul cetei sale" (I CORINTENI 15, 23), luându-şi plata după osteneală (I CORINTENI 3, 8).

De aceea, vom începe prin a vorbi despre viaţa pământească, aşezată sub semnul lui "aici" şi "acum". Cu toate limitele şi imperfecţiunile ei, ea este răstimpul hărăzit omului spre a-şi agonisi *mântuirea*, răstimp asimilat în Sf.Scriptură cu "ziua" ca vreme prielnică "lucrării" (mântuirii), pentru că "Vine noaptea, când nimeni nu poate să mai lucreze" (IOAN 9, 4). Metafora "zilei" şi "nopţii" este tâlcuită astfel de Sf.Ioan Gură-de-Aur: "Aici e timpul *pocăinţei*, pe când dincolo al *Judecăţii*" (*Despre pocăinţă*, omilia a noua, P.G.49, 346). Numai în timpul vieţii pământeşti poate omul să sporească în virtute, culegând roadele pocăinţei, după cum poate să se şi piardă prin păcat, culegând roadele neascultării. Aici poate omul să devină din vicios virtuos sau din virtuos vicios, după voia sa, pe care Dumnezeu nu vrea să i-o îngrădească. Până în momentul morţii trupeşti cineva îşi mai poate schimba atitudinea, revenind în mod hotărâtor asupra gândurilor, vorbelor sau faptelor sale, căci după aceea, ieşind din trup, nici o revenire şi nici o schimbare personală nu-i mai este de folos, oricâtă părere de rău l-ar încerca atunci (a se vedea, între altele, *Mărturisirea Ortodoxă*, ed.cit., p.70). Chipul în care ne petrecem viaţa trebuie cu atât mai mult să ne preocupe cu cât "moartea e sigură pentru toţi, dar momentul ei nu este sigur pentru nimeni". De aceea, spre a nu cheltui în zadar scurtul răstimp mântuitor pe care-l avem la îndemână, ar trebui în toată clipa să ne aducem aminte de moarte, nu cu spaima dispariţiei (de care suferă necredincioşii), ci cu aceea a veşnicei damnări, ca unii ce urmează să dăm socoteală supremului Judecător. Numai anumiţi păgâni şi ateii, ce văd în moartea trupească un sfârşit total şi definitiv, se dezinteresează de sufletul lor şi înţeleg să-şi dedice viaţa întreagă plăcerilor lumeşti, făcându-şi chiar o jalnică filosofie din acea vorbă neroadă, dar din păcate atât de des invocată astăzi: "a-şi trăi viaţa". Când *memento mori* ("adu-ţi aminte de moarte") nu duce decât la *carpe diem* ("bucură-te de zi", adică de clipa trăită trupeşte), atunci se cheamă că omul a abdicat deja din condiţia sa de *om* şi a intrat în condiţia de *animal*, care-i lipsită de orice transcendenţă. Creştinul nu trăieşte în perspectiva clipei, ci în perspectiva veşniciei.

"Iată, Mirele vine la miezul nopţii şi fericită e sluga pe care o va afla priveghind. Iar nevrednic este acela pe care-l va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, pentru ca morţii să nu te dai şi afară din împărăţie să rămâi. Ci te deşteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt este Dumnezeul nostru; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluieşte-ne pre noi", sună una dintre rugăciunile de căpătâi ale credinciosului creştin. Se cuvine deci să trăim în aşa fel încât oricând să fim gata de moarte, împăcaţi cu Dumnezeu şi cu lumea, pregătiţi să ne înfăţişăm dinaintea dreptului Judecător. Zadarnic vom vâna plăceri şi vom aduna averi, punându-ne sub demonia verbului "a avea", asemenea bogatului căruia îi rodise ţarina (LUCA 12, 16-21) şi care-şi zicea sieşi: "Suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani; odihneşte-te, mănâncă, bea şi veseleşte-te!". Iar Dumnezeu îl mustră, zicând: "Nebune! În această noapte voi cere de la tine sufletul tău. Şi cele ce ai pregătit, ale cui vor fi?" (loc.cit., versetul 20). "Căci ce foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi pierde sufletul său?" (MARCU 8, 36). De aceea, Mântuitorul ne învaţă, zicând: "Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci adunaţi-vă comori în cer [adică bunuri moral-spirituale - n.n.], unde nici molia, nici rugina nu le strică şi unde nu sunt furi care să le sape şi să le fure. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta" (MATEI 6, 19-21). Altminteri ştie Tatăl de ce avem trebuinţă după fire. "Ci numai căutaţi împărăţia Lui şi toate acestea [cele necesare traiului curent - n.n.] se vor adăuga vouă" (LUCA 12, 31). Viaţa omului nu stă în prisosul avuţiilor sale (LUCA 12, 15), ci în prisosul harului de care se învredniceşte, desăvârşindu-şi fiinţa, ca unul ce este chemat să stea sub binecuvântarea verbului "a fi". "Viaţa este mai mult decât hrana şi trupul (este mai mult) decât îmbrăcămintea" (LUCA 12, 23). Drept care creştinul nu are a se teme "de cei ce pot să ucidă trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă", ci mai vârtos "de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piardă în gheena" (MATEI 10, 28). Paradoxul e numai aparent în vorbele Mântuitorului: "Cine ţine la viaţa lui, o va pierde; iar cine-şi pierde viaţa lui pentru Mine, acela o va găsi" (MATEI 10, 39).

Dar ce este dator să facă omul, în mod concret, în această viaţă trecătoare, spre a o moşteni pe cea netrecătoare, la un rând cu cei fericiţi? Această întrebare i-a fost pusă de mai multe ori Domnului Însuşi. Astfel a venit la El tânărul cel bogat (a se vedea MATEI 19, 16-24; MARCU 10, 17-25; LUCA 18, 18-25), întrebându-L: "Învăţătorule bun, ce să fac pentru a moşteni viaţa veşnică?". Iar Hristos i-a răspuns ca unui credincios al Legii celei vechi, aducându-i aminte de cele zece porunci. Acela a zis că toate poruncile tradiţionale le păzise din fragedă pruncie. Atunci, a urmat Iisus, "un singur lucru îţi mai lipseşte: Mergi, vinde tot ce ai, dă săracilor şi vei avea comoară în cer; şi apoi, luând crucea, vino şi urmează-Mi Mie!". Dar, relatează evangheliştii, tânărul a fost tare stânjenit de cuvântul acesta şi s-a îndepărtat cu mâhnire, căci avea multe bogăţii şi nu-l lăsa inima să se despartă de ele. Întâmplarea aceasta l-a prilejuit Mântuitorului următoarele cuvinte: "Mai lesne este cămilei să treacă prin urechile acului decât omului bogat să intre întru împărăţia lui Dumnezeu!" (Fireşte, această învăţătură nu trebuie simplist radicalizată. Bogăţia în sine nu este un păcat, iar omul bogat nu este nicidecum condamnat în mod fatal la pierzanie. Problema stă în putinţa omului de a renunţa măcar în parte la bunurile sale lumeşti - precum Zaheu vameşul, care şi-a împărţit *jumătate din avere* săracilor, aprobat fiind de Iisus [LUCA 19, 8-9] - spre a se dedica şi celor duhovniceşti. Dacă bogatul este treaz sufleteşte şi generos, punând bunurile cele veşnice mai presus de cele deşarte, ducându-şi viaţa cu înţelepciune şi iubire de semeni, atunci bogăţia nu-l împiedică, ci mai degrabă îi înlesneşte mântuirea. Nu bogăţia în sine este deci rea, ci *patima bogăţiei*, care-l face pe om nepăsător şi zgârcit).

Altădată, un învăţător de lege pune aceeaşi întrebare. "Iar Iisus a zis către el: Ce este scris în lege? Cum citeşti? Iar acela, răspunzând, a zis: Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima şi din tot sufletul tău..., iar pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Iar El i-a zis: Drept ai răspuns! Fă aceasta şi vei trăi" (LUCA 10, 26-28). Pornind de la vechea poruncă a iubirii ("în care se cuprind toată Legea şi proorocii" - MATEI 22, 40), Iisus o va înnoi (modelul "iubirii de sine însuşi" va fi înlocuit cu modelul "iubirii lui Dumnezeu faţă de lume" - IOAN 13, 34), făcând din ea piatra de temelie a creştinismului. Vorbind cu învăţătorul de lege, Iisus ne lămureşte şi ce trebuie să înţelegem prin "aproapele" (LUCA 10, 29-37), în spiritul Legii celei noi.

(va urma)

Vasile A.MARIAN

SAN JUAN DE LA CRUZ

(1542 - 1591)

STIHURI ÎNCHINATE DUMNEZEIRII

(pe tema vânătorii mistice)

Dragostea fiindu-mi nadă,
pe-aripi de speranţă dus,
am zburat mai sus, mai sus,
şi-am atins înalta pradă.

Spre-a atinge în tării
nada dragostei divine,
am zburat cât se cuvine,
până-a nu mă mai zări.
Şi deşi era să-mi cadă
sufletul în zbor răpus,
fu iubirea mai presus,
şi-am atins înalta pradă.

Când atât de sus plutea,
a orbit a mea privire
şi suprema cucerire
am făcut-o-n beznă grea.
Dar fiind iubirea nadă,
într-un orb vârtej m-am dus
tot mai sus, mereu mai sus,
şi-am atins înalta pradă.

Iar cu cât mă adânceam
în cereasca vânătoare,
sila vieţii trecătoare
tot mai tare o simţeam.
"Prada-aceasta n-o să-i cadă
nimănui în laţ", mi-am spus;
dar fusei mai sus, mai sus,
şi-am atins înalta pradă.

Tainic am trecut de toate,
într-un zbor cât într-o mie,
căci speranţa-n cer de-i vie,
pe cât speră,-atâta poate;
am sperat în sfânta nadă,
iar speranţa-n zbor m-a dus
tot mai sus, mereu mai sus,
şi-am atins înalta pradă.

În româneşte de *Anca CRIVĂŢ*
şi Răzvan CODRESCU

Curs elementar de religie creştină (XXXIX)

CUVÂNT ROSTIT LA SFINȚIREA CAPELEI DE LA MISLEA

PREA SFINȚITE STĂPÂNE,
CINSTIȚI SFINȚIȚI PĂRINȚI,
PREA ONORATĂ ASISTENȚĂ,
DRAGI SURORI ȘI FRAȚI ÎNTRU SUFERINȚĂ,

Întru început a fost gândul să durăm, cu foarte modestele noastre mijloace, un semn de recunoștință și de pomenire pentru femeile care au pătimit și s-au săvârșit, fără cruce și fără lumânare, alături de bărbații eroi și martiri, în lupta anticomunistă, pentru biruința Sf.Cruci și pentru mântuirea neamului românesc.

Apoi acest gând s-a lărgit și ne-am propus ca acest semn să fie un lăcaș de închinăciune, unde viețuitorii acestui cămin de bătrâni să-și poată găsi o alinare; un sfânt altar unde să se împlinească taina sacrificiului euharistic pentru cei singuri, pentru cei uitați, pentru cei pentru care nu mai plânge nimeni, un spațiu celest în care să se reînnoiască dulcea chemare: *Veniți la mine voi cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni, vă voi dărui pacea Mea și lumina Mea și viață veșnică vă voi da!*

Și astfel biruit-a gândul și s-a făcut faptă. Celor care vor fi ispitiți să privească cu ochi critic rodul strădaniei noastre dorim să le spunem că tot ce s-a făcut aici, s-a făcut cu mare efort, din danii personale, pe parcurs de ani adunate, din muncă voluntară și mai ales din evlavie profundă și iubire fierbinte. Contribuabililor, frați și surori de suferință, prieteni și binevoitori, Domnul să le binecuvânteze ofranda. Un mănunchi de femei trecute de 70 de ani, un alt mănunchi de frați ajunși la pragul senectuții, împreună cu un grup de tineri cu suflete pure și frumoase ca zorii unei dimineți binecuvântate de Dumnezeu, de la ''Asociația Studenților Creștini Ortodocși'' și de la ''Fundația Bunavestire'', s-au adunat și au împodobit acest sfânt paraclis. Stimata doamnă Directoare a acestui așezământ, cucernicul părinte, pastorul spiritual al acestui sat, atât de tânăra și entuziasta doamnă preoteasă, evlavioasa doamnă Aurelia Manea și mulți alții au venit alături de noi, să ne încurajeze și să ne ajute.

Sunt încă multe de făcut. Cu timpul, cei ce vor iubi paraclisul vor veni să-l împodobească. Primul lucru ce ni-l dorim noi este dangătul unui clopot. Pentru aceasta facem apel la toți cei ce vor să contribuie la turnarea lui să doneze tot ce este cupru, bronz, alamă, argint, alpaca, în obiecte ce nu mai folosesc. Am închinat lăcașul Maicii Domnului, prinos de recunoștință pentru acele zile când împărătească sa milostivire a vărsat balsam peste arsura suferințelor noastre. Aici, ca și în alte închisori, s-au suferințelor noastre. Aici, ca și în alte închisori, s-au înălțat zeci de mii de paraclise și acatiste, s-au cântat abia șoptit imnuri și litanii; aici, ca și aiurea, au țișnit implorări fierbinți și sufletele zbuciumate s-au scufundat în acel ocean de iubire și condescendență cu care ne-a blagoslovit Sfânta Fecioară Maria.

Strălucitoare stea a beznelor noastre, cum am putea uita torentele de iubire cu care ne-ai alinat și ne-ai vindecat sfâșierea rănilor și dorurile pustiitoare! O, dacă am putea să te iubim cu acea iubire mistuitoare cu care ne-ai purificat inimile și ne-ai luminat zilele de restriște! Vas sfânt al tainelor divine, iată că ne-am adunat să mai aprindem lumini din rugăciunile noastre, cele dimpreună rostite, pe rugul cel nemistuit al jertfelor pentru salvarea țării de sub viforul roșu!

Ne-am adunat să contemplăm piscul Golgotei românești, uriașul munte de suferință, unde eroii și martirii noștri, bărbați și femei, foarte aproape de cer, așează cununile jertfelor de iubire. Ne-am adunat să așezăm cununile jertfelor de iubire. Ne-am adunat să însoțim imnele ce s-au înălțat în acest smerit lăcaș cu lacrima ce ne tremură pe geană, izvorâtă din adâncul sufletelor noastre. Ne-am adunat, după străvechea noastră datină creștină și românească, să cinstim memoria victimelor celei mai devastatoare tiranii. Căci totdeauna românește așa a fost: după ce au trecut vijeliile ce ne-au viscolit țara, atâți câți am rămas, am purces să ne culegem morții și să-i prohodim după datină, atât pe cei pe care i-am știut, cât și pe cei pe care nu i-am mai știut niciodată. Pășim în fața amintirii voastre în vârful picioarelor, dragi surioare, să nu vă tulburăm binemeritatul somn! Nu v-a fost ușor să parcurgeți temnițe, lagăre, deportări și dizlocări, sau să luați calea codrului, cel dintotdeauna "frate cu românul"...

Inimaginabile suplicii fizice și morale trebuiau să vă îngenunche, să vă coboare în lut. V-au stins viața, dar dincolo de hotarele vremelniciei corupte și abjecte se înalță freamătul biruitor al sufletelor voastre. Voi ați intrat în înfloritul Ierusalim de sus, unde vă așteaptă Domnul iubirii și al jertfei, Care în zilele voastre de restriște v-a răcorit, în lungi răstimpuri, "focul rănilor de spini"...

Două elemente au particularizat aici Gheena: o parte din personalul administrativ și de pază, ca și sfânta biserică a fostei mănăstiri Mislea.

Prima care merită să fie citată, în prima ordine, a fost directoarea Elena Tudor ("Diri", cum a fost supranumită de deținute); era căpitan în M.A.I., deputată în M.A.N., înfocată luptătoare comunistă încă din ilegalitate, prototip ideal al teroristei bolșevice.

Diri era, fără îndoială, intelectuală, licențiată în filosofie, avea gusturi rafinate și un suflet nobil, dar îi plăcea să folosească expresii dure și triviale, în cea mai autentică tradiție proletară!

Își folosea teatral vocea joasă și puternică atunci când ne înșiruia în front și ne bestelea cum îi venea la gură. Uneori împărțea și palme. Mai târziu, când am început să o cunoaștem, am înțeles că toate demonstrațiile ei nu erau pornite din nevoia vulgară de a se îmbăta de puterea ce o avea peste destinele noastre și nici din impulsul meschin de a se amuza, intimidându-ne.

Cabotinajul acesta i-a camuflat un timp decepția crudă și amară față de propriul ei ideal. A plătit cumplit erezia tinereții, pierdută pentru o cauză atât de nesemnificativă. În contact cu deținutele politice dezamăgirea ei s-a accentuat atât de mult încât avea să o transforme într-un caz unic în peisajul nomenclaturii comuniste.

Acuzată, printre altele, că "nu știe să urască", putea ajunge alături de noi. Se putea lesne descifra în atitudinea ei aprecierea fermă pentru caracterele tari și ținuta verticală, precum și un dispreț visceral pentru informatoare și caracterele urâte. Diri a rezolvat situații grave și a salvat vieți. Datorită ei a fost posibil ca unele din noi, care am cunoscut apoi urgia Jilavei, a Miercurei Ciuc, a Botoșanilor și chiar a Mislei de după Diri, să considerăm epoca ei ca pe o romanță a închisorilor comuniste! Mă gândesc, de pildă, cu strângere de inimă și cu un sentiment de rușine, că aici, la Mislea, se puteau cânta răspunsurile la Sf.Liturghie cu întreaga temniță, când la Pitești tinerii bărbați erau desfigurați în bătaie și puși să practice blasfemiile de tot felul, în cea mai imundă degradare umană! Noi puteam totuși să ne întrecem în poezie și cântec, să ne completăm cunoștințele și să ne diversificăm într-un înalt sens spiritual preocupările, în timp ce la Aiud, Sighet și Gherla erau decimate gloria armatei române și floarea intelectualității românești!

Aici, la Mislea, a fost posibil să existe oameni ca primul gardian Agapie, care asculta cu capul plecat și cu chipiul în mână rugăciunile ce se rosteau înainte și după masă, ca soția sa Aurica, ce ignorând primejdia a alergat cu micuța Sanda, ce se născuse aici, ca să o boteze, să nu cumva să moară nebotezată. Cine ar putea s-o uite pe dulcea, blajina coana Mărguța, care ascundea în buzunarele vestonului, la percheziții, cruciulițele și iconițele clandestine, cioplite cu migală în os, ca să ni le restituie apoi cu un zâmbet de femeie cumsecade? Să nu uităm că toți cei ce au avut curajul să nu le fie rușine să fie omenoși, au aparținut satului Mislea, dovadă că țăranul român, crescut la poala unei mănăstiri, chiar pe post de "călău", nu și-a uitat omenia! Cred că Dumnezeu i-a îngăduit pe acești oameni, ca să se știe că cine a vrut să rămână om a putut să o facă, chiar de pe cea mai ingrată poziție...

Cred cu tărie însă că toate miracolele de duh și lumină de la Mislea s-au datorat bisericii din incinta închisorii și aurei de spiritualitate adunate în jurul ei de-a lungul veacurilor.

Pe o veche sihăstrie din lemn, cucernicul domn al Munteniei, Radu Paisie, a ctitorit mănăstirea Mislea (1536-1537), cu hramul la Sf.Treime. Zidită după primele canoane mănăstirești din țara Românească, așezământul avea incinta patrulateră, fortificată cu ziduri înalte, sprijinite pe contraforturi puternice. Avea turn de apărare, clopotniță la intrare și corpuri de chilii zidite pe pivnițe boltite. Biserica, zidită pe plan triconic, a fost afectată de multe refaceri ulterioare. Astfel, Mircea Ciobanu pustiește mănăstirea rivalului său mazilit și o va reface Petru Cercel, care o va înzestra și împodobi; la fel și marele voievod Mihai Viteazul.

Se pare că destinul mănăstirii Mislea s-a schimbat odată cu secularizarea averilor mănăstirești, sub Alexandru Ioan Cuza. La început școală corecțională pentru minorii delincvenți, devine cu timpul închisoare pentru femeile de drept comun. Sub Ion Antonescu funcționează aici și o secție de deținute politice, comuniste și legionare deopotrivă. Bine conservată, bisericuța funcționează, dar în 1940, în urma cutremurului, suferă avarii. Deținutele legionare, un grup de tinere eleve, ajută la refacerea picturii (una dintre ele va deveni apoi pictoriță de biserici). Odată cu instalarea regimului comunist, secția de deținute politice se mărește considerabil, devenind în cele din urmă închisoare centrală, exclusiv pentru deținutele politice. Bisericuța, care funcționase până la comuniști, devine magazie pentru confecțiile executate în atelierele de producție, care și acestea au fost mult mărite. Amenajată cu tot ce era necesar pentru o închisoare de "bandite politice", Mislea era bine întreținută de femeile deținute aici. Grădina din jur, foarte mare, bine lucrată, era un adevărat *inveliș de rai* pentru infernul din interior, iar bisericuța din mijlocul temniței era *inima de lumină* a acestui iad de jale.

Ocrotită de hora secularilor castani, biserica ne-a fost izvor de lumină și speranță. Ea ne-a strâns în jurul ei, în duhul celor patru secole de rugăciuni ce s-au rostit fără încetare la ceasurile de laudă. Biserica a fost afectată din nou de cutremurul din 1977. După mărturia cucernicului părinte Trandafir Dumitrescu, preotul de atunci, în ciuda repetatelor sale cereri în vederea restaurării acestui foarte important monument istoric, în 1979 biserica este dinamitată și cărată la râpă de buldozele ceaușiste. Pe locul altarului, unde patru veacuri de istorie s-au consumat în rugăciune și s-a jertfit pentru noi Cel Întrupat, creștea iarba indiferenței și impietății.

Paraclisul nostru n-a fost cu putință să salveze de la profanare sfântul altar. Prin bunăvoința direcțiunii, locul bisericuței a fost marcat, iar nouă ni s-a oferit această încăpere. Noi sperăm că rugăciunile ce se vor face aici, vor aduce binecuvântarea și se va rezolva și acest vis pentru vechea, sfânta, trista mănăstire Mislea.

Inexistența bisericii ne-a relevat însă un adevăr cutremurător și aproape de nerostit. Pentru noi, cei ce am scăpat cu viață, supraviețuirea nu este o binefacere. Am rămas așa cum am fost: flămânzi de adevăr și însetați de iubire. Nu vom avea pace și nu vom primi absolvire de la sublimul Creator decât atunci când vălul compact al minciunii va fi îndepărtat. Suntem osândiți să revenim mereu la zidul plângerii noastre și să nu încetăm a cere cu insistență dreptului Iisus, Cel mai mare jertfit, să proclame biruința binelui asupra puterilor malefice. Nu putem, nu avem dreptul să ne facem complici ai tăcerii vinovate, ai egoismului îngust, ai indiferenței lașe și inepte, ai uitării de Dumnezeu și de sfintele sale așezăminte, pentru că noi suntem mărturiile concrete și de necontestat a ceea ce a însemnat acest cumplit flagel ce a bântuit ființa neamului nostru. Nu suntem un abur pe care să-l înlăture oarecine cu o singură mișcare a mâinii!

Suntem cobaii vii ai proiectelor satanice, am suportat cu tot viul din noi acest experiment diabolic, infernala mașină de omorât și schilodit oameni și popoare întregi. Suntem din ce în ce mai puțini, mai bolnavi, mai osteniți și mai conștienți de naufragiul spre care plutim în derivă...

Dar nu disperăm și nu urâm. Ne rugăm. Acoperim cerul cu rugăciuni. Ne rugăm pentru cei ce nu mai sunt și pe care nimeni nu vrea să-i mai cunoască, căci numai noi le-am rămas. Ne rugăm pentru cei ce vin după noi, să le dea Bunul Dumnezeu clipa aceea sublimă când națiunea română va izbucni spre lumină și forțele malefice vor fi îngenunchiate, când toți fiii se vor îmbrățișa în vechile hotare, uniți în cuget și simțire, când va suna solemna oră a învierii și pentru acest popor îndelung oprimat. Să credem cu tărie în acest ceas al mântuirii! Să ne rugăm pentru clipa aceea. Să ne rugăm Dătătorului de lumină să ilumineze pe românii ce mai au suflete opace, să-i întoarcă cu fața la adevărul Său, căci alt adevăr și altă cale nu există. Să ne rugăm cu cuvinte vechi din rugăciuni mereu murmurate, să ne rugăm cu cuvinte albite de îndelunga rostire, să ne rugăm cu rugăciuni începătoare, să ne dăruiască Dumnezeu o inimă curată, simplă, plină de dăruire și de compasiune, lipsită de ranchiună și dușmănie, o inimă nesubjugată, pe care nici o trădare să n-o înghită și nici o indiferență să n-o obosească, o inimă vrăjită de Iisus, suferindă pentru gloria lui Dumnezeu, capabilă să se topească de iubire în orice altă inimă de român: *o inimă jertfelnică pentru biruința și învierea neamului românesc!*

Aspazia PETRESCU

POVESTE (TRISTĂ) DESPRE OCHELARI ROZ ŞI DEMOCRAŢIE OCCIDENTALĂ

În anii timpurii ai celui de al treilea deceniu din acest secol, Occidentul îşi punea ochelari roz pentru a descoperi o posibilă compatibilitate între principiile democraţiei şi practica bolşevică a sovietelor. Şi s-au descoperit argumente, susţinute cu fervoare de personalităţi celebre: încă nu muriseră mai mult de zece milioane de oameni, se construia acolo o lume nouă căreia, printre multe alte merite epocale, i se şi puteau vinde o mulţime de produse, se făcuse comerţ şi cu canibalii, nu se poate face omletă fără a sparge ouăle, etc., etc. Deci mulţimea de democraţi pragmatici şi exemplari ai Apusului şi-au depozitat principiile în constituţii şi manuale, în tratate şi convenţii, şi-au liniştit conştiinţele democratice şi au făcut comerţ cu bolşevicii, i-au admis în Liga Naţiunilor, le-au trimis specialişti, le-au construit o industrie de război. Au făcut exact ceea ce prevăzuse Lenin: "Ne vor vinde până şi funia cu care îi vom spânzura!" Intelectuali de mare prestigiu şi-au făcut o mândrie din a ignora şi/sau nega crima gigantă, hecatombele umane ale experimentului din Rusia; şi-au făcut o obligaţie din a convinge restul lumii că ceea ce se întâmpla acolo era pasul firesc şi inevitabil spre viitorul edenic al omenirii, ceva ce trebuia reluat şi imitat pe fiecare meridian al globului, varianta revoluţionar-progresistă a democraţiei autentice. Milioanele de morţi ai dumping-ului cerealier stalinist nu reuşeau să atragă nici măcar pasager atenţia presei mondiale -ochelarii roz îşi făceau din plin datoria. Abia procesele câtorva criminali de la vârf - Zinoviev, Kamenev, Buharin, Trotzki, etc. - au stârnit primele dubii, primele reacţii îngrijorate. Printre aceştia nu se afla niciunul care să nu fi binemeritat moartea pentru vinovăţii tot atât de grave ca şi cele ale conducătorilor nazişti. Straniu, abia atunci au apărut printre intelectualii Apusului primele îndoieli, primele remuşcări.

Dar ochelarii roz au fost puşi din nou, cu promptitudine, odată cu angajarea puterilor apusene în război. Criminalul Stalin redevenea un benign "uncle Joe", providenţialul uncle Joe, care trimiţându-şi valurile de mujici în faţa tancurilor germane, îi putea cruţa pe preţioşii "boys" de crudul destin al luptei şi, eventual, morţii pentru principiile de vitrină ale "marilor naţiuni democratice". Odată cu sfârşitul războiului însă, acea osânză, periclitată acum, şi-a regăsit reflexele instinctului de conservare; apologia bestiei a făcut loc rechizitoriului, manipularea inversă a maselor s-a realizat cu energie şi profesionalism, lagărul libertăţii şi democraţiei s-a retranşat în spatele unor teze şi principii bine consolidate cu bombe atomice şi rachete. Au rămas, fireşte, sporadice şi lipsite de audiţie vocile care, în tentativa de a reîncropi o consecvenţă atât de necruţător mototolită, afirmau vinovăţia gravă a Occidentului pentru ciosvârta de câteva sute de milioane de proşti azvârlită molochului pentru a-şi lărgi aria experimentului. Era aceasta o teză incomodă, greu de împăcat cu huzurul senin de dincolo de cortină, o teză care, prin concluziile ei inevitabile, impunea acţiune, atât reparatorie cât şi profilactică.

Şi au fost apoi sângeroasele revolte din RDG, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, acompaniate de mieunatul jalnic al lumii democratice şi libere, între două râgâieli ale societăţii de consum, care, totuşi, profita din plin de aceste implicite rechizitorii împotriva comunismului.

A urmat apoi greu explicabilul harachiri al acelui comunism, prin autodemascare, entuziasmul de masă pentru providenţialul Gorbi, dubioasele şi, în general, facilele triumfuri ale democraţiei de tip occidental. Ochelarii roz şi-au făcut din nou datoria şi Apusul a descoperit că acum nu existau echilibre morale de restabilit (aşa cum existaseră după război). Fără Nürnberguri, în aşa măsură încât un Honecker, exemplu minor, un Milke, etc. nu puteau fi condamnaţi decât, eventual, pentru cine ştie ce greu descoperite crime de drept comun, nu pentru crimele împotriva popoarelor supuse marelui experiment. Stridenţa strigătoare la cer a neîncriminării pentru genocidul şi siluirea voinţei, practicate împotriva a sute de milioane de cobai umani, a trecut aproape neobservată. Era mai pragmatic să se îngroape cât mai discret şi rapid tribulaţiile marelui experiment abandonat (sau poate numai amânat?). De prin 1985, filmele de diferite categorii foarte populare oferă spre larg consum teza, disimulată în concretul artistic, a convergenţei sistemelor: şi noi, şi ruşii (roşii) suntem mari şi puternici şi buni şi generoşi, chiar dacă serviciile noastre de spionaj şi contraspionaj mai asasinează din când în când, pe ici pe colea, etc., etc. Au dispărut filmele ca Rambo; au apărut cele în care frumoşii, atleticii, imbatabilii eroi anglosaxoni cooperează înduioşaţi cu adversarii ireductibili de mai ieri, care se dovedesc omenoşi, generoşi, curajoşi, eficienţi, ambele valoroase grupuri fiind evident destinate unei colaborări care să asigure în fine!, pacea mondială. Cei pe care-i combat eroic şi eficace sunt acum fie arabi, portoricani, galbeni de diferite nuanţe, fie rămăşiţe nostalgice ale nazismului. Cu totul excepţional mai apare printre aceşti urâţi şi fioroşi şi caraghioşi şi totdeauna perdanţi incubi câte unul de nuanţă mai roşcată.

Şi a fost apoi şi Războiul din Golf. ONU se rostea pentru prima dată în istorie ca instrument operant al unei majorităţi mondiale, capabilă să ia decizii de relevanţă mondială (de atâta vreme necesare într-o lume cu probleme de mult planetare) şi să le şi transpună în viaţă. Iar ruşii, duşmanii de mai ieri, se supuneau acum umil acestei majorităţi, lătrând şi ei, timid în armonia aproape generală, din rândul doi sau trei al diplomaţiei mondiale. Succes spectaculos, bine mediatizat, aproape ca Revoluţia Română; se părea că de acum încolo toţi Sadamii, Idi Aminaşii, Gadafeii, etc. de pretutindeni din lumea implicit, că, în consecinţă, şi le pot afirma şi realiza pe ale lor... ruşii). Foc verde pentru purificare etnică, pentru masacre şi violuri în masă, pentru genocid. Cu concursul insidios şi exasperant al arătosului lor Owen, al d-lui Stoltemberg, al laşităţii, egoismului şi prostiei în general. Din nou pragmatism, din nou ochelari roz, destinaţi să protejeze conştiinţele sensibile ale democraţilor bine hrăniţi din Occident. Nu vor fi judecaţi, nici lord Owen, nici Warren Christopher, dimpotrivă. Se va permite, s-a şi permis, că blânzii ruşi (vezi şi Cecenia) să-şi adauge nişte valoroşi epoleţi de pacificatori, uitându-se programatic faptul că, eventual, vor contribui la rezolvarea unui înfricoşător conflict dezvoltat, prăsit sub protecţia lor.

În mod sistematic economiile pragmatice realizate pe socoteala insultării propriilor principii au costat foarte scump, atât pe cei care ar fi trebuit să le aplice, cât, mai ales, pe cei care ar fi urmat să beneficieze de aplicarea lor. Este puţin probabil că de această dată se va întâmpla altfel. Ce lipseşte oare din percepţia conflictului bosniac pentru ca el să stârnească o viguroasă reacţie din partea Occidentului, aşa cum a survenit în cazul invadării Kuweit-ului? Până unde vor merge concesiile faţă de Rusia (şi nu numai, vezi Cambodgia!) pe linia acestui jalnic pseudoataşament la principii?

OARE CE NAŢIONALITATE AR TREBUI SĂ AIBĂ ILAŞCU PENTRU CA MARII CAMPIONI AI DREPTURILOR OMULUI SĂ SE FACĂ AUZIŢI?

Istoria pragmatismului occidental şi a ochelarilor roz interzice orice temei optimismului. Modul de a acţiona şi reacţiona al Apusului devine din ce în ce mai previzibil, zdruncinând vinovate naivităţi, dar el nu este deloc încurajator pentru noi, cei situaţi de Dumnezeu "în calea tuturor răutăţilor". Ne putem aştepta, ca întotdeauna de altfel, să fie sacrificaţi cei mici şi slabi, cei laşi, cei învrăjbiţi de istorie sau de propriile lor imbecilităţi. Deci calea spre supravieţuire şi spre realizarea aspiraţiilor naţionale legitime ale celor ca noi este cea de a deveni puternici, curajoşi, uniţi. Nu tocmai uşoară, chiar dacă nu complet impracticabilă, această cale, pe care ne-am dovedit incapabili să mergem între cele două războaie.

Din orice schiţă sumară lipsesc, fatalmente, "detalii". Cine pune opiniei publice ochelarii roz, cine îi scoate uneori, şi de ce îi poartă, etc. Invitaţie la informare şi meditaţie.

Fred NĂDĂBAN

POVESTE (TRISTĂ) DESPRE OCHELARI ROZ ŞI DEMOCRAŢIE OCCIDENTALĂ

În anii timpurii ai celui de al treilea deceniu din acest secol, Occidentul îşi punea ochelari roz pentru a descoperi o posibilă compatibilitate între principiile democraţiei şi practica bolşevică a sovietelor. Şi s-au descoperit argumente, susţinute cu fervoare de personalităţi celebre: încă nu muriseră mai mult de zece milioane de oameni, se construia acolo o lume nouă căreia, printre multe alte merite epocale, i se şi puteau vinde o mulţime de produse, se făcuse comerţ şi cu canibalii, nu se poate face omletă fără a sparge ouăle, etc., etc. Deci mulţimea de democraţi pragmatici şi exemplari ai Apusului şi-au depozitat principiile în constituţii şi manuale, în tratate şi convenţii, şi-au liniştit conştiinţele democratice şi au unor teze şi principii bine consolidate cu bombe atomice şi rachete. Au rămas, fireşte, sporadice şi lipsite de audiţie vocile care, în tentativa de a reîncropi o consecvenţă atât de necruţător mototolită, afirmau vinovăţia gravă a Occidentului pentru ciosvârta de câteva sute de milioane de proşti azvârlită molochului pentru a-şi lărgi aria experimentului. Era aceasta o teză incomodă, greu de împăcat cu huzurul senin de dincolo de cortină, o teză care, prin concluziile ei inevitabile, impunea acţiune, atât reparatorie cât şi profilactică.

Şi au fost apoi sângeroasele revolte din RDG, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, acompaniate de mieunatul jalnic al lumii democratice şi libere, apare printre aceşti urâţi şi fioroşi şi caraghioşi şi totdeauna perdanţi incubi câte unul de nuanţă mai roşcată.

Şi a fost apoi şi Războiul din Golf. ONU se rostea pentru prima dată în istorie ca instrument operant al unei majorităţi mondiale, capabilă să ia decizii de relevanţă mondială (de atâta vreme necesare într-o lume cu probleme de mult planetare) şi să le şi transpună în viaţă. Iar ruşii, duşmanii de mai ieri, se supuneau acum umil acestei majorităţi, lătrând şi ei, timid în armonia aproape generală, din rândul doi sau trei al diplomaţiei mondiale. Succes spectaculos, bine mediatizat, aproape ca Revoluţia Română; se părea că de acum încolo toţi Sadamii, Idi Aminaşii, Gadafeii, etc. de pretutindeni din lumea implicit, că, în consecinţă, şi le pot afirma şi realiza pe ale lor... ruşii). Foc verde pentru purificare etnică, pentru masacre şi violuri în masă, pentru genocid. Cu concursul insidios şi exasperant al arătosului lor Owen, al d-lui Stoltemberg, al laşităţii, egoismului şi prostiei în general. Din nou pragmatism, din nou ochelari roz, destinaţi să protejeze conştiinţele sensibile ale democraţilor bine hrăniţi din Occident. Nu vor fi judecaţi, nici lord Owen, nici Warren Christopher, dimpotrivă. Se va permite, s-a şi permis, că blânzii ruşi (vezi şi Cecenia) să-şi adauge nişte valoroşi epoleţi de pacificatori, uitându-se programatic faptul că, eventual, vor contribui la rezolvarea unui înfricoşător conflict

făcut comerţ cu bolşevicii, i-au admis în Liga Naţiunilor, le-au trimis specialişti, le-au construit o industrie de război. Au făcut exact ceea ce prevăzuse Lenin: "Ne vor vinde până şi funia cu care îi vom spânzura!" Intelectuali de mare prestigiu şi-au făcut o mândrie din a ignora şi/sau nega crima gigantă, hecatombele umane ale experimentului din Rusia; şi-au făcut o obligaţie din a convinge restul lumii că ceea ce se întâmpla acolo era pasul firesc şi inevitabil spre viitorul edenic al omenirii, ceva ce trebuia reluat şi imitat pe fiecare meridian al globului, varianta revoluţionar-progresistă a democraţiei autentice. Milioanele de morţi ai dumping-ului cerealier stalinist nu reuşeau să atragă nici măcar pasager atenţia presei mondiale -ochelarii roz îşi făceau din plin datoria. Abia procesele câtorva criminali de la vârf - Zinoviev, Kamenev, Buharin, Trotzki, etc. - au stârnit primele dubii, primele reacţii îngrijorate. Printre aceştia nu se afla niciunul care să nu fi binemeritat moartea pentru vinovăţii tot atât de grave ca şi cele ale conducătorilor nazişti. Straniu, abia atunci au apărut printre intelectualii Apusului primele îndoieli, primele remuşcări.

Dar ochelarii roz au fost puşi din nou, cu promptitudine, odată cu angajarea puterilor apusene în război. Criminalul Stalin redevenea un benign "uncle Joe", providenţialul uncle Joe, care trimiţându-şi valurile de mujici în faţa tancurilor germane, îi putea cruţa pe preţioşii "boys" de crudul destin al luptei şi, eventual, morţii pentru principiile de vitrină ale "marilor naţiuni democratice". Odată cu sfârşitul războiului însă, acea osândă, periclitată acum, şi-a regăsit reflexele instinctului de conservare; apologia bestiei a făcut loc rechizitoriului, manipularea inversă a maselor s-a realizat cu energie şi profesionalism, lagărul libertăţii şi democraţiei s-a retranşat în spatele între două râgâieli ale societăţii de consum, care, totuşi, profita din plin de aceste implicite rechizitorii împotriva comunismului.

A urmat apoi greu explicabilul harachiri al acelui comunism, prin autodemascare, entuziasmul de masă pentru providenţialul Gorbi, dubioasele şi, în general, facilele triumfuri ale democraţiei de tip occidental. Ochelarii roz şi-au făcut din nou datoria şi Apusul a descoperit că acum nu existau echilibre morale de restabilit (aşa cum existaseră după război). Fără Nürnberguri, în aşa măsură încât un Honecker, exemplu minor, un Milke, etc. nu puteau fi condamnaţi decât, eventual, pentru cine ştie ce greu descoperite crime de drept comun, nu pentru crimele împotriva popoarelor supuse marelui experiment. Stridenţa strigătoare la cer a neîncriminării pentru genocidul şi siluirea voinţei, practicate împotriva a sute de milioane de cobai umani, a trecut aproape neobservată. Era mai pragmatic să se îngroape cât mai discret şi rapid tribulaţiile marelui experiment abandonat (sau poate numai amânat?). De prin 1985, filmele de diferite categorii foarte populare oferă spre larg consum teza, disimulată în concretul artistic, a convergenţei sistemelor: şi noi, şi ruşii (roşii) suntem mari şi puternici şi buni şi generoşi, chiar dacă serviciile noastre de spionaj şi contraspionaj mai asasinează din când în când, pe ici pe colea, etc., etc. Au dispărut filmele ca Rambo; au apărut cele în care frumoşii, atleticii, imbatabilii eroi anglosaxoni cooperează înduioşaţi cu adversarii ireductibili de mai ieri, care se dovedesc omenoşi, generoşi, curajoşi, eficienţi, ambele valoroase grupuri fiind evident destinate unei colaborări care să asigure în fine!, pacea mondială. Cei pe care-i combat eroic şi eficace sunt acum fie arabi, portoricani, galbeni de diferite nuanţe, fie rămăşiţe nostalgice ale nazismului. Cu totul excepţional mai asta devenită atât de mică şi, aparent, controlabilă în fine, vor fi de acum înainte cuminţi, că înţelepciunea cumulată a popoarelor lumii va decide şi acţiona hotărâtor pentru pacea şi bunăstarea tuturor. Războiul rece se stinsese, cei doi mari şi buni ai lumii colaborau, americanii descoperind înlăcrimaţi cât de buni şi ascultători erau de fapt ruşii.

Şi a fost apoi Somalia. Ruşii - tot cuminţi. Dar epigonii pragmatismului american, şi nu numai american, redescopereau deja costurile imediate ale principialităţii. Gloriosul Bush pierdea alegerile, osânza decidea că era vremea să se preocupe doar de sine, nemaisimţindu-se periclitată din afară. Motivaţia atât de limpede din timpul Războiului din Golf s-a subţiat brusc, ochelarii roz au reapărut cu promptitudine. Uitând subit câte mii de bilioane de dolari şi câtă risipă de resurse i-a costat lipsa de principialitate cu care acceptaseră existenţa unei diferenţe moralmente semnificative între nazism şi comunism, ignorând cu nonşalanţă efectele previzibil dezastruoase pe care pierderea de prestigiu şi credibilitate nu putea să nu le aibă, pragmatica "lume liberă" începea să se eschiveze din nou de la responsabilităţile ce-i revin, ca fiind ea mare, tare, şi dreaptă, şi bogată, şi... etc.

Şi apoi a fost Bosnia. Pragmaticii occidentali, cu ochelarii roz ferm implantaţi pe nasuri, au considerat şi consideră că singurul obiectiv important al diplomaţiei democratice era şi este să nu stârnească nemulţumirea şi, în consecinţă, opoziţia ruşilor la interesele lor planetare. Şi asistăm atunci, cu stupoare şi consternare, la cel mai stupid şi criminal act de politică externă: frumosul Warren Christopher (Doamne fereşte, omul ăsta probabil chiar este aşa cum arată!) declară ferm şi râtos, în faţa camerelor TV, că Statele Unite nu au interese în Bosnia-Hertzegovina (şi, dezvoltat, prăsit sub protecţia lor.

În mod sistematic economiile pragmatice realizate pe socoteala insultării propriilor principii au costat foarte scump, atât pe cei care ar fi trebuit să le aplice, cât, mai ales, pe cei care ar fi urmat să beneficieze de aplicarea lor. Este puţin probabil că de această dată se va întâmpla altfel. Ce lipseşte oare din percepţia conflictului bosniac pentru ca el să stârnească o viguroasă reacţie din partea Occidentului, aşa cum a survenit în cazul invadării Kuweit-ului? Până unde vor merge concesiile faţă de Rusia (şi nu numai, vezi Cambodgia!) pe linia acestui jalnic pseudoataşament la principii?

OARE CE NAŢIONALITATE AR TREBUI SĂ AIBĂ ILAŞCU PENTRU CA MARII CAMPIONI AI DREPTURILOR OMULUI SĂ SE FACĂ AUZIŢI?

Istoria pragmatismului occidental şi a ochelarilor roz interzice orice temei optimismului. Modul de a acţiona şi reacţiona al Apusului devine din ce în ce mai previzibil, zdruncinând vinovate naivităţi, dar el nu este deloc încurajator pentru noi, cei situaţi de Dumnezeu "în calea tuturor răutăţilor". Ne putem aştepta, ca întotdeauna de altfel, să fie sacrificaţi cei mici şi slabi, cei laşi, cei învrăjbiţi de istorie sau de propriile lor imbecilităţi. Deci calea spre supravieţuire şi spre realizarea aspiraţiilor naţionale legitime ale celor ca noi este cea de a deveni puternici, curajoşi, uniţi. Nu tocmai uşoară, chiar dacă nu complet impracticabilă, această cale, pe care ne-am dovedit incapabili să mergem între cele două războaie.

Din orice schiţă sumară lipsesc, fatalmente, "detalii". Cine pune opiniei publice ochelarii roz, cine îi scoate uneori, şi de ce îi poartă, etc.. Invitaţie la informare şi meditaţie.

Fred NĂDĂBAN

POVESTE (TRISTĂ) DESPRE OCHELARI ROZ ŞI DEMOCRAŢIE OCCIDENTALĂ

În anii timpurii ai celui de al treilea deceniu din acest secol, Occidentul îşi punea ochelari roz pentru a descoperi o posibilă compatibilitate între principiile democraţiei şi practica bolşevică a sovietelor. Şi s-au descoperit argumente, susţinute cu fervoare de personalităţi celebre: încă nu muriseră mai mult de zece milioane de oameni, se construia acolo o lume nouă căreia, printre multe alte merite epocale, i se şi puteau vinde o mulţime de produse, se făcuse comerţ şi cu canibalii, nu se poate face omletă fără a sparge ouăle, etc., etc. Deci mulţimea de democraţi pragmatici şi exemplari ai Apusului şi-au depozitat principiile în constituţii şi manuale, în tratate şi convenţii, şi-au liniştit conştiinţele democratice şi au făcut comerţ cu bolşevicii, i-au admis în Liga Naţiunilor, le-au trimis specialişti, le-au construit o industrie de război. Au făcut exact ceea ce prevăzuse Lenin: "Ne vor vinde până şi funia cu care îi vom spânzura!" Intelectuali de mare prestigiu şi-au făcut o mândrie din a ignora şi/sau nega crima gigantă, hecatombele umane ale experimentului din Rusia; şi-au făcut o obligaţie din a convinge restul lumii că ceea ce se întâmpla acolo era pasul firesc şi inevitabil spre viitorul edenic al omenirii, ceva ce trebuia reluat şi imitat pe fiecare meridian al globului, varianta revoluţionar-progresistă a democraţiei autentice. Milioanele de morţi ai dumping-ului cerealier stalinist nu reuşeau să atragă nici măcar pasager atenţia presei mondiale -ochelarii roz îşi făceau din plin datoria. Abia procesele câtorva criminali de la vârf - Zinoviev, Kamenev, Buharin, Trotzki, etc. - au stârnit primele dubii, primele reacţii îngrijorate. Printre aceştia nu se afla niciunul care să nu fi binemeritat moartea pentru vinovăţii tot atât de grave ca şi cele ale conducătorilor naziştii. Straniu, abia atunci au apărut printre intelectualii Apusului primele îndoieli, primele remuşcări.

Dar ochelarii roz au fost puşi din nou, cu promptitudine, odată cu angajarea puterilor apusene în război. Criminalul Stalin redevenea un benign "uncle Joe", providenţialul uncle Joe, care trimiţându-şi valurile de mujici în faţa tancurilor germane, îi putea cruţa pe preţioşii "boys" de crudul destin al luptei şi, eventual, morţii pentru principiile de vitrină ale "marilor naţiuni democratice". Odată cu sfârşitul războiului însă, acea osânză, periclitată acum, şi-a regăsit reflexele instinctului de conservare; apologia bestiei a făcut loc rechizitoriului, manipularea inversă a maselor s-a realizat cu energie şi profesionalism, lagărul libertăţii şi democraţiei s-a retranşat în spatele unor teze şi principii bine consolidate cu bombe atomice şi rachete. Au rămas, fireşte, sporadice şi lipsite de audiţie vocile care, în tentativa de a reîncropi o consecvenţă atât de necruţător mototolită, afirmau vinovăţia gravă a Occidentului pentru ciosvârta de câteva sute de milioane de proşti azvârlită molochului pentru a-şi lărgi aria experimentului. Era aceasta o teză incomodă, greu de împăcat cu huzurul senin de dincolo de cortină, o teză care, prin concluziile ei inevitabile, impunea acţiune, atât reparatorie cât şi profilactică.

Şi au fost apoi sângeroasele revolte din RDG, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, acompaniate de mieunatul jalnic al lumii democratice şi libere, între două râgâieli ale societăţii de consum, care, totuşi, profita din plin de aceste implicite rechizitorii împotriva comunismului.

A urmat apoi greu explicabilul harachiri al acelui comunism, prin autodemascare, entuziasmul de masă pentru providenţialul Gorbi, dubioasele şi, în general, facilele triumfuri ale democraţiei de tip occidental. Ochelarii roz şi-au făcut din nou datoria şi Apusul a descoperit că acum nu existau echilibre morale de restabilit (aşa cum existaseră după război). Fără Nürnberguri, în aşa măsură încât un Honecker, exemplu minor, un Milke, etc. nu puteau fi condamnaţi decât, eventual, pentru cine ştie ce greu descoperite crime de drept comun, nu pentru crimele împotriva popoarelor supuse marelui experiment. Stridenţa strigătoare la cer a neîncriminării pentru genocidul şi siluirea voinţei, practicate împotriva a sute de milioane de cobai umani, a trecut aproape neobservată. Era mai pragmatic să se îngroape cât mai discret şi rapid tribulaţiile marelui experiment abandonat (sau poate numai amânat?). De prin 1985, filmele de diferite categorii foarte populare oferă spre larg consum teza, disimulată în concretul artistic, a convergenţei sistemelor: şi noi, şi ruşii (roşii) suntem mari şi puternici şi buni şi generoşi, chiar dacă serviciile noastre de spionaj şi contraspionaj mai asasinează din când în când, pe ici pe colea, etc., etc. Au dispărut filmele ca Rambo; au apărut cele în care frumoşii, atleticii, imbatabilii eroi anglosaxoni cooperează înduioşaţi cu adversarii ireductibili de mai ieri, care se dovedesc omenoşi, generoşi, curajoşi, eficienţi, ambele valoroase grupuri fiind evident destinate unei colaborări care să asigure în fine!, pacea mondială. Cei pe care-i combat eroic şi eficace sunt acum fie arabi, portoricani, galbeni de diferite nuanţe, fie rămăşiţe nostalgice ale nazismului. Cu totul excepţional mai asta devenită atât de mică şi, aparent, controlabilă în fine, vor fi de acum înainte cuminţi, că înţelepciunea cumulată a popoarelor lumii va decide şi acţiona hotărâtor pentru pacea şi bunăstarea tuturor. Războiul rece se stinsese, cei doi mari şi buni ai lumii colaborau, americanii descoperind înlăcrimaţi cât de buni şi ascultători erau de fapt ruşii.

Şi a fost apoi Somalia. Ruşii - tot cuminţi. Dar epigonii pragmatismului american, şi nu numai american, redescopereau deja costurile imediate ale principialităţii. Gloriosul Bush pierdea alegerile, osânza decidea că era vremea să se preocupe doar de sine, nemaisimţindu-se periclitată din afară. Motivaţia atât de limpede din timpul Războiului din Golf s-a subţiat brusc, ochelarii roz au reapărut cu promptitudine. Uitând subit câte mii de bilioane de dolari şi câtă risipă de resurse i-a costat lipsa de principialitate cu care acceptaseră existenţa unei diferenţe moralmente semnificative între nazism şi comunism, ignorând cu nonşalanţă efectele previzibil dezastruoase pe care pierderea de prestigiu şi credibilitate nu putea să nu le aibă, pragmatica "lume liberă" începea să se eschiveze din nou de la responsabilităţile ce-i revin, ca fiind ea mare, tare, şi dreaptă, şi bogată, şi... etc.

Şi apoi a fost Bosnia. Pragmaticii occidentali, cu ochelarii roz ferm implantaţi pe nasuri, au considerat şi consideră că singurul obiectiv important al diplomaţiei democratice era şi este să nu stârnească nemulţumirea şi, în consecinţă, opoziţia ruşilor la interesele lor planetare. Şi asistăm atunci, cu stupoare şi consternare, la cel mai stupid şi criminal act de politică externă: frumosul Warren Christopher (Doamne fereşte, omul ăsta probabil chiar este aşa cum arată!) declară ferm şi râtos, în faţa camerelor TV, că Statele Unite nu au interese în Bosnia-Hertzegovina (şi, implicit, că, în consecinţă, şi le pot afirma şi realiza pe ale lor... ruşii). Foc verde pentru purificare etnică, pentru masacre şi violuri în masă, pentru genocid. Cu concursul insidios şi exasperant al arătosului lor Owen, al d-lui Stoltemberg, al laşităţii, egoismului şi prostiei în general. Din nou pragmatism, din nou ochelari roz, destinaţi să protejeze conştiinţele sensibile ale democraţilor bine hrăniţi din Occident. Nu vor fi judecaţi, nici lord Owen, nici Warren Christopher, dimpotrivă. Se va permite, s-a şi permis, că blânzii ruşi (vezi şi Cecenia) să-şi adauge nişte valoroşi epoleţi de pacificatori, uitându-se programatic faptul că, eventual, vor contribui la rezolvarea unui înfricoşător conflict dezvoltat, prăsit sub protecţia lor.

În mod sistematic economiile pragmatice realizate pe socoteala insultării propriilor principii au costat foarte scump, atât pe cei care ar fi trebuit să le aplice, cât, mai ales, pe cei care ar fi urmat să beneficieze de aplicarea lor. Este puţin probabil că de această dată se va întâmpla altfel. Ce lipseşte oare din percepţia conflictului bosniac pentru ca el să stârnească o viguroasă reacţie din partea Occidentului, aşa cum a survenit în cazul invadării Kuweit-ului? Până unde vor merge concesiile faţă de Rusia (şi nu numai, vezi Cambodgia!) pe linia acestui jalnic pseudoatașament la principii?

OARE CE NAŢIONALITATE AR TREBUI SĂ AIBĂ ILAŞCU PENTRU CA MARII CAMPIONI AI DREPTURILOR OMULUI SĂ SE FACĂ AUZIŢI?

Istoria pragmatismului occidental şi a ochelarilor roz interzice orice temei optimismului. Modul de a acţiona şi reacţiona al Apusului devine din ce în ce mai previzibil, zdruncinând vinovate naivităţi, dar el nu este deloc încurajator pentru noi, cei situaţi de Dumnezeu "în calea tuturor răutăţilor". Ne putem aştepta, ca întotdeauna de altfel, să fie sacrificaţi cei mici şi slabi, cei laşi, cei învrăjbiţi de istorie sau de propriile lor imbecilităţi. Deci calea spre supravieţuire şi spre realizarea aspiraţiilor naţionale legitime ale celor ca noi este cea de a deveni puternici, curajoşi, uniţi. Nu tocmai uşoară, chiar dacă nu complet impracticabilă, această cale, pe care ne-am dovedit incapabili să mergem între cele două războaie.

Din orice schiţă sumară lipsesc, fatalmente, "detalii". Cine pune opiniei publice ochelarii roz, cine îi scoate uneori, şi de ce îi poartă, etc. Invitaţie la informare şi meditaţie.

Fred NĂDĂBAN

POVESTE (TRISTĂ) DESPRE OCHELARI ROZ ŞI DEMOCRAŢIE OCCIDENTALĂ

În anii timpurii ai celui de al treilea deceniu din acest secol, Occidentul îşi punea ochelari roz pentru a descoperi o posibilă compatibilitate între principiile democraţiei şi practica bolşevică a sovietelor. Şi s-au descoperit argumente, susţinute cu fervoare de personalităţi celebre: încă nu muriseră mai mult de zece milioane de oameni, se construia acolo o lume nouă căreia, printre multe alte merite epocale, i se şi puteau vinde o mulţime de produse, se făcuse comerţ şi cu canibalii, nu se poate face omletă fără a sparge ouăle, etc., etc. Deci mulţimea de democraţi pragmatici şi exemplari ai Apusului şi-au depozitat principiile în constituţii şi manuale, în tratate şi convenţii, şi-au liniştit conştiinţele democratice şi au făcut comerţ cu bolşevicii, i-au admis în Liga Naţiunilor, le-au trimis specialişti, le-au construit o industrie de război. Au făcut exact ceea ce prevăzuse Lenin: "Ne vor vinde până şi funia cu care îi vom spânzura!" Intelectuali de mare prestigiu şi-au făcut o mândrie din a ignora şi/sau nega crima gigantă, hecatombele umane ale experimentului din Rusia; şi-au făcut o obligaţie din a convinge restul lumii că ceea ce se întâmpla acolo era pasul firesc şi inevitabil spre viitorul edenic al omenirii, ceva ce trebuia reluat şi imitat pe fiecare meridian al globului, varianta revoluţionar-progresistă a democraţiei autentice. Milioanele de morţi ai dumping-ului cerealier stalinist nu reuşeau să atragă nici măcar pasager atenţia presei mondiale - ochelarii roz îşi făceau din plin datoria. Abia procesele câtorva criminali de la vârf - Zinoviev, Kamenev, Buharin, Trotzki, etc. - au stârnit primele dubii, primele reacţii îngrijorate. Printre aceştia nu se afla niciunul care să nu fi binemeritat moartea pentru vinovăţii tot atât de grave ca şi cele ale conducătorilor nazişti. Straniu, abia atunci au apărut printre intelectualii Apusului primele îndoieli, primele remuşcări.

Dar ochelarii roz au fost puşi din nou, cu promptitudine, odată cu angajarea puterilor apusene în război. Criminalul Stalin redevenea un benign "uncle Joe", providenţialul uncle Joe, care trimiţându-şi valurile de mujici în faţa tancurilor germane, îi putea cruţa pe preţioşii "boys" de crudul destin al luptei şi, eventual, morţii pentru principiile de vitrină ale "marilor naţiuni democratice". Odată cu sfârşitul războiului însă, acea osândă, periclitată acum, şi-a regăsit reflexele instinctului de conservare; apologia bestiei a făcut loc rechizitoriului, manipularea inversă a maselor s-a realizat cu energie şi profesionalism, lagărul libertăţii şi democraţiei s-a retranşat în spatele unor teze şi principii bine consolidate cu bombe atomice şi rachete. Au rămas, fireşte, sporadice şi lipsite de audiţie vocile care, în tentativa de a reîncropi o consecvenţă atât de necruţător mototolită, afirmau vinovăţia gravă a Occidentului pentru ciosvârta de câteva sute de milioane de proşti azvârlită molochului pentru a-şi lărgi aria experimentului. Era aceasta o teză incomodă, greu de împăcat cu huzurul senin de dincolo de cortină, o teză care, prin concluziile ei inevitabile, impunea acţiune, atât reparatorie cât şi profilactică.

Şi au fost apoi sângeroasele revolte din RDG, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, acompaniate de mieunatul jalnic al lumii democratice şi libere, între două râgâieli ale societăţii de consum, care, totuşi, profita din plin de aceste implicite rechizitorii împotriva comunismului.

A urmat apoi greu explicabilul harachiri al acelui comunism, prin autodemascare, entuziasmul de masă pentru providenţialul Gorbi, dubioasele şi, în general, facilele triumfuri ale democraţiei de tip occidental. Ochelarii roz şi-au făcut din nou datoria şi Apusul a descoperit că acum nu existau echilibre morale de restabilit (aşa cum existaseră după război). Fără Nürnberguri, în aşa măsură încât un Honecker, exemplu minor, un Milke, etc. nu puteau fi condamnaţi decât, eventual, pentru cine ştie ce greu descoperite crime de drept comun, nu pentru crimele împotriva popoarelor supuse marelui experiment. Stridenţa strigătoare la cer a neîncriminării pentru genocidul şi siluirea voinţei, practicate împotriva a sute de milioane de cobai umani, a trecut aproape neobservată. Era mai pragmatic să se îngroape cât mai discret şi rapid tribulaţiile marelui experiment abandonat (sau poate numai amânat?). De prin 1985, filmele de diferite categorii foarte populare oferă spre larg consum teza, disimulată în concretul artistic, a convergenţei sistemelor: şi noi, şi ruşii (roşii) suntem mari şi puternici şi buni şi generoşi, chiar dacă serviciile noastre de spionaj şi contraspionaj mai asasinează din când în când, pe ici pe colea, etc., etc. Au dispărut filmele ca Rambo; au apărut cele în care frumoşii, atleticii, imbatabilii eroi anglosaxoni cooperează înduioşaţi cu adversarii ireductibili de mai ieri, care se dovedesc omenoşi, generoşi, curajoşi, eficienţi, ambele valoroase grupuri fiind evident destinate unei colaborări care să asigure în fine!, pacea mondială. Cei pe care-i combat eroic şi eficace sunt acum fie arabi, portoricani, galbeni de diferite nuanţe, fie rămăşiţe nostalgice ale nazismului. Cu totul excepţional mai apare printre aceşti urâţi şi fioroşi şi caraghioşi şi totdeauna perdanţi incubi câte unul de nuanţă mai roşcată.

Şi a fost apoi şi Războiul din Golf. ONU se rostea pentru prima dată în istorie ca instrument operant al unei majorităţi mondiale, capabilă să ia decizii de relevanţă mondială (de atâta vreme necesare într-o lume cu probleme de mult planetare) şi să le şi transpună în viaţă. Iar ruşii, duşmanii de mai ieri, se supuneau acum umil acestei majorităţi, lătrând şi ei, timid în armonia aproape generală, din rândul doi sau trei al diplomaţiei mondiale. Succes spectaculos, bine mediatizat, aproape ca Revoluţia Română; se părea că de acum încolo toţi Sadamii, Idi Aminaşii, Gadafeii, etc. de pretutindeni din lumea dezvoltat, prăsit sub protecţia lor.

În mod sistematic economiile pragmatice realizate pe socoteala insultării propriilor principii au costat foarte scump, atât pe cei care ar fi trebuit să le aplice, cât, mai ales, pe cei care ar fi urmat să beneficieze de aplicarea lor. Este puţin probabil că de această dată se va întâmpla altfel. Ce lipseşte oare din percepţia conflictului bosniac pentru ca el să stârnească o viguroasă reacţie din partea Occidentului, aşa cum a survenit în cazul invadării Kuweit-ului? Până unde vor merge concesiile faţă de Rusia (şi nu numai, vezi Cambodgia!) pe linia acestui jalnic pseudoataşament la principii?

OARE CE NAŢIONALITATE AR TREBUI SĂ AIBĂ ILAŞCU PENTRU CA MARII CAMPIONI AI DREPTURILOR OMULUI SĂ SE FACĂ AUZIŢI?

Istoria pragmatismului occidental şi a ochelarilor roz interzice orice temei optimismului. Modul de a acţiona şi reacţiona al Apusului devine din ce în ce mai previzibil, zdruncinând vinovate naivităţi, dar el nu este deloc încurajator pentru noi, cei situaţi de Dumnezeu "încalea tuturor răutăţilor". Ne putem aştepta, ca întotdeauna de altfel, să fie sacrificaţi cei mici şi slabi, cei laşi, cei învrăjbiţi de istorie sau de propriile lor imbecilităţi. Deci calea spre supravieţuire şi spre realizarea aspiraţiilor naţionale legitime ale celor ca noi este cea de a deveni puternici, curajoşi, uniţi. Nu tocmai uşoară, chiar dacă nu complet impracticabilă, această cale, pe care ne-am dovedit incapabili să mergem între cele două războaie.

Din orice schiţă sumară lipsesc, fatalmente, "detalii". Cine pune opiniei publice ochelarii roz, cine îi scoate uneori, şi de ce îi poartă, etc. Invitaţie la informare şi meditaţie.

Fred NĂDĂBAN

Dreptul la replică

Modul în care d-l Răzvan Codrescu a prezentat în "Puncte Cardinale" (anul IV, nr.11/47, p.19) înființarea unui cuib legionar în București (''o inițiativă puțin teribilistă, inclusiv prin denumirea ostentativă-Cuibul Legionar <<Horia Sima>>''), precum și repetatele afirmații eronate despre situația Mișcării Legionare în cadrul legal actual, apărute inclusiv în "Puncte Cardinale" și în "Gazeta de Vest"), l-au determinat pe d-l Șerban Suru să ne trimită spre publicare "Dreptul la replică" pe care-l reproducem mai jos.

MIȘCAREA LEGIONARĂ ȘI LEGISLAȚIA ACTUALĂ

După mai bine de 50 de ani de teroare și minciună datorate dictaturii lui Carol al II-lea, a lui Antonescu, dar mai ales a comuniștilor, populația României, în majoritatea ei covârșitoare, trăiește cu idea că ML a fost și este o organizație criminală și deci sigur trebuie să fie interzisă de legislația actuală. Concluzia respectivă este falsă și se datorează faptului că foarte, foarte mulți oameni nu citesc și nu studiază legile, chiar și dintre cei care prin natura profesiei lor (avocați, juriști, notari, procurori, judecători, ofițeri de poliție și SRI, parlamentari etc.) ar trebui să o facă.

Lumea românească crede că în următoarele acte se fac referiri negative la adresa fenomenului legionar:

I) Constituția României votată în 1991; II) Codul Penal; III) Legile de înființare a partidelor politice și IV) Legea privind siguranța națională a României. Să le luăm pe rând: I) În Constituția actuală nu se pomenește nicăieri despre ML sau fenomenul legionar, despre fascism sau extremism, despre ''ideologii'', indiferent de natura lor. Cuvintele ''fascism'', ''comunism'', ''legionarism'', ''extremism'', ''ideologie'' nu se întâlnesc deloc în Constituție. Dar nu numai atât; până la pagina 23 articolele Constituției sunt cu adevărat bune, în înțelesul creștin al cuvântului (cu câteva mici și nesemnificative excepții). Trebuie remarcate astfel: art.8 - *Pluralismul și partidele politice*; art.29 - *Libertatea conștiinței*; art.30 - *Libertatea de exprimare*; art.31 - *Dreptul la informație*; art.36 - *Libertatea întrunirilor*; art.37 - *Dreptul de asociere*. Vom cita câteva aliniate mai importante din art.29, al.1: **"Libertatea gândirii și a opiniilor precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrar convingerilor sale"** (cu alte cuvinte astăzi nu mai există delictul de opinie, precum era în perioada celor trei dictaturi mai sus amintite); din art.30, al.1: **"Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor, sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin mijloace de comunicare în public sunt inviolabile"**; al.2: **"cenzura de orice fel este interzisă"**; al.4: **"Nici o publicație nu poate fi suprimată"**; art.31, al.1: **"Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit"**; al.4: **"Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice"** (deci cei care declară în public că sunt adepți ai ideologiei și doctrinei legionare nu sunt pasibili de pedeapsă, pentru că aceasta este opinia lor și au dreptul, conform art.30 și 31, să și-o exprime liber. Orice cetățean al țării are dreptul să propună schimbarea pe cale pașnică, adică prin referendum sau prin vot în parlament, a oricărei legi, indiferent cât de absurdă ar fi această propunere. Este condamnabilă doar incitarea la încălcarea legilor, dar nu propunerea de schimbare a lor); art.37, al.1: **"Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate și în alte forme de asociere"**; al.2: **"Partidele sau organizațiile care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale"**; al.4: **"Asociațiile cu caracter secret sunt interzise"**.

II) *Codul Penal*. Nu se pomenește nimic în el despre fenomenul legionar. Art.166, care are enunțul: "Propaganda cu caracter fascist săvârșită prin orice mijloace, în public, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.", în noul Cod Penal (ce va fi votat anul acesta) este schimbat astfel: "Propaganda în favoarea statului totalitar se pedepsește cu...".

III) Există la ora actuală trei acte legislative care privesc înființarea partidelor: Decretul-Lege nr.8/25.XII 1989, Decretul nr.31/194/54 și Legea nr.21/ 1924. În niciuna dintre ele nu se face vreo referire la ML. Art.1 din Decretul nr.8/1989 începe astfel: "În România este liberă constituirea partidelor politice, cu excepția partidelor fasciste sau care propagă concepții contrare ordinii de stat și de drept în România. Nici o altă îngrădire pe motive de rasă, naționalitate, religie, grad de cultură, sex sau **convingeri politice**, nu poate împiedica constituirea și funcționarea partidelor politice".

IV) Legea siguranței naționale (Legea nr.51/ 1991 publicată la 7.08.1991 în *Monitorul Oficial* nr.163). Este singurul act unde se folosește cuvântul "legionar" și anume în art.3, care enumeră amenințările la adresa siguranței naționale a României. Articolul conține 12 subpuncte notate de la a) la l); citâm punctul h): **"inițierea, organizarea, săvârșirea sau sprijinirea în orice mod a acțiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste, care pot pune în pericol sub orice formă unitatea și integritatea teritorială a României, precum și incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept"**. Se constată că este vorba despre *acțiuni totalitariste sau extremiste* care din punct de vedere juridic înseamnă acțiuni armate (cu arma în mână); înființarea unei asociații cu caracter legionar, a unui cuib legionar, a unui partid de ideologie legionară sau chiar înscrierea la Tribunal a ML ca asociație moral-creștină nu constituie o acțiune armată și deci nu poate fi interzisă de lege; se face o separare între acțiunile totalitariste sau extremiste de tip comunist și cele de tip fascist, cât și de cele de tip legionar, întărindu-se astfel ideea că ML nu este fascistă. Totodată în art.4 este scris: **"Prevederile art.3 nu pot fi interpretate sau folosite în scopul restrângerii sau interzicerii dreptului de apărare a unei cauze legitime, de manifestare a unui protest sau dezacord ideologic, politic, religios ori de altă natură, garantate prin Constituție sau legi. Nici o persoană nu poate fi urmărită pentru exprimarea liberă a opiniilor sale politice și nu poate face obiectul unei imixtiuni în viața sa particulară, în familia sa, în domiciliul sau proprietățile sale ori în corespondență sau comunicații, nici ale unor atingeri ale onoarei sau reputației sale, dacă nu săvârșește vreuna din faptele ce constituie, potrivit prezentei legi, o amenințare la adresa siguranței naționale"**. Deci este subliniat din nou dreptul cetățeanului la opinie proprie (ideologică, politică, religioasă etc.) și la exprimarea ei. Ca un argument în plus, citâm și art.12, al.1: **"Nici o persoană nu are dreptul să facă cunoscute activități secrete privind siguranța națională, prevalându-se de accesul neîngrădit la informații, de dreptul la difuzarea acestuia și de libertatea de exprimare a opiniilor"**.

În raportul SRI pe anul 1994 se face deosebirea clară între ML și mișcările de tip fascist, fiind tratate separat, astfel încât propaganda legionară nu poate fi confundată cu cea fascistă, care intră încă sub incidența actualului Cod Penal. În plus se recunoaște obiectiv că legislația actuală permite răspândirea ideologiei legionare, cât și atragerea și convingerea tineretului, nimic de acest gen nefiind interzis. Spre exemplificare, citâm din raportul SRI: **"Din informațiile pe care le deținem se constată că s-a amplificat, *devenind practic incontrolabilă, în condițiile actualelor reglementări legale, activitatea* de propagandă legionară destinată schimbării imaginii publice a "mișcării", *dar mai ales* a îndoctrinării și a atragerii tineretului"**.

Toate cele arătate până acum nu duc decât la o singură concluzie: ***Mișcarea Legionară nu este interzisă de lege.*** Este adevărat că puterea actuală, de sorginte comunistă, dorește să arate populației că ar fi existat și că mai există încă ceva mai rău decât comunismul, iar acest lucru nu ar putea fi decât fascismul și mai ales legionarismul. Din păcate, la o asemenea idee falsă și ticăloasă s-a alăturat și Opoziția actuală. Astăzi ML este atacată de întreg eșicherul politic reprezentat în Parlament. Mai mult chiar, până și președintele A.F.D.P.R.o atacă, ca și cum în pușcărie l-ar fi băgat legionarii și nu comuniștii! Dar atacurile nu au nici un suport legal. Toți cei care cred în idealurile ML și iubesc adevărul sunt datori să-i apere trecutul (căci cine nu poate să-și apere trecutul, care este sigur, nici să nu vorbească de prezent și cu atât mai puțin să-și facă planuri de viitor) și să contribuie la dezvoltarea ei în actualitate. În contextul respectiv, înființarea Cuibului "Horia Sima" s-a datorat următoarelor cauze:

a. Dorinței unor tineri de a deveni legionari.

b. Cuibul este singura modalitate prin care te poți transforma dintr-un om simplu într-un adevărat legionar, conform spuselor Căpitanului: "În Cuib să-ți faci toată școala (legionară)".

c. De a arăta țării că nu este nimic periculos și ilegal în existența unui Cuib și în formele lui exterioare de manifestare: simbolul Gărzii, insigne, steaguri, cămăși verzi, cântece legionare, marșuri etc.

d. Necesitatea unei activități la lumina zilei, înlăturându-se ideea că ML are ceva de ascuns. Montarea "firmei" ce indică sediul Cuibului nu s-a făcut din ''teribilism'', extravaganță sau inconștiență, ci din motive bine întemeiate și anume:

- Este posibilitatea cea mai simplă de a anunța publicul și autoritățile de înființarea Cuibului și de locul unde acesta își desfășoară *deschis* activitatea. Astfel, Cuibul - și prin el ML - nu încalcă art.37 din Constituție, al.4, care specifică: "Asociațiile cu caracter secret sunt interzise".

- Obișnuirea publicului cu ''firme'' legionare, în nădejdea că se va putea relansa mai târziu comerțul legionar (pe magazinele și restaurantele legionare exista o specificație clară în acest sens).

Numele Cuibului nu a fost ales nici ca să ofenseze, nici ca să stârnească repulsie, ci numai pentru a apăra pe cel care a fost Comandantul ML de anumite acuze nefondate care i se aduc și prin care este discreditată (conștient sau nu) și ML în ansamblul ei.

Mișcarea Legionară trebuie să trăiască. Și, mai presus de orice, ea este o Școală și ca orice școală, pe lângă manuale (în cazul nostru diverse publicații), are nevoie și de clase, iar ''clasele'' ei sunt Cuiburile. Oare câte clase mai are astăzi Școala? Și câți dintre distinșii și vechii profesori mai predau la ele?

Dumnezeu să binecuvânteze Școala cu cât mai mulți elevi și absolvenți!

Șerban SURU

(S-a folosit prescurtarea ML pentru Mișcarea Legionară)

LUMEA ARABĂ, adevăr și prejudecată

Situația actuală în lumea arabă

După emanciparea provinciilor arabe din Imperiul Otoman și, apoi, după procesul de eliberare de sub tutela colonialistă anglo-franceză, au apărut pe harta politică a Orientului Apropiat și a Nordului Africii o serie de state arabe independente. Dobândirea independenței nu a fost însă urmată de instaurarea unui climat de stabilitate internă, datorită diferitelor orientări politice experimentate. Contradicția dintre panarabism și panislamism, dintre naționalismul arab, având ca model și sursă de inspirație concepțiile naționaliste occidentale și fundamentalismul islamic conservator și refractar la influențele apusene, a îngreunat cristalizarea unui concept clar și unanim acceptat de *"națiune arabă"*, cu consecințe în planul structurilor politice. Singura înfăptuire importantă în această direcție a fost înființarea "**Ligii Arabe**".

Liga Arabă a luat ființă în anul 1945, membrii ei fondatori fiind Egiptul, Arabia Saudită, Siria, Iordania, Iraqul, Libanul și Republica Arabă Yemen. Obiectivele formulate inițial au fost, coordonarea politicii externe, rezolvarea pe care pașnică a conflictelor inter-arabe și respectarea reciprocă a suveranității. Din anul 1950, Liga și-a propus să inițieze acțiuni comune atât în domeniul militar, cât și în cel economic.

Activitatea Ligii este coordonată de un ***Consiliu*** - organul suprem de decizie - în cadrul căruia fiecare stat are un reprezentant cu drept de vot. Concomitent funcționează un ***Comitet politic*** alcătuit din miniștri de externe ai statelor participante și un ***Secretariat permanent*** cu sediul, în prezent, la Tunis. Din păcate, deosebirile ideologice și politice dintre statele arabe au împiedicat Liga să acționaze eficace în multe probleme de interes comun. Cu toate acestea, nevoia de colaborare între statele arabe s-a menținut vie, dovadă adeziunile ulterioare: în 1953 Libanul, în 1956 Sudanul, în 1958 Marocul și Tunisia, în 1961 Kuwaitul, în 1962 Algeria, în 1967 Republica Democratică și Populară Yemen, în anul 1971 Katarul, Bahrainul, Omanul și Emiratele Arabe Unite, în 1973 Mauritania, în 1974 Somalia, în 1976 Organizația pentru Eliberarea Palestinei. În anul 1979, Egiptul va fi exclus din Liga Arabă drept sancțiune pentru încheierea Tratatului de pace cu Statul Israel.

Pentru a obține o imagine de ansamblu asupra mozaicului de state în care este divizată lumea arabă, o sumară prezentare a lor este utilă, ele constituind la ora actuală un potențial focar de destabilizare a precarului echilibru mondial la acest sfârșit de mileniu.

Egiptul (Republica Arabă Misr). Istoria modernă a Egiptului începe cu preluarea conducerii țării de către Mehmet Ali în anul 1805, care reușește să dobândească independența de fapt a țării, deși, formal, va rămâne provincie a Imperiului Otoman. În timpul dominației lui Said Pașa (1854-1863) inginerul francez Ferdinand Marie de Lesseps, cu capital francez, întemeiază *"Compania universală a Canalului de Suez"*, obținând autorizația de a construi canalul care leagă Marea Mediterană de Marea Roșie, precum și o concesie pe timp de 99 de ani a exploatării lui. În ciuda opoziției Imperiului Otoman și a Angliei, Canalul va fi inaugurat în noiembrie 1869.

La scurt timp după inaugurare, Marea Britanie dându-și seama de valoarea economică a Canalului, profită de dificultățile financiare în care se găsea Ismail, urmașul lui Said-Pașa și cumpără pachetul de acțiuni deținut de acesta. Apoi, prin mașinații de bursă, Anglia intră și în posesia majorității acțiunilor deținute de Franța, devenind proprietara de fapt a Canalului. Situația nou creată suscită sentimentele naționaliste egiptene, guvernul egiptean încercând să-i izgonească pe englezi cu forța. Soarta armelor le va fi favorabilă englezilor. În anul 1882 armata egipteană este zdrobită și de la această dată Egiptul este *"de facto"* ocupat de Anglia, ocupație care durează până în anul 1922, când, formal Marea Britanie recunoaște independența țării. De la această dată Egiptul devine o monarhie parlamentară, coroana fiind deținută de regele Ahmad Fuad I, dar influența britanică se menține printr-o serie de acorduri care consfințeau drepturile Angliei asupra Canalului. Adevărata independență, va fi dobândită însă abia în anul 1936, sub regele Faruk care semnează un tratat prin care Marea Britanie recunoaște deplina suveranitate a Egiptului, precum și drastica limitare a drepturilor sale asupra Canalului de Suez.

După terminarea celui de al doilea război mondial, din cauza corupției grave la toate nivelele de conducere, guvernul regal pierde încrederea armatei. În anul 1952, în urma unei lovituri de stat dată de armată, regele Faruk este obligat să abdice în favoarea fiului său, care însă nu va domni decât un an, sub numele de Ahmad Fuad II. Generalul Nagib, conducătorul revoltei armatei proclamă abolirea monarhiei și instituirea Republicii. Nagib va guverna Egiptul în calitate de președinte al Republicii până în anul 1954, când, tot printr-o lovitură de stat, va fi înlăturat, locul lui fiind luat de Gamal Abdel Nasser.

În anul 1956 Nasser decretează naționalizarea Canalului de Suez. Măsura provoacă intervenția armată a Angliei și Franței, dar ostilitățile sunt întrerupte prin intervenția Statelor Unite și Uniunii Sovietice, Egiptul luându-și obligația să despăgubească acționarii Canalului.

În anul 1958 are loc prima tentativă de unificare în cadrul lumii arabe. Egiptul și Siria formează Republica Arabă Unită, la care va adera și Yemenul. Uniunea se dovedește artificială și în 1961 ea se destramă.

În timpul președinției lui Nasser, Egiptul va participa, în anul 1967, la războiul arabo-israelian (războiul de șase zile), în care forțele arabe sunt zdrobite. Odată cu prestigiul și pierderile în oameni și materiale, Egiptul pierde și Peninsula Sinai.

În politica externă, alianța Occidentului cu Statul Israel, îl determină pe Nasser să stabilească relații strânse, atât economice, dar mai ales militare cu Uniunea Sovietică și cu celelalte state din lagărul comunist.

În anul 1970, Nasser moare și Muhammad Anwar as-Sadat este ales președinte al statului. În octombrie 1973, Egiptul împreună cu Siria dezlănțuie cel de al patrulea război arabo-israelian (războiul de Jom-Kipur). De data aceasta, Israelul este pe punctul de a fi învins și numai intervenția puterilor occidentale îi scapă pe evrei de la un dezastru militar, intervenție care obligă forțele arabe să întrerupă ostilitățile. Totuși, acest război a avut o importanță deosebită pentru lumea arabă. Pe de o parte a spulberat mitul invincibilității Israelului, iar pe de altă parte le-a redat arabilor încrederea în propriile lor forțe.

Schimbarea raportului de forțe dintre statele arabe și Israel a determinat Statele Unite, principalul aliat al evreilor, să intervină pe lângă Egipt pentru inițierea unor tratative de pace. Intervenția americană a vut succes. În anul 1973, Egiptul încheie un Tratat de pace cu Israelul și totodată pune capăt relațiilor de prietenie cu Uniunea Sovietică. Bazele sovietice de pe teritoriul egiptean sunt închise și armata de *"consilieri"* sovietici este nevoită să părăsească Egiptul.

În virtutea Tratatului de pace, Israelul retrocedează Egiptului Peninsula Sinai, dar acțiunea lui Sadat este criticată de toate statele din Liga Arabă, iar naționaliștii arabi nu-i vor ierta *"actul de trădare"* săvârșit prin încheierea păcii. În octombrie 1981, Sadat cade victima unui atentat pus la cale și executat de ofițeri naționaliști din armata egipteană. Urmașul său, generalul Muhammad Husni Mubarak, va căuta să amelioreze relațiile cu statele arabe, dar va păstra legăturile stabilite de predecesorul său cu Statele Unite.

Siria (Republica Arabă Siria). Provincie a Imperiului Otoman până la sfârșitul primului război mondial, Siria își dobândește independența în urma răscoalei naționaliștilor arabi sub conducerea lui Husain Ibn Ali. În anul 1920, naționaliștii arabi proclamă înființarea Regatului Siriei Mari sub sceptrul Regelui Faisal I, regat care ar fi trebuit să cuprindă în hotarele sale, pe lângă Siria propriu-zisă și Palestina, Transiordania și Libanul. Interesele Franței și Angliei s-au dovedit însă mai puternice decât aspirațiile naționale arabe. Trupele franceze ocupă Siria, regele Feisal este izgonit și pentru a înăbuși în fașă tendințele de eliberare națională, au împărțit țara în mai multe unități administrative, conduse de rezidenți francezi și controlate de armata de ocupație. De altfel, reprezentanții Republicii Franceze, pe frontispiciul căreia se găseau înscrise frumoasele cuvinte *"Libertate, Egalitate, Fraternitate"*, s-au dovedit a fi colonialiști mult mai brutali decât colegii lor englezi.

În timpul celui de al doilea război mondial, Siria a fost ocupată de trupe engleze și deși generalul de Gaulle a acceptat independența țării, renunțând la mandatul deținut de Franța, trupele de ocupație nu se vor retrage decât în anul 1946, în urma unor mișcări populare.

După dobândirea independenței reale, conducerea țării este preluată de o dictatură militară, care însă nu reușește să asigure stabilitatea politică. În perioada 1958-1961, Siria se unește cu Egiptul, formând Republica Arabă Unită. O tentativă care s-ar fi vrut începutul procesului de unificare politică a lumii arabe. După trei ani de existență, cele două state se separă însă din nou.

În anul 1963, la alegerile parlamentare iese învingător Partidul Baas de orientare radical panarabă, care preia conducerea țării. În anul 1966, din rândul partidului de guvernământ, se impune aripa marxistă condusă de Ad-Din al Atassi care orientează politica Siriei spre Uniunea Sovietică. În anul 1970, în urma unei lovituri de stat, conducerea este preluată de aripa pragmatică a Partidului Baas, având-u-l în frunte pe generalul Hafez al-Assad, care pune capăt perioadei de instabilitate.

Siria s-a găsit tot timpul în prima linie a războaielor arabo-israeliene. În războiul din 1967 pierde Înălțimile Golan, teritoriu de importanță strategică, dar spre deosebire de Egipt, nu abandonează poziția radical antiisraeliană.

În anul 1976, Siria își angajează trupele în Liban, dobândind o poziție de arbitru în confruntările interne care sfâșiau această țară.

În timpul războiului dintre Iraq și Iran (1980-1988), Siria sprijină fățiș Iranul. În Războiul Golfului (ian.-feb. 1991), Siria participă la coaliția antiiraqiană condusă de Statele Unite. În prezent, guvernul condus de Hafez al-Assad duce tratative cu Israelul, în vederea ajungerii la un compromis asemănător cu pacea încheiată de Egipt cu Israel, obiectivul negocierilor fiind redobândirea Înălțimilor Golan pe care Israelul le-a anexat în decembrie 1981.

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

Evreii în ROMÂNIA

29

GUVERNUL GIGURTU

În vara anului 1940, într-o Europă dominată de Germania şi Italia, România se găsea într-o situaţie disperată. După ce la 26 iunie, Regele Carol al II-lea acceptase cedarea Basarabiei, Nordului Bucovinei şi Ţinutului Herţei, ţara se găsea confruntată cu pretenţiile revizioniste ale Ungariei şi Bulgariei, sprijinite de Puterile Axei.

În această situaţie, la 4 iulie, regele acceptă demisia guvernului Gheorghe Tătărăscu, şi-l numeşte prim-ministru pe Ion Gigurtu. Noul prim-ministru alcătuieşte un guvern din personalităţi politice de dreapta, din care fac parte şi legionarii, Horia Sima, ministrul Cultelor şi Artelor, Dr.Vasile Noveanu, ministrul Inventarului şi Avuţiei Publice şi Augustin Bideanu, subsecretar de stat la Ministerul de Finanţe. Din aceeaşi formaţiune guvernamentală mai făcea parte şi Nichifor Crainic ca ministru al Propagandei Naţionale.

Personalitatea noului prim-ministru este astfel caracterizată de Mihail Manoilescu, ministrul Afacerilor Străine în noul guvern, în memoriile sale: *"...Gigurtu pe care lumea l-a socotit cu nedreptate totdeauna ca pe un mediocru, are multe calităţi de om de stat şi anume cel puţin una, care este hotărâtoare:* ***nu este demagog*** *şi, când este vorba de o linie politică socotită de el în interesul ţării,* ***nu pregetă să o urmeze cu hotărâre fără a se gândi prea mult la dânsul****. În această privinţă, el pare să asculte vocea strămoşilor lui din acelaşi neam cu Nicolae Bălcescu".*

Cât priveşte raţiunea politică a schimbării guvernamentale operate de Regele Carol al II-lea, acelaşi memorialist scrie: *"Asupra înţelesului politic al guvernului nu era mult de discutat. Noi eram* ***guvernul disperării regale****, prin care Carol încerca să mai potolească puţin din ura hitleriştilor şi fasciştilor împotriva lui. Eram guvernul care trebuia să facă suprema încercare de a păstra graniţele cât mai rămâneseră şi - în gândul lui Carol - de a-i apăra tronul de ameninţările care-l înconjurau din afară şi înăuntru. Eram, cu o expresie uzată, dar de data aceasta foarte nimerită, un guvern de sacrificiu".*

✡

Printre alte măsuri adoptate de guvernul Gigurtu, o importanţă deosebită o reprezintă *"reglementarea situaţiei juridice a evreilor din România"*. Cadrul legal al acestei reglementări l-a constituit Decretul Lege Nr.2650 publicat în Monitorul Oficial nr.183 din 9 august 1940. Ideile care au stat la baza acestei reglementări au fost sistematizate de autorul decretului, profesorul universitar I.V.Gruia, ministrul de Justiţie, în *"expunerea de motive"* care a însoţit documentul supus *"Înaltei semnături a Majestăţii Sale Regelui"*.

Noul statut al minorităţii evreieşti începe prin a defini noţiunea de *"evreu"*. Decretul consideră evrei persoanele de religie mozaică, socotind *"o incompatibilitate morală, spirituală şi organică între românul de sânge şi religia mozaică"*. De la această delimitare nu sunt exceptaţi evreii care au trecut la creştinism după data publicării decretului, precum şi ateii care, la origine, au fost evrei.

În interiorul comunităţii evreieşti din România, D.L.din 9 august 1940 deosebeşte următoarele trei categorii de persoane. Din prima categorie fac parte evreii rezidenţi, cetăţeni români, dar care nu obţinuseră cetăţenia română înainte de 1916. Cea de a doua categorie îi cuprindea pe evreii care dobândiseră cetăţenia înainte de 1916, şi care, ei sau ascendenţii lor, participaseră la războaiele României. Numărul lor se ridica, din surse iudaice, la aproximativ 10 mii de oameni; ei se bucurau de un regim privilegiat faţă de restul populaţiei evreieşti. Dar chiar şi evreii din această categorie nu sunt consideraţi ca făcând parte din Comunitatea Naţională, ei fiind supuşi la următoarele restricţii:

a) nu au dreptul în viitor să dobândească funcţii publice;

b) nu au dreptul să aibă şi să dobândească proprietăţi rurale de orice fel, în România;

c) nu pot să participe la conducerea şi activitatea politică a ţării;

d) nu pot fi militari de carieră.

În sfârşit, statutul statornicieşte o a treia grupă, alcătuită din evrei care nu fac parte din celelalte două categorii şi anume evreii din provinciile anexate după primul război mondial, precum şi cei recent imigraţi. Decretul Lege prevede pentru această categorie următoarele restricţii:

a) de a ocupa funcţiuni publice de orice fel, cu şi fără salariu;

b) de a colabora în mod direct la activitatea serviciilor publice;

c) de a fi membri în profesiunile care au, prin structura lor, legătură directă cu autorităţile publice, decretul arătând cu titlu de exemplificare, profesiunea avocaţilor, notarilor publici, experţilor;

d) de a fi membri în consiliile de administraţie ale întreprinderilor de orice natură, publice şi particulare;

e) de a fi comercianţi în comunele rurale;

f) de a fi comercianţi de băuturi alcoolice şi deţinători de monopoluri, cu orice titlu;

g) de a fi tutor sau curator al incapabililor care sunt de religie creştină;

h) de a fi militar;

i) de a fi deţinători sau închirietori de cinematograf; deţinători, editori de cărţi şi reviste româneşti; colportori de imprimate româneşti şi deţinătorii oricăror mijloace de propagandă naţională românească;

j) de a fi conducători, membri şi jucători în asociaţiile sportive naţionale;

k) de a dobândi proprietăţi rurale, de orice fel, în România; dispoziţia aceasta se referă la toate categoriile, decretul reglementând trecerea proprietăţilor de la evrei la românii de sânge, păstrând dreptul de preemţiune al statului şi exproprierea evreilor proprietari de bunuri rurale în România;

l) de a fi oameni se serviciu în instituţiile publice;

m) de a exercita puterea părintească asupra copilului creştin.

Şi în încheierea *"expunerii de motive"*, ministrul Justiţiei, Ion Gruia, precizează:

"România este ţara numai a românilor. Ţăria şi structura Naţiei stă în întâietatea virtuţilor eroice, pentru care pământul, economia şi conducerea politică, pe scara întregii ierarhii, sunt puncte vitale de promoţiune. Naţia noastră este o Naţie de ţărani - ţărănimea este izvorul ei întreg; este noblesa noastră de sânge şi pământ; de aici apărarea ei în funcţiunile esenţiale; semnalul de alarmă al legii acesteia.

Acest statut juridic, politic şi economic al evreilor impune, prin discriminare, charta drepturilor românilor. Statutul izvorăşte sub impulsul destinului istoric implacabil şi formulează legea de apărare a Naţiei. El înseamnă, mai mult, pentru cei ce poartă răspunderea politică a guvernării, singurul punct de plecare sigur, hotărât şi onest, către o Românie legată de veşnicie. Timpurile de mâine îmi vor da dreptate".

✡

În vara anului 1940, evenimentele politice se derulau cu o repeziciune mai mare decât ritmul de aplicare al legislaţiei antievreieşti. Nefasta politică externă de inspiraţie titulesciană din perioada interbelică, după ce condusese la pierderea Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutului Herţei, punea România în situaţia de a face faţă pretenţiilor teritoriale ale Ungariei şi Bulgariei. Calculele politice ale lui Nicolae Titulescu, nu numai că nu au ţinut seama de influenţa dobândită de Germania şi Italia în deceniul al treilea, dar nici măcar simpatia Angliei, aliatul României în primul război mondial, nu a reuşit să o câştige. Să amintim numai faptul că în anul 1935, 242 de deputaţi englezi au semnat o moţiune, cerând revizuirea graniţelor cu Ungaria, în favoarea acesteia. O consecinţă firească a propagandei maghiare inteligent conduse, căreia propaganda românească nu a reuşit să-i facă faţă în mod eficace.

În urma sfaturilor *"binevoitoare"* ale Germaniei şi Italiei, România a fost nevoită să înceapă tratative cu Ungaria şi Bulgaria. Tratativele cu Ungaria au început la 16 august la Turnu Severin, tratative la care delegaţia maghiară cerea retrocedarea a peste două treimi din teritoriul Transilvaniei cu o populaţie de 2200000 de români. Cum era normal, pretenţiile maghiare nu au fost acceptate de delegaţia română, astfel că Italia şi Germania au rezolvat problema printr-un arbitraj, pe care cele două ţări au fost obligate să-l accepte. În noaptea de 29 spre 30 august 1940, puterile Axei au hotărât cedarea Ardealului de Nord şi a Cadrilaterului.

"În cazul în care România - declara contele Ciano în numele lui Musolini -nu ar accepta arbitrajul, ar crea puterilor Axei dificultăţi imense într-o situaţie foarte grea pentru ele. Acestea ar îndreptăţi puterile Axei să considere că, prin refuzul arbitrajului, România a trecut de partea duşmanilor Axei!"

În acelaşi sens s-a exprimat şi ministrul de externe al Germaniei, Ribbentrop, spunând că *"este autorizat de Führer să declare că în cazul când România nu va primi arbitrajul, Germania o consideră duşmană a Axei"*.

Şi din nou România Regelui Carol al II-lea a ales calea dezonoarei. Ardealul de Nord a fost cedat Ungariei şi Cadrilaterul Bulgariei. O lovitură pe care poporul român nu a mai suportat-o!

✡

De îndată ce Arbitrajul de la Viena a devenit cunoscut, populaţia a fost cuprinsă de indignare. În primul rând împotriva statelor participante, dar în special împotriva Italiei, considerată ca cea mai vehementă susţinătoare a Ungariei. Populaţia iese în stradă şi manifestă împotriva Regelui Carol al II-lea. La sfatul ministrului plenipotenţiar Valer Pop, regele îl numeşte prim-ministru pe generalul Ion Antonescu, care se găsea la Mânăstirea Bistriţa cu domiciliu obligatoriu.

Generalul Ion Antonescu încearcă să alcătuiască un guvern, dar nici un partid politic nu vrea să colaboreze cu Carol al II-lea. În seara zilei de 5 septembrie, situaţia din Bucureşti devenise de-a-dreptul explozivă, tineretul naţionalist cerând abdicarea regelui pe care-l socoteau principalul vinovat de dezastrul ţării. Generalul Coroamă, comandantul trupelor din Capitală, căruia i se cere să restabilească ordinea, declară că mai bine se lasă împuşcat decât să ordone deschiderea focului asupra tineretului. În această situaţie, generalul Antonescu cere regelui să abdice.

În zorii zilei de 6 septembrie, Regele Carol al II-lea se hotărăşte să abdice. El îl cheamă la palat pe generalul Antonescu, căruia îi declară că renunţă la tron în favoarea fiului său. În zorii zilei următoare, Carol, împreună cu suita sa şi, bineînţeles cu Elena Lupescu, părăsesc ţara. La plecare Elena Lupescu încearcă să-l ia cu ei şi pe Mihai, moştenitorul tronului. Datorită unui aghiotant regal, tentativa nu reuşeşte.

✡

Încercările generalului Ion Antonescu de a forma un guvern din reprezentanţi ai partidelor Naţional Liberal şi Naţional Ţărănesc se izbesc de refuzul acestora de a-şi asuma responsabilitatea guvernării în situaţia grea în care se găsea ţara. În această situaţie, generalul, devenit **"Conducătorul Statului Român"**, face apel la Mişcarea Legionară. În noul guvern, Horia Sima devine vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, prinţul Mihail Sturdza, ministru de externe, iar generalul Constantin Petrovicescu, simpatizant legionar, ministru de interne. Noul guvern se instalează la 14 septembrie 1940. În aceeaşi zi, prin Decretul regal semnat de Regele Mihai I, România este proclamată *"Stat naţional-legionar"*.

Odată cu aceste prefaceri, începe pentru România o perioadă nouă. O perioadă care îşi va pune puternic amprenta asupra tratamentului ce va fi aplicat minorităţii evreieşti.

(va urma)

marginalii

Consemnăm două dintre apariţiile editoriale din ultima vreme semnate de Nae Ionescu.

Grafologie. Scrisul şi omul, apărută la editura "Humanitas" în 1994, ediţie îngrijită, notă asupra ediţiei şi bibliografie de Marin Diaconu.

Cartea cuprinde două texte de bază:

1. reproducerea broşurii *Grafologie. Scrisul şi omul*, apărută în 1926, şi:

2. articolul *Puţină grafologie*, apărut în 1924 în "Ideea Europeană", dând seama de ceea ce am putea numi "hobby"-urile unui om de excepţie; pentru că, deşi practicat ca un "hobby", interesul lui Nae Ionescu pentru grafologie se înscrie firesc în obsesiva lui preocupare de cunoaştere a omului.

Grafologie. Scrisul şi omul este un studiu foarte aplicat de psihologie decurgând fără îndoială din preocupările sale sistematice în materie (se ştie că în 1921-1922 Nae Ionescu a ţinut la Universitatea din Bucureşti un curs şi un seminar de psihologie a gândirii); conceput într-un stil impersonal, cvasi-ştiinţific, el poate fi un îndrumar pentru cei interesaţi de problemele de grafologie, păstrându-şi până astăzi o nealterată actualitate.

Cel de-al doilea text, fiind un articol de revistă, este conceput într-o manieră mai "destinsă", dar nu mai puţin riguroasă. Ceea ce-i permite autorului, care a purces la un examen grafologic al scrisului membrilor redacţiei "Ideii Europene", să facă şi o aplicaţie plină de inventivitate şi de umor începând, se înţelege, cu sine. "Diagnosticul" grafologic pe care şi-l pune, ne restituie, cu superioară ironie, chipul inconfundabil al Profesorului.

O menţiune aparte merită *Addenda* finală a lui Gh.Geană, "Scris şi personalitate", care atacă pe un spaţiu restrâns o serie de chestiuni referitoare la personalitatea lui Nae Ionescu, cum ar fi, de pildă, "tipul socratic" în cultura română, problema "originalităţii" şi a "proprietăţii" în actul de cultură socratic (care se cer, neîndoielnic, reluate şi adâncite), ca şi interpretarea grafologică pe care o face pornind de la o scrisoare a lui Nae Ionescu către Fr.Rainer.

În condiţii destul de precare, a apărut la editura "Timpul" din Iaşi, în 1994, o nouă culegere de articole ale lui Nae Ionescu intitulată *Suferinţa rasei albe*.

Precaritatea priveşte deopotrivă criteriul de selecţie al îngrijitorului ediţiei (Dan Ciachir), ca şi aspectul grafic şi ortografic al ediţiei, începând de la coperta care copiază fără jenă ***designul*** *Cursului de logică* şi al *Cursului de istorie a logicii* ale aceluiaşi autor, apărute la editura "Humanitas" în 1993, până la absenţa paginii de gardă albe şi a indicatorului "Cuprins" pe pagina cu pricina, ca să nu mai vorbim de virgula care-şi găseşte, de prea multe ori pentru a fi întâmplător, locul între subiect şi predicat.

Culegerea nu este o ediţie tematică, cu atât mai puţin una critică, dar nici una "istorică" (incluzând deci toate articolele apărute într-o anumită publicaţie, în ordinea apariţiei lor). Ea nu respectă nici măcar punctul anunţat programatic în "Nota asupra ediţiei": "Scopul nostru a fost acela de a realiza o culegere din articolele lui Nae Ionescu anterioare perioadei 1926-33", din care Eliade şi-a alcătuit antologia *Roza vânturilor*, deoarece cuprinde la final 8 celebre articole apărute în 1937 în revista "Predania", prea celebre, în orice caz, ca îngrijitorul ediţiei să nu-şi fi dat seama că nu au apărut "nesemnate", aşa cum în mod eronat arată el după fiecare articol. În afară de cele din "Predania", culegerea cuprinde articole apărute în revistele "Ideea Europeană" şi "Est-Vest".

Semnalăm cu vădită neplăcere toate aceste deficienţe pentru că, după atâtea răstălmăciri şi interdicţii, Nae Ionescu ar merita *cel puţin* nişte ediţii impecabile...

Dincolo de tot necazul însă, cititorul are la dispoziţie încă un "eşantion" din creaţia acestui gânditor abrupt, pigmentată cu o ironie când subtilă, când muşcătoare, şi poate (re)descoperi acelaşi adept al limpezimii de gândire, versat în exerciţiul ideii, răsturnând prejudecăţi şi punând verdicte care cad cu o verticalitate încă neegalată în cultura română.

Cartea este alcătuită din trei secţiuni inegale ca dimensiuni şi eclectice ca conţinut. Doar secţiunea a treia, "Ortodoxie", prezintă unitate din punctul de vedere al alcătuirii, cuprinzând articole pe teme strict religioase, în vreme ce secţiunea I, "Meditaţii", cuprinde doar câteva piese cărora li s-ar putea atribui acest calificatiy, printre care cea care dă titlul cărţii. În rest, câteva articole ocazionale (dedicate lui Iorga şi Boutroux), altele scrise cu prilejul apariţiei unor cărţi, ne restituie o dimensiune mai puţin cunoscută a personalităţii lui Nae Ionescu ("Spre romanul intelectual'', "Friedrich W. Foerster") alături de cea de cunoscător avizat în ale dramaturgiei ("Introducere la problematica dramaturgiei româneşti"). Altele, precum "Regionalism şi democraţie" şi-ar găsi mai curând locul în secţiunea "Politică". În sfârşit, altele, precum "Puţină grafologie" şi "Epiloguri" îşi au originea în preocupările de psihologia gândirii ale Profesorului, nefiind propriu-zis nişte "meditaţii". Din fericire, peste tot acest melanj editorial planează suflul unificator al disciplinei de gândire a autorului, îngemănată cu viziunea calmă a unui creştinism trăit.

În secţiunea a doua, "Politică internă şi externă", spre deosebire de culegerea lui Eliade, în care articolele de politică internă precumpăneau, de cel mai mare interes sunt aici articolele de politică externă, cele despre Germania, în mod special, fie că sunt strict teoretice ("Revoluţia germană lichidează", "În Germania revoluţionară") sau "Note de drum din Germania''. În mod inexplicabil, sunt introduse în această secţiune cronici de carte: "Dl. Lovinescu a dat la lumină...", "Răsfoind din nou...", "Câteva pagini din cel mai bun Papini"; poate că o împărţire în patru secţiuni a cărţii i-ar fi adus un spor de coerenţă (ar fi putut grupa aceste cronici, pe cele din secţiunea I despre dramaturgie, cinematografie şi pe cele ocazionate de apariţia unor cărţi).

Secţiunea a III-a ne pare a fi piesa de rezistenţă a cărţii datorită, în primul rând, celor 8 articole din "Predania" în care sălăşluieşte sâmburele întregii gândiri naeionesciene, pe care îl vom găsi dezvoltat în cursurile sale: o concepţie teocentrică; ordinea este a lui Dumnezeu şi în această ordine omul are drept problemă centrală problema mântuirii, care nu poate fi înfăptuită decât în Biserică şi prin Biserică; ea are drept unic îndreptar Predania, singura garanţie a nealunecării înspre o morală laică, cea care transformă Biserica într-o poliţie socială: "Nu pentru a promova o religie poliţienească apare însă *Predania*. Ci pentru a lămuri drumurile aspre şi prăpăstioase uneori ale mântuirii", scria Nae Ionescu în articolul "Misticism, fals misticism şi ortodoxie", mărturisind astfel despre rolul pe care se cuvine să-l aibă actul publicistic şi pe care cei de astăzi par a-l fi uitat de tot; şi acesta cu o precizie fără cusur, lăsându-ţi impresia că instrumentul de care uzează este bisturiul, iar nu creionul.

Faţă de bâiguielile intelectualilor de astăzi, care confundă cultul cu cultura, ortodoxia cu fundamentalismul, religia cu morala, lectura lui Nae Ionescu îţi lasă impresia unei perioade de aur a gândirii pentru perceperea căreia, degenerând, nu mai avem organ.

Doina MARIAN

Aflându-ne în imposibilitatea de a ţine pasul cu ritmul apariţiilor editoriale (din pricina spaţiului redus şi a periodicităţii lunare), vom face mai jos o sumară trecere în revistă a altor titluri apărute în 1994 şi la care n-am mai apucat să ne referim (urmând ca, de luna viitoare, să pătrundem în anul editorial 1995). O facem cu destul regret, căci multe dintre cărţile pe care le vom pomeni în continuare ar fi meritat prezentări mai amănunţite (cum este cazul, spre exemplu, cu *Limba păsărilor* a d-lui Andrei Pleşu).

Dintre numeroasele apariţii de la "Humanitas" (ce rămâne editura cea mai serioasă a momentului) am mai menţiona, în contul anului trecut, pe lângă *Limba păsărilor* (antologie de studii şi eseuri despre "limbaje de dincolo sau de dincoace de limbă", elaborate de d-l Pleşu între 1980 şi 1992), volumul I (1927-1929) din publicistica de tinereţe a lui C.Noica (de la a cărui plecare dintre noi s-au împlinit, în 1994, şapte ani), sub titlul *Semnele Minervei* (ediţia este îngrijită de d-l Marin Diaconu, specializat, pare-se, în Nae Ionescu şi "şcoala" acestuia), precum şi două traduceri din filosofi străini: *Îndreptarul moral* al lui Vladimir Soloviov şi *Aşa grăit-a Zarathustra* a lui Friederich Nietzsche (dacă nu ne înşelăm, această din urmă carte s-a editat de trei ori în româneşte după 1989, la edituri diferite; curioasă asemenea târzie "criză" de nietzscheanism!).

Editura "Anastasia" ne-a oferit anul trecut prima traducere românească din Pavel Florenski (filosoful creştin rus martirizat de Stalin în 1938): *Iconostasul* (trad.Boris Buzilă), culegere de studii totuşi periferice în ansamblul operei lui Florenski (aşteptăm, în româneşte, cărţile fundamentale ale acestuia: studiul filosofic *Sensul idealismului* şi sinteza teologică *Stâlpul şi temelia Adevărului*). Fundaţia "Anastasia" se ocupă şi cu editarea de casete video (interviuri cu mari personalităţi duhovniceşti contemporane). De un interes deosebit este, credem, convorbirea realizată de d-l Sorin Dumitrescu cu Arhimandritul Arsenie Papacioc de la Techirghiol (care a fost şi unul dintre "sfinţii" de granit ai închisorilor comuniste).

La mai vechea editură "Meridiane" au apărut trei cărţi importante pentru cunoaşterea Evului Mediu apusean: André Vauchez, *Spiritualitatea Evului Mediu occidental* (colecţia "Artă şi Religie"), studiu pe care d-l Daniel Barbu (co-traducător) îl însoţeşte de o postfaţă foarte discutabilă ("Note despre spiritualitatea creştinismului răsăritean în secolele VIII-XII"), cu intenţia - eşuată, credem - de a întregi sincronic imaginea spiritualităţii creştine medievale; apoi două mici studii ale vestitului medievist Jacques Le Goff: *Intelectualii în Evul Mediu* şi *Negustorii şi bancherii în Evul Mediu* (ambele în colecţia "Biblioteca de artă", seria "Arte. Civilizaţii. Mentalităţi"), traduceri semnate de Nicole Ghimpeţeanu. Menţionăm, pentru cei interesaţi, că în primul volum citat se află şi un excelent "Eseu bibliografic", ce cuprinde opt secţiuni şi este de dată relativ recentă (1984). Noi continuăm să sperăm şi într-o revigorare a medievisticii româneşti...

O menţiune meritată şi *Minipatrologia contemporană* realizată de Pr.Ion Buga (Editura "Symbol"), deşi rămâne în umbra celor două volume mai vechi de *Convorbiri duhovniceşti* ale Protosinghelului Ioanichie Bălan. Mare caz au făcut cei de la "Mişcarea" (unde cultul personalităţii d-lui Ilie Bădescu este aşa de exacerbat încât tinde să-l eclipseze complet pe tot mai "discretul" Marian Munteanu!) de apariţia unei *Istorii a sociologiei* semnate de controversatul mentor al M.P.R. (e indiscutabil însă că ea umple un gol în bibliografia românească mai nouă a domeniului respectiv). Între timp, d-lui Bădescu i-a mai apărut (la o editură de mâna a doua: "Porto Franco") şi volumul *Sociologia eminesciană* (util şi interesant, dincolo de suspiciunile ce pot plana asupra autorului). Să mai menţionăm, pentru că ne-am apropiat de zona politicului, şi *Istoria Partidului Naţional-Ţărănesc* a d-lui I.Scurtu (pe care ar fi mai bine ca oamenii de dreapta să nu o citească, pentru că au şi aşa destule amărăciuni!), asupra căreia s-ar putea totuşi să revenim într-un alt context.

Mai cert este că vom reveni, cât de curând, asupra altor trei cărţi, pe care deocamdată le semnalăm în treacăt: *O viziune românească a lumii* a "gândiristului" Ovidiu Papadima (reeditată cu inexplicabilă întârziere), *"Procesul" lui Corneliu Zelea Codreanu* (volum realizat de doi istorici profesionişti, d-nii Gh.Buzatu şi Kurt Treptow, editat la Iaşi şi difuzat într-o manieră curioasă, din motive pe care încă nu ni le-am lămurit...) şi N.Crăcea, *Dezvăluiri legionare* (I), volum ieşit în condiţii modeste, dar îndelung aşteptat de lumea legionară (ale cărei graniţe sperăm însă că le va depăşi).

Să nu uităm nici contribuţia exilului românesc. Talentată poetă, d-na Florica Bâtu-Ichim ni se adresează de astă-dată printr-o carte în proză, *La porţile disperării, începutul speranţei* (Arhidiecezana Cluj, 1994), scrisă cu mult har, ca o confesiune exemplară a înfruntării creştine cu moartea (autoarei, mamă a şase copii, i s-a pus nu demult diagnosticul de leucemie). "Jurnal? Confesiune? Poem?", se întreabă prefaţatorul (nimeni altul decât Părintele Bartolomeu Valeriu Anania, la rându-i ilustru scriitor). "O carte frumoasă şi adevărată, cum nu se scriu multe în dulcele grai românesc" (p.7). O carte de smerită măreţie creştină, "tragică" doar pentru cei ce nu i-au înţeles sensul cel mai adânc...

Precizăm că autoarea este soţia preotului ortodox Dumitru Ichim, pastor al parohiei româno-canadiene din Kitchener (Ontario), el însuşi distins publicist şi poet (merită cu prisosinţă citite cele două volume recente de poeme *tanka* şi *haiku*, apărute la Editura "Apollo" din Bucureşti: *Pasărea cu şapte aripi* şi *Fântâna luminii*, interesantă şi fericită întâlnire între spiritul creştin şi formele poetice orientale, pe fondul unui lirism rafinat, cum nu se întâlneşte des în dez-liricizata poezie contemporană). Să ne rugăm pentru această familie minunată Dumnezeului tuturor îndurărilor!

Răzvan CODRESCU

FIGURI DE SEAMĂ DIN EXILUL ROMÂNESC

● MATEI HOJBOTĂ - HATMANUL
● GEORGE MIHAIL HOJBOTĂ - HATMANUL

Pe d-nii Matei Hojbotă-Hatmanul și George-Mihail Hojbotă-Hatmanul, membrii Redacției noastre au avut bucuria să-i cunoască la Hamilton (Canada), cu prilejul *Romfest*-ului din vara anului 1992. Am rămas cu regretul că scurta noastră ședere în Canada nu ne-a îngăduit să răspundem invitației de a-i vizita acasă, la Toronto. Ceea ce ne-a impresionat înainte de toate a fost admirabila fuziune a două generații în incandescența aceluiași ideal românesc. Este o dramă a multor familii de vechi luptători naționaliști aceea că adeseori fiii se înstrăinează de credințele și aspirațiile părinților (iar în Exil chiar și de problemele sau valorile românești). Nu acesta este însă cazul familiei Hojbotă, în care vigoarea morală, intelectuală și națională a tatălui a trecut în chip firesc în fiul său născut pe meleaguri îndepărtate.

D-l Prof.Matei Hojbotă-Hatmanul s-a născut în 1910, în părțile Humorului, din neam răzeșesc (existând însă tradiția că familia s-ar trage din spița vestitului hatman Luca Arbore, sfetnicul lui Ștefan cel Mare și Sfânt). În 1928, fiind încă elev de liceu, s-a numărat printre întemeietorii primei Frății de Cruce din Bucovina ("Șoimii Moldovei"). Activitatea sa legionară se consolidează în anii studenției (la Universitatea din Cernăuți, unde preda, printre alții, și ilustrul "senator" legionar, filosoful și sociologul Traian Brăileanu). Întemeiază, de-a lungul deceniului patru, mai multe asociații cultural-politice în Bucovina natală, publică studii de etnografie și folclor, iar numele îi apare tot mai frecvent în presa culturală sau politică a vremii ("Gândirea", "Calendarul", "Cuvântul", "Buna Vestire" ș.a.). În anii 1938-1939 este închis în lagărele pentru legionari de la Miercurea Ciuc și Vaslui, unde cunoaște îndeaproape mai toată elita legionară, împărtășindu-i grijile și suferințele. Se înscrie apoi ca voluntar în Armata Română (Regimentul 16 Dorobanți din Fălticeni), se ilustrează în lupte (asediul Odessei), este rănit și primește înalte distincții militare, dovedindu-se un urmaș pe măsura iluștrilor săi înaintași. Figura sa, ca și a altor vestiți luptători naționaliști din Bucovina primei jumătăți a veacului (unde-și aveau obârșiile și Codrenii), încearcă să infirme parcă îndureratele versuri eminesciene: "Săracă Țară de Sus, / Toată faima ți s-a dus"...

După controversatele evenimente din iarna anului 1941, ajunge în Germania, cu atâția alți legionari hăituiți de regimul antonescian, îndurând lagărele de la Buchenwald și de lângă Viena ("Maria Lazendorf"). După război se stabilește în Canada, unde-și va relua în curând activitatea politică și culturală, întemeindu-și, în paralel, o situație și o familie. Încă din 1949 este fondator și lider al Asociației Culturale "Mihail Viteazul" și se numără printre membrii-fondatori ai cunoscutei "World Anti-Communist League" (Liga Mondială Anti-Comunistă). La Toronto ia ființă și "Antibolshevik Block of Nations" (Blocul Antibolșevic al Națiunilor). Mișcându-se printre înalte personalități ale vieții politice occidentale, ce nu întârzie să-i recunoască meritele, ajunge în curând Consilier al Guvernatorului General al Canadei, fiind unul dintre cei mai cunoscuți și mai stimați cetățeni de origine română de pe continentul nord-american (în Canada, poate numai d-l Nicolae Pora a mai avut o ascensiune atât de spectaculoasă, binemeritând chiar o statuie în centrul orașului Ottawa).

Soților Matei și Emma Hojbotă li se naște, în 1959, la Toronto, fiul George-Mihail, ce se va dovedi un admirabil urmaș al tatălui său. Deși născut și crescut departe de țara strămoșilor săi, deprinde perfect limba română (mai vorbește curent, pe lângă engleză, germana și câteva limbi romanice). Va face studii de economie și sociologie la Universitatea din Toronto, își va lua cu strălucire doctoratul și va deveni profesor și înalt funcționar ("Canadian Imperial Bank of Commerce"). Face lungi călătorii de studii în mai toată lumea (este autorul unei lucrări în patru volume - deocamdată în manuscris - intitulate "O călătorie de studii în jurul lumii"). Publică studii de economie, sociologie și politică în diverse cotidiene de limbă engleză, dar și în periodice de limbă română. Editează un Buletin intitulat "Pentru Neam și pentru Cruce", așezându-și strădaniile sub următoarea deviză misionară: "Altarul de jertfă al Patriei să fim și sufletul Neamului nostru" (în care se simte, desigur, îndrumarea părintelui său). Este președinte al Asociației Culturale de pe lângă Biserica ("național-ortodoxă și liberă"). "Sfântul George" din Toronto și al Societății Cultural-Patriotice Anticomuniste "Dacia" (din aceeași metropolă canadiană). Pe urmele tatălui, este și militant în cadrul "Ligii Mondiale Anti-Comuniste" (dublate de "Blocul Antibolșevic al Națiunilor"). În fine, este și președintele mai recentului "Romanian-Canadian National Council" (Consiliul Național Româno-Canadian).

Ținând în permanență legătura cu cercurile naționaliste românești din Exil și din Țară, familia Hojbotă a contribuit, după 1989, la începutul de renaștere a presei naționaliste bucovinene ("Gazeta de Câmpulung"), precum și la alte inițiative civice și culturale din spațiul bucovinean (de la Gura Humorului la Cernăuți), dând *o aleasă pildă de românism* într-o vreme când pe alții "splendorile Occidentului" îi înfundă într-o comodă și egoistă uitare...

"PUNCTE CARDINALE"
În Numărul viitor: *Ion MĂRII*

FLORIN-NECULAI C. MARIN
(11.05.1931 - 20.01.1995)

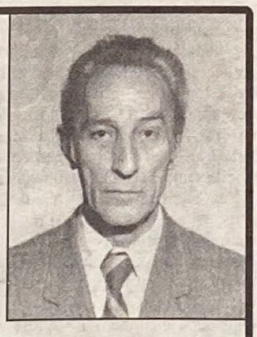

a avut două detenții în închisorile și lagărele comuniste: prima, între 29.11.1949 - 31.05.1954 și a doua între 04.12.1958 - 22.09.1963.

După prima eliberare, reușește să înceapă studii la Facultatea de Mine, însă în anul IV este arestat din nou și, după dura anchetă de la Securitatea din Calea Rahovei, este condamnat și trimis la Aiud, unde este supus unui șantaj de către "colonelul" Crăciun i se va permite să-l vadă pe fratele său, Dr.Aurel Marin, aflat în aceeași temniță, și să-i vorbească dacă acceptă "colaborarea" cu administrația. Florin - Neculai C.Marin refuză și este pedepsit cu trimiterea finală la Salcia.

După a doua eliberare, ajuns în lagărul mare al țării, începe alt ciclu de calificare universitară: Institutul Politehnic București-Facultatea de Electrotehnică; și obține titlul de inginer.

Toți cei care vorbesc despre el l-au cunoscut ca pe o conștiință luminoasă: credincios în puterea lui Dumnezeu și în dreptul la libertate al neamului românesc în concordia cu toate neamurile pământului, osârduitor și smerit, cu o fibră morală pe care o au numai caracterele de excepție, un adevărat model românesc de nobilă dăruire umană, tată a trei copii care abia după evenimentele din dec.1989 au aflat de la prietenii și colegii ing.Florin-Neculai C.Marin câte ceva din trecutul său de luptă anticomunistă și au înțeles pe deplin că au avut norocul unui părinte de excepție, devotat lor și neamului românesc.

Odihnească-se în pace!

La trecerea unui frate de cruce

Credem că oastea Ta se-adună-n cer
în jurul celor care ne veghează;
obștea de pe pământ rămâie trează
până la cel din urmă făclier!

Bogați în lacrimi care nu îngheață
îngerii Tăi mai luară un prinos
-cei buni sunt și în ceruri de folos-
din Legiunea Ta încă în viață.

Iartă-ne, Doamne, că îndoliați
și noi mai lăcrimăm la despărțire;
ninge-ne, Doamne- al păcii, cu iubire,
până când înșine vom fi chemați

la lina-nseninare a Tăcerii
alături de cei dragi care ne-așteaptă
durerea să o facem albă treaptă
spre Marea Sărbătoare-a Învierii!

Gheorghe Stănescu

Ce se petrece în Basarabia, în ultimul timp, se mai poate afla doar de la BBC, Europa Liberă și o parte din presa neaservită Puterii. Prin intermediul Radioteleviziunii Române abia dacă mai suntem informați cum este vremea între Prut și Nistru. Cei de la RTVR s-au aliniat cuminți Puterii și respectă cu strictețe "independența Republicii Moldova".

În Basarabia, ziarul "Moldovanul", organ de presă al adepților teoriei indentității distincte (etnospirituale și lingvistice) "moldovenești", susține teza existenței neîntrerupte a slavilor în regiunea ce se întinde de la Volga până în Balcani. Astfel, panslavismul țarist și obiectivul "unității" kominterniste se împletesc astăzi, formând politica comună a autorităților de la Moscova și Chișinău: Zarva naționalist-comunist-kaghebistă, stârnită și întreținută de Vladimir Jirinovski, precum și zăngănitul de arme al Armatei a 14-a, slujesc această politică.

Știrile în legătură cu generalul Al. Lebed, fie cele care se referă la amenințarea cu înlocuirea sa de la comanda Armatei a 14-a, fie cele care îl prezintă ca posibil candidat la funcția de ministru al Apărării Naționale al Rusiei (în locul lui Pavel Graciov), nu sunt de natură să ne lămurească, nici în ceea ce privește situația din Rusia și nici în ceea ce privește soarta Basarabiei. Declarațiile belicoase ale generalului Al. Lebed, ca și manifestările lui antioccidentale, fac dovada disprețului său pentru lege și pentru normele de drept, precum și a faptului că nu se lasă impresionat nici de "independența Republicii Moldova" și nici de șeful acestui stat, Mircea Snegur, căruia i-a promis că, la nevoie, "îl va atârna de un stâlp de telegraf"!

Cu toate acestea, avându-se în vedere că "R.S.S. Moldovenească" a crescut și a dăruit Uniunii Sovietice și P.C.U.S-ului doi Secretari generali, pe Brejnev și Cernenko, n-ar fi de mirare ca și "independența Republicii Moldova" să dea Federației Ruse un ministru de război. Și aceasta cu atât mai mult cu cât, în ciuda criticilor pe care le face cu privire la intervenția din Cecenia, generalul Al. Lebed se bucură de multă popularitate, mai ales în rândurile militarilor.

*

Cartea semnată de Christofor Andrew și Oleg Gordievschi, intitulată "K.G.B", face, conform observațiilor profesorului R. Winke de la Universitatea Yale, dezvăluiri senzaționale cu privire la istoria politică postbelică a Finlandei, la președinția căreia s-a aflat timp de 25 de ani Urho Kekkonen, agent de prim rang al K.G.B-ului! Astfel se explică faptul că Finlanda, "fără nici o constrângere și din proprie inițiativă(!)" a respins Planul Marshall, nu a aderat la nici o structură euro-atlantică și nu a cerut niciodată retrocedarea teritoriilor finlandeze cotropite în 1939-1940 de URSS și moștenite astăzi de Federația Rusă. Așa stând lucrurile, ne putem astăzi explica și de ce la București și la Chișinău nu a pus nimeni în discuție, cu seriozitate și hotărâre, problema înlăturării consecințelor, pentru România, ale pactului Molotov-Ribbentrop. Fără îndoială că între graba cu care a fost recunoscută de către România "independența Republicii Moldova", studența moscovită a domnului Ion Iliescu și trecutul kaghebist al domnului Mircea Snegur există o strânsă legătură.

*

Acțiunile întreprinse în vederea lărgirii raporturilor cu Occidentul și a integrării României și Republicii Moldova în structurile euro-atlantice vor avea rezultate pozitive pentru lumea românească numai în măsura în care se va reuși o reală emancipare de sub tutela Moscovei, fapt ce depinde nemijlocit atât de politica pe care o vor promova autoritățile de la București și Chișinău, cât și de interesele geostrategice și economice ale Occidentului. Nici turneul american al președintelui Mircea Snegur, nici milioanele de dolari americani destinați Basarabiei și nici asocierea României la Uniunea Europeană (concomitent cu semnarea Convenției pentru protecția minorităților) nu vor avea rezultate benefice dacă nu vor fi însoțite de o reală desprindere de trecutul comunist.

Nicolae POP

PRO BESSARABIA

un ochi râde, altul plânge...

ISTORIA UNEI CALOMNII

O CONSPIRAŢIE (FEMINISTĂ?) ÎMPOTRIVA LUI NAE IONESCU

"Recunoaştem de la început dificultatea de a da o ediţie acceptabilă a vreunui curs al lui Nae Ionescu, căci prelegerile sale stenografiate au fost multiplicate sub forma cursurilor de uz intern, fără să fi fost vreodată verificate de autor. Din acest motiv, conţinutul lor, fidelitatea şi completitudinea stenogramelor, corectitudinea numelor, a citatelor, punctuaţia etc. au fost cu totul la bunul plac sau buna pricepere a stenografilor. Pagina din cursul originar se prezintă cititorului sub forma (dezolantă!) a unui moloz filosofic în care e destul de greu de descifrat un sens - la fel cum, doar după asemenea pagini, e dificil de reconstituit farmecul fascinant al celui mai influent profesor interbelic; căci oralitatea, care i-a fost, se pare, forţa seducătoare cea mai importantă, s-a transformat, la peste 50 de ani de la moartea lui, în principalul handicap când e vorba de a-i reconstitui ideile şi figura..."

Iată ce scria, foarte pertinent, d-na Marta Petreu, acum doi ani, în "Nota asupra ediţiei" din volumul pe care l-a îngrijit: Nae Ionescu, *Prelegeri de filosofia religiei* ("Biblioteca Apostrof", Cluj, 1993). Între timp, editoarea pare să fi uitat în mare măsură de "handicapul" menţionat, de posibila *infidelitate* şi *incompletitudine* a unor stenograme "niciodată verificate de autor", iar "farmecul fascinant al celui mai influent profesor interbelic" s-a transformat, pur şi simplu, în nişte "variaţiuni creatoare de... Mitică-filosof"!

Drumul străbătut de d-na Marta Petreu, de la pertinenţă la im-pertinenţă, a dus-o la semnarea unui articol calomnios la adresa lui Nae Ionescu, într-un număr recent al "României literare" (nr.49-50/1994, p.p.16-17): *Istoria unui plagiat. Nae Ionescu - Evelyn Underhill*. Este incriminat un alt curs al profesorului, cel de *Metafizică* (ţinut în 1928). Să observăm, din capul locului, că d-na Marta Petreu nu se întreabă ("Un plagiat?"), ci afirmă categoric (*"Istoria unui plagiat"*), asumându-şi deci o gravă responsabilitate, probabil având credinţa că ar deţine probe indiscutabile. Întrucât dreptatatea semnatarei, la o analiză atentă, se dovedeşte iluzorie, noi avem convingerea că, acţionând pe cale juridică, d-na Anca Irina Ionescu (din câte avem cunoştinţă, ultima descendentă a lui Nae Ionescu) sau editura condusă de d-l Gabriel Liiceanu (la care au apărut, în 1991, paginile în discuţie, sub îngrijirea d-lui Marin Diaconu) ar putea stoarce bani grei de la d-na Marta Petreu şi de la revista ce i-a mediatizat calomniile...

Ceea ce Editura "Humanitas" a publicat în 1991, sub titlul *Curs de metafizică*, cuprinde două serii de prelegeri naeionesciene: despre *Cunoaşterea imediată* (1928-1929) şi despre *Cunoaşterea mediată* (1929-1930), cele două aspecte complementare ale *Teoriei cunoştinţei metafizice*. D-na Marta Petreu se leagă de câteva dintre prelegerile din prima serie ("ultima sa treime"); este oarecum amuzantă tenta feministă pe care o are întreaga afacere: o doamnă (Marta Petreu), sesizată de o altă doamnă (Georgeta Dimişianu), care la rândul ei mai invocă două doamne (Georgeta Mircea Cancicov şi Cella Delavrancea), caută a dovedi că Nae Ionescu ar fi plagiat-o, destul de inabil (nu ţinea minte totul pe dinafară!), pe englezoaica Evelyn Underhill (pseudonimul Evelynei Stuart Moore), căreia i se exagerează, din dorinţa de persuasivitate, "certa notorietate europeană" (descoperindu-i-se şi la noi importanţa, chiar dacă destul de târzior, o altă doamnă - Laura Pavel - s-a apucat s-o şi traducă în româneşte, pentru "Biblioteca Apostrof", unde va apărea în curând).

Cartea din care Nae Ionescu ar fi "împrumutat" fără scrupule a apărut în 1911, sub titlul *Mysticism. A study in the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness*. Este însă limpede că Nae Ionescu, aşa cum observă şi d-na Marta Petreu, o cunoştea în traducerea germană din 1928 (*Mystik. Eine Studie über die Natur und Entwicklung des religiösen Bewusstseins des Menschen*). Din înşiruirea de citate comparative - scrie acuzatoarea - "se poate vedea, cred [?!], că tratatul de *Mistică* al Evelynei Underhill i-a fost, lui Nae Ionescu, extrem de familiar; cred că l-a cunoscut doar în momentul când cursul său ajunsese la jumătate, căci primele <<împrumuturi>> pot fi constatate în prelegerea *Iubirea, instrument mistic de cunoaştere* [...] După aceea, Nae Ionescu s-a înfruptat copios din tratatul acestei doamne, fără să-i citeze vreodată numele. *Sau, dacă i l-a citat, a fost pierdut la stenografiere şi dactilografiere*" [subl.n].

Mai întâi este de spus că întreaga materie a prelegerii *Iubirea, instrument mistic de cunoaştere* se regăseşte (uneori cu formulări identice) în prelegeri sau articole mult mai vechi ale profesorului, începând cu *Funcţia epistemologică a iubirii* (1919), continuând cu cursurile sale de *Filosofia religiei* (1920-1921; 1923-1924; 1924-1925 - acesta din urmă reeditat chiar de d-na Petreu, ce s-ar fi cuvenit să-l cunoască mai bine!) şi cu şirul de articole despre mistică şi misticism din anii 1926-1927 (parte dintre ele selectate şi de Mircea Eliade în culegerea *Roza vânturilor*; a se vedea, însă, mai ales, Nae Ionescu, *Îndreptar ortodox*, texte alese, ordonate şi adnotate de D.C.Amzăr, "Frăţia Ortodoxă", Wiesbaden, 1957). De altfel şi alte idei sau formulări incriminate sunt curente la Nae Ionescu *cu mult înainte de 1928*, când i le-ar fi răpit Evelynei Underhill (inclusiv asocierea, în plan metafizic-religios, a "imanentismului" cu "panteismul", "magia", "optimismul", "activismul" şi "individualismul", de care face atâta caz, cu diletantism, d-na Marta Petreu). De cele mai multe ori, Nae Ionescu discută problemele în contexte mult mai largi, pe care altminteri merituoasa Evelyn Underhill nici nu le năzuia (cum se întâmplă şi în respectivul *Curs de metafizică*, unde problema mistică reprezintă doar *o treaptă* a edificiului teoretic). Nu mai vorbim de faptul că d-na Marta Petreu, părând a nu cunoaşte nici măcar alfabetul domeniilor respective şi ignorând fenomenul firesc de circulaţie şi "digestie" a ideilor culturale, cade în ridicolul exaltării unor banalităţi (părându-i-se dumneaei că Nae Ionescu "tocmai le învăţase din mistica underhilliană"!): distincţia dintre religie/mistică şi magie sau dintre transcendent şi imanent, cu tot ce rezultă de la sine din ele; natura simbolică a limbajului mistic şi evidenta apropiere a acestuia de limbajul poetic; trăsăturile generale ale magiei, regăsibile - chiar dacă nu în ordinea mai firească în care le aşează Nae Ionescu - în orice lucrare pe tema respectivă (a se vedea, cam din aceeaşi epocă, *Despre gândirea magică* a lui Lucian Blaga) ş.a.m.d. E foarte firesc ca anumite idei, exemple sau chiar formulări să se regăsească nu doar la Nae Ionescu şi Evelyn Underhill, ci în multe alte texte circumscrise aceleiaşi epoci şi aceleiaşi problematici. Voind să-l prindă neapărat pe Nae Ionescu "cu ocaua mică", d-na Marta Petreu face mai degrabă dovada acelei "*docta ignorantia* la propriu", pe care o amendase cândva profesorul însuşi ("Cei mai aprigi apărători ai <<ştiinţei>> au fost întotdeauna analfabeţii").

Ce reuşeşte să demonstreze d-na Marta Petreu, în cele din urmă, pentru cine nu se lasă furat de aparenţe? Nimic mai mult decât faptul că Nae Ionescu *a cunoscut* şi *a avut în vedere*, printr-o lectură destul de proaspătă, şi cartea autoarei engleze. E de presupus că a şi citat-o, dar, aşa cum recunoaşte şi acuzatoarea, numele (resimţit poate şi ca insuficient de prestant) a putut fi "pierdut la stenografiere şi dactilografiere". De altfel, chiar într-un pasaj pe care şi dumneaei îl citează, Nae Ionescu mărturiseşte clar: "... întrebuinţez o formulă *care nu este a mea*..." (p.139; subl.n.). Curios este că, deşi conştientă că stă pe un text *nescris* şi *nedat spre publicare* de autor, precum şi că "un curs universitar nu este, în mod obligatoriu, original", d-na Marta Petreu îndrăzneşte totuşi să decreteze "plagiatul", pe nişte simple supoziţii (cum încercase, în 1992, şi d-l Al.George, invocându-l pe Max Scheler, pentru că la noi fiecare *absolutizează* puţinul pe care l-a citit!), În aceste condiţii, alăturarea textelor rămâne irelevantă. În discuţie trebuie luate, mai degrabă, nişte *probleme de principiu*.

Iată ce scriau primii editori ai cursurilor naeionesciene (care nu se numeau Petreu Marta, ci Constantin Noica, Mircea Vulcănescu sau Vasile Băncilă): "Nae Ionescu o spunea limpede: *originalitatea*, în filosofie, nu poate avea alt înţeles decât acela de *efort propriu de gândire* [...] Lipsit de originalitate nu eşti pentru că spui ce s-a mai spus, ci pentru că accepţi de-a gata spusele altora [...] Adică pe negândite" (a se vedea şi faimoasa prefaţă scrisă de Nae Ionescu pentru *Roza vânturilor*). Şi mai departe: "Nu trebuie să ne mire dacă, în aceste cursuri, se vor găsi - numai uneori cu referinţe explicite - idei sau teme ce se pot regăsi în gândirea altor filosofi. Ceea ce importă este numai organicitatea integrării lor în mersul gândirii sale proprii..." (Introducerea la *Istoria logicei* din 1943, p.XXXI). Ideea o formulase plastic şi Miguel de Unamuno (gânditor spaniol cu care Nae Ionescu seamănă în multe privinţe): "Nu-mi tot spuneţi că ideile cutare sau cutare nu-s ale mele; eu pot să vă răspund că nu este mai mult tată al unei idei cel ce n-a făcut decât s-o zămislească, părăsind-o mai apoi, decât cel ce a înfiat-o, a spălat-o, a înveşmântat-o şi a aşezat-o unde se cuvenea..."

Nae Ionescu, pe care d-na Marta Petreu (iar, pe urma dumneaei, o întreagă oaste de trepăduşi ai culturii) îşi îngăduie acum să-l privească de sus şi să-l calomnieze, a dat cea mai strălucită şcoală de gândire românească, putându-se legitima exclusiv prin discipolii săi iluştri. Aceştia au şi scris despre el paginile cele mai substanţiale şi mai autorizate, accentuând pe *stilul* lui inconfundabil. D-na Marta Petreu dovedeşte nu doar nepricepere, ci şi necinste atunci când, dincolo de alăturarea unor pasaje (traduse *pro domo*), încearcă şi alt gen de insinuări, pornind tocmai de la acest *stil* (calificat evaziv drept "miticism"). O făcuse şi G.Călinescu, dar măcar cu mai mult spirit... De aici au ieşit câteva grave răstălmăciri şi mistificări. Iată una. D-na Marta Petreu se agaţă de afirmaţia lui Nae Ionescu că "La Universitatea noastră nu s-a mai făcut metafizică de pe vremea lui Ion Zalomit [...]. El a făcut metafizică, însă nu dintr-o necesitate lăuntrică" (p.16). După acest citat trunchiat, conchide: "... Nae Ionescu deformează semnificativ realitatea, în filosofia românească existând deja cel puţin următoarele lucrări contemporane de metafizică..." (şi înşiră nişte cărţi sau articole de C.Rădulescu-Motru, Ioan Petrovici, Mircea Florian). Dar Nae Ionescu se referea, foarte evident, nu la preocupări particulare şi tangenţiale de metafizică, ci la cursuri universitare efective! Iar acolo unde autoarea "croşetează" textul, Nae Ionescu aducea precizarea: "... *metafizică sistematică, deoarece metafizică istorică se face în chip permanent*..." (subl.n.)! Acest flagrant exemplu de incorectitudine (morală şi intelectuală) ar fi el însuşi de ajuns, într-o cultură normală, ca să descalifice întregul demers al autoarei. Dar la noi a şi fost lăudat "profesionalismul" d-nei Marta Petreu şi al revistei care a găzduit-o!!!

Se pare însă că demersul d-nei Marta Petreu face parte dintr-o mai amplă acţiune denigratoare, Nae Ionescu fiind doar una dintre ţinte. Revistele "22", "România literară" şi "Dilema" duc demult o campanie, concertată din culise, împotriva valorilor româneşti *de dreapta*. Prin Nae Ionescu nu este atacat atât un om, cât un întreg front (religios, cultural şi politic). Acest demers dizolvant, pus iniţial la cale de neromâni, a găsit, din păcate, şi destule condeie româneşti care să i se asocieze, fie din naivitate, fie din oportunism. E numai una dintre multele noastre tristeţi...

V.A.M

P.S. *Cum li se întâmplă îndeobşte oamenilor unei singure cărţi, d-na Marta Petreu a ajuns să vadă peste tot numai "mistică underhilliană". Punerii pe două coloane a lui Nae Ionescu i-a urmat ("România literară", nr.1/1995, pp.10-11) cea a lui Blaga! Oare cine vine la rând?...*

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU,
Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR,
Ioan NISTOR - secretar de redacţie
Doina Marilena CĂBAŞ - corector
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company